

1. İlk Çağ'dan itibaren dünya ticaretinde hâkim rol oynayan İpek, Baharat ve Kûrk Yolları'nın İlk ve Orta Çağlarda A, B, C ve D seçenekleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Ancak bu yolların devletlere sağlamış olduğu ekonomik, kültürel ve sosyal zenginlikler, çevredeki devletlerin dikkatini çekmiş, siyasi ve askeri mücadelelere neden olmuştur. Nitekim Avrupalılar da bu yollara sahip olmak ve Orta Doğu'nun zenginliğini ele geçirmek için Haçlı Seferleri'ne çıkmışlardır. Dolayısıyla bu yollar üzerindeki egemenlik mücadelesi Müslüman-Hristiyan çatışmalarını sona erdirmemiş, tam tersi Müslüman-Hristiyan çatışmasına yol açmıştır.

(Cevap E)

2. Yorumlayıcı sosyal bilim sözlü, yazılı, görsel bir metnin veya malzemenin içinde bulunan doğru ve gerçek anlamın keşfedilmesi için metnin ayrıntılı incelenmesini öngören bir yöntemdir. Bu yöntem toplumsal gerçekliği bireylerden bağımsız olarak görmez. İnsanların etkileşim sürecinde sembollerini kullanarak kendileri için anlamlı bir toplumsal dünya kurdukları savından yola çıkar. Toplumsal gerçekliğin insanların dünyayı anlamlandırma kullandıkları öznel, göreceli ve devamlı değişen yorumlamalardan oluştuğunu ileri sürer. Bu nedenle de sosyal bilimlerde açıklamaya dayalı yöntemlerin yerine anlamaya dayalı yöntemlerin kullanılması gerektiğini savunur.

(Cevap B)

3. Kısa sürede gerçekleşen ve zamanı belli olan gelişmelere olay denir. Dolayısıyla Kurtuluş Savaşı, Cumhuriyetin İlanı, Lozan Barış Antlaşması ve Saltanatın Kaldırılması tarihi olaydır. Birbirleriyle bağlantılı çeşitli olayların sonucu olarak uzun dönemde oluşan gelişmeler ise tarih olgudur. Bu bağlamda Anadolu'nun Türkleşmesi de tarihi bir olgudur.

(Cevap E)

4. Soru kökünde bahsedilen ve Cumhuriyetin ilk tarih profesörlerinden olan tarihçi Afet İnan'dır. Afet İnan, Türk Tarih Kurumu'nun kurucuları arasında yer almış ve kurumun asbaşkanlığını yapmıştır. Türk Tarih Tezini ortaya koyan tarihçiler arasında yer alan Afet İnan bilindiği gibi Atatürk'ün manevi kızıdır. Afet İnan'ın: *Türk Tarihinin Ana Hatları*, *Medeni Bilgiler ve Mustafa Kemal Atatürk'ün El Yazıları*, *Türkiye Halkının Antropolojik Karakterleri ve Türkiye Tarihi*, *Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler* gibi tarih ve sosyoloji çalışmaları vardır.

(Cevap A)

5. Tarih öncesi dönemler, yazının olmadığı devirlerdir (Tarih çağları yazının bulunması ile başlar). Dolayısıyla tarih öncesi devirler üzerine araştırma yapan bir kişi, anıtları inceleyen bilim olan epigrafyadan yararlanamaz. Arkeoloji kazı bilimi, kronoloji zaman bilimi, coğrafya yer bilimi, antropoloji ırk bilimidir. Bu bilimlerin yazı ile bir ilgisi bulunmadığından, tarih öncesi devirlerin araştırılmasında bu bilimlerden yararlanılabılır.

(Cevap D)

6. Mücellit, ciltleme işidir. Müzehhip, tezhip icra eden sanatçıdır. Hâce-i Sultani ise padişah hocasıdır. Buna göre, soruda verilen öncüllerdeki ifadelerin hepsi de doğrudur

(Cevap E)

7. ve 8. soruların çözümünü okurken, aşağıda verilen Arap harflerinin Türkçe karşılıklarının bulunduğu tabloyu inceleyiniz.

ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ
zel	dal	hi	ha	çim	cim	se	te	pe	be	elif
ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع	غ	
gayin	ayın	zi	tı	dat	sat	şin	sin	je	ze	re
ی	ف	ق	ك	ل	م	ن	و	ه	د	ی
ye	he	vav	nun	mim	lam	kef	kaf	fe		

7. Yukarıdaki tablo dikkate alındığında, kitap kelimesinin eski harflerle yazılışının karşılığı, "A" seçeneğinde yer alan "كتاب" yazımıdır.

(Cevap A)

8. Şemada verilen eski harflerle yazılan kelimeler ile bu kelimelerin günümüz Türkçesiyle karşılıklarının doğru eşleştirilmesi, yukarıdaki tabloda yer alan bilgiler de dikkate alındığında "C" seçeneğinde bulunmaktadır.

(Cevap C)

9. Kartacalılar, bugünkü Tunus sınırları içinde MÖ VI ve II. yüzyıllarda yaşamış bir Akdeniz uygarlığıydı. Kartacalıların zamanla Akdeniz'de güçlenmeleri onları Roma ile üç kez karşı karşıya getirmiştir. MÖ 264–241 yıllarında yapılan Birinci Kartaca Savaşı Roma'nın galibiyetiyle sonuçlanırken; MÖ 218–201 yıllarında yapılan II. Kartaca Savaşı'nın başlarında Kartacalılar büyük bir zafer kazanmıştır. Kartacalı ünlü komutan Hannibal'ın idaresinde MÖ 216'da gerçekleşen bu savaş Cannae Meydan Savaşı olarak bilinir. Ancak Hannibal ismini efsaneleştiren bu savaş Kartaca'nın Roma karşısındaki tek zaferi olarak kalmış ve MÖ 149–146 yıllarında gerçekleşen III. Kartaca Savaşı'ndan sonra Kartaca tamamen yıkılmıştır.

(Cevap E)

10. Hititler Anadolu medeniyetlerinin ilki olup Hattuşaş merkezli bir devlettir. Hititlerin şehir ve saray kapılarında resim ve heykeller görülür. Hititler, saray duvarlarına kabartma resimler yapmışlardır. Yazılıkaya ve İvriz kabartmaları da bunların en önemlilerindedir.

(Cevap D)

11. Yerebatan Sarnıcı, Ayasofya, Bozdoğan (Valens) Kemerli ve Dikilitaş Bizans dönemine ait sanat eserleri arasında yer almaktadır. Ancak Zeus Tapınağı Helenistik krallıklar (Bergama Krallığı) dönemine ait eserlerden biridir.

(Cevap E)

12. İkili yönetim anlayışı ülkeyi doğu-batı şeklinde ayırarak yönetmektir. Bu sistem ilk olarak Asya Hun Devleti'nde Mete Han tarafından uygulanmıştır. Bu anlayışta devletin doğusu merkez olup hükümdar burada bulunurdu. Ülkenin batı kısmını ise yabgu unvanıyla bir hanedan mensubu yönetirdi. Asya Hun Devleti'nden sonra gelen Türk devletleri idari alandaki bu sistemi devam ettirmiştir. Bu sistemde merkezî otorite zayıf olduğu için, Türk devletlerinin yıkılma sebeplerinden biri olmuştur.

(Cevap B)

13. Altın Orda Devleti'nin kurulduğu coğrafyaya (Hazar Denizi ve Karadeniz'in kuzey bölgeleri) adını veren ve bu devletin Türkleşmesinde etkili olan Türk topluluğu Kumanlar (Kıpçaklar) dır.

Kıpçakların Karadeniz'in kuzeyinde hakim oldukları topraklara "Kıpçak Bozkırları" denilmektedir.

(Cevap C)

14. Adı bilinen ilk Uygur şairi Aprınçor Tegin'dir. Buna ilaveten, Kaşgarlı Mahmut'un bahsettiği Bozkırlı Türk şairi ise Çu-çu'dur. Fakat Yolcu Tegin şair değildir. Orhun Abidelerini taşıyan kazdılan kişidir. Tarihçi ve edebiyatçı özelliği ile ön plana çıkmıştır.

(Cevap C)

15. İslamiyet öncesi Türk toplumlarının hayat tarzı göçebeliktir. Bu durum kaçınılmaz olarak hayvancılığı ekonominin temeli yapmıştır.

- Avrasya'nın geniş bozkırlarının hayvanlar için gerekli otlakları sunması,
- Hayvanların, yaylak ve kışlak olmak üzere iki merkez arasında yıl içinde sürekli hareket ettirilerek ulaşım amaçlı kullanılması,
- Hayvanların etinden, sütünden, yününden, derisinden ve hatta ısınmak için dışkılarından yararlanılması,
- Hayvanların değişim aracı olarak yerleşik topluluklar ile ticaret yapmak için kullanılması

hayvancılığın gelişmesindeki temel sebepler olarak karşımıza çıkmaktadır.

(Cevap E)

16. Ötüken günümüzde Moğolistan sınırları içerisinde yer alır. Ötüken, Orta Asya tarihinde kutsal başkent olarak bilinmektedir. Türklerin yeryüzünde var oldukları ve dünyaya yayıldıkları yer olarak kabul edilen kent başta Büyük Hun Devleti olmak üzere Göktürkler ve Uygurlar gibi büyük devletlere başkentlik yapmıştır.

(Cevap A)

17. Orta Asya Türklerinin göçebe bir yaşam tarzını benimsemelerinin sonuçlarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Geçim kaynaklarının hayvancılığa dayalı olması
- Hapis cezalarının kısa süreli olması
- Savaşçı bir topluluk olmaları
- Özel mülkiyet kavramının gelişmemesi
- Sanat eserlerini taşınabilir malzemelerden yapmaları
- Başka toplumlarla daha çok etkileşime girerek kültürlerini yaymaları
- Yazıyı geç kullanmaya başlamaları
- Kalıcı kültüre sahip olmayıp mimari eserler bırakmamaları
- Çadır yapımında ve bozkır sanatında ilerlemeleri
- Köleliğin ve sınıflara dayalı toplum anlayışının olmaması
- Sözlü hukukun (töre) gelişmesi
- Sözlü edebiyatın gelişmesi
- Demir işlemeciliğinin gelişmesi

(Cevap D)

18. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan mimari eserler Büyük Selçuklulara aittir. Daye Hatun Kervansarayı ise Karahanlılara ait olup XI. yy sonu XII. yy başında yapılmıştır.

(Cevap E)

19. Fustat Ulu Camii – İhşidler eşleştirmesi yanlıştır. Çünkü Fustat Ulu Camii Tolunoğulları'na aittir. Tolunoğlu Ahmed, 870 yılında Mısır Fustat'da büyük meydanlı el Katayı şehrini kurmuş, burada bir hastane, su kemerleri, değirmen ve hamam yapılarıyla Tolunoğlu/Fustat Ulu Camii'ni (876–879) inşa ettirmiştir. II. ve III. öncüllerde yer alan eşleştirmeler ise doğrudur.

(Cevap D)

20. Gırnata'ya hâkim bir tepeye yapılan El-Hamra Sarayı savunma kalesi ve saray olarak yapılmıştır. Bu saray Beni Ahmer (1232–1492) Devleti döneminde yapılmıştır.

(Cevap B)

21. Hz. Muhammed'in katıldığı askeri seferlere "Gazve" denilmektedir. Bedir Savaşı, Huneyn Savaşı, Taif Seferi ve Mekke'nin fethi birer Gazve'dir. Çünkü bu seferlere Peygamberimiz katılmış ve bizzat orduya komuta etmiştir. Fakat Mute Savaşı bir Gazve değildir. Çünkü bu savaşa Peygamberimiz katılmamıştır. Mute Savaşı'nda İslam ordusuna sırasıyla; Zeyd bin Harise, Cafer bin Ebu Talib, Abdullah bin Revaha ve Halid bin Velid komuta etmiştir.

(Cevap D)

22. Hz. Muhammed'in ilk seferi Bedir Savaşı, son seferi ise Tebuk Seferi'dir. Burada bahsi geçen sözün söylendiği savaş ise Müslümanların ilk yenilgi olan Uhud Savaşı'dır. Hz. Muhammed bu sözü Uhud Dağı eteğinde görevlendirdiği okçulara söylemiştir.

(Cevap C)

23. Hz. Muhammed 630 yılındaki Mekke fethinden sonra İslam'a muhalefetin en yoğun yaşandığı yerlerden biri olan Taif üzerine yürümüştür. Hz. Muhammed bu kuşatma esnasında ilk kez mancınık kullanmıştır. Ancak 630 yılında başlayan Taif kuşatması, Taiflilerin bir yıllık erzaklarının mevcut olması ve kalelerini iyi savunmaları sebebiyle kaldırılmıştır.

(Cevap D)

24. **Divan-ı Berid:** Merkez ile vilayetler arası haberleşmeden sorumludur.

Divan-ı Arz: Ordunun maaşları ve birliklerin teçhizatlarından sorumludur.

Divan-ı İnşa: İç ve dış yazışmalardan sorumludur.

Divan-ı İstifa: Devletin maliyesinden sorumludur.

Divan-ı İşraf: Devletin, askeri ve yargı kurumları dışında kalan umumi teftişten sorumludur.

(Cevap E)

25. Hz. Muhammed'in hayatı (siyer) ve gazalarının (megazi) kaydedilmesi İslam tarih yazıcılığının başlangıcını oluşturmaktadır. Örneğin Urve b. Zübeyr, Vahb b. Münebbih, Aban b. Osman ilk mehazi yazarlarıdır. Söz konusu bu eserler verdikleri ayrıntılı bilgilerle siyasi, sosyal, dini, kültürel tarih araştırmaları için de önemli kaynak eserleri arasında yer almaktadır.

(Cevap B)

26. İslam felsefesinin en önemli mekteplerinden biri İshrakiyye'dir. Kavram "doğuş", "aydınlık" anlamına gelen işrak kökünden gelir. İshraki felsefenin kurucusu Yahya es-Suhreverdî'dir. İshraki felsefenin yöntemi sezgidir. İshrakiliği benimseyen Osmanlı bilginleri arasında Katip Çelebi, İsmail Hakkı Bursevi, Yermisekiz Mehmet Çelebi yer alır.

(Cevap B)

27. Kanuni Sultan Süleyman Orta Avrupa'nın kilit noktası olarak kabul edilen Belgrad'ı fethetmek istiyordu. Belgrad üzerine yürüyen Osmanlı kuvvetleri önce 7 Temmuz 1521'de Böğürdelen'i almıştır. Bu Kanuni Sultan Süleyman'ın ilk fethettiği kale idi. Daha sonra Sirem bölgesine ilerlenerek buradaki kaleler ele geçirilmiştir. Ağustos ayının sonunda ise stratejik bir kilit noktası olan Belgrad Kalesi alınmıştır.

(Cevap A)

28. Osmanlı ülkesindeki ilk banka olan Dersaadet Bankası, Galata'nın iki ünlü bankeri Jacques Allen ve Emmanuel Baltazzi'nin maliye ile olan ilişkilerinin neticesinde kurulmuştur. Zayıf bir sermayeye sahip olan banka, bankadan ziyade paranın istikrarını koruyan aracı bir kurumdur. Banka faaliyetlerini 1852'de durdurmak zorunda kalmıştır.

(Cevap D)

29. **Adet-i Ağnam:** Osmanlı İmparatorluğu'nda koyun ve keçi sahiplerinden alınan vergidir.

Adet-i Deştbanı: Herhangi bir şahsın atı veya sığırı bir başkasının ekinine girip zarar verdiği takdirde, hayvan sahibinden alınan tazminat türü vergidir.

Amediyye: İthalat vergisidir.

Reftiyye: İhracat vergisidir.

Müruriye: Transit geçiş vergisidir.

(Cevap C)

30. Osmanlı klasik döneminde, emekli olan Seyfiye görevlilerine verilen maaşa "Arpalık" denmiştir. Arpalık, idare, saray, ilmiye sınıfı ile görevine son verilen veya emekli olan memurlara ödenen bir maaş veya ek ödenektir. Arpalık olarak yeniçeri ağası gibi askeri kimselere verilirken sonraları ilmiye sınıfına ve 17. yüzyıldan itibaren de vezirlere verilmeye başlanmıştır. Arpalık sistemi ilk kez 18. yüzyılda yolsuzluklara sebep olduğu gerekçesiyle kısmi olarak kaldırılmıştır. Tanzimat Dönemi'nde ise tamamen kaldırılmıştır.

(Cevap D)

31. Venedik Devleti ile olan ilişkiler, Fatih Sultan Mehmet döneminde yapılan anlaşmadan sonra dostane bir şekilde ilerlemiştir. Ancak 1487 yılında Venedik ile ilk gerginlikler baş göstermeye başlamıştır. Bunda Osmanlı'nın deniz gücünü artırarak Venedik'i tehdit eder duruma gelmesinin etkisi büyüktür. Asıl ciddi kriz ise Venedik himayesindeki Karadağ'ın Türk birliklerince işgal edilmesiyle yaşanmıştır. Bu gerginlik devam ederken Osmanlı birlikleri bir Venedik gemisini yağmalamıştır. Venedik de buna karşılık bir Osmanlı gemisini batırmıştır. Her ne kadar Osmanlı hâkimiyetinde olsa da Mora Yarımadası'nda ticari ve stratejik öneme sahip olan Modon, Koron, İnebahtı gibi limanların Venediklilerin elinde bulunması da Osmanlı-Venedik mücadelesinin sebeplerindendir.

(Cevap E)

32. Rusya ile Osmanlı arasında 1774'te imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması ile Osmanlı Devleti'ne bağlı Kırım bağımsız olmuştur. Aynalıkavak Tenkihnamesi'yle Kırım hanını Rusların ataması kararlaştırılmıştır. 1792'de Rusya ile imzalanan Yaş Antlaşması'yla Kırım Rusya'ya bağlanmıştır.

Buna göre her üç antlaşmada da Kırım'la ilgili hükümler yer almaktadır.

(Cevap E)

33. Tarihi olayın kendi devrine ait bir materyale veya yazılmış bir esere, bir belgeye birinci elden kaynak denir. İkinci elden kaynaklar ise olayın devrine yakın bir zamanda veya o devrin kaynaklarından yararlanılarak meydana getirilen eserlerdir. Kanuni Sultan Süleyman'ın 1534 yılındaki Bağdat seferine katılmış olan Celalzâde'nin eseri olan *Tabakatu'l Memâlik* o sefer için birinci elden kaynak niteliğindedir. Mehmed Neşri'nin *Kitâb-ı Cihannüma* adlı eseri Osmanlı Tarihi'nin ilk devirleri için önemli bir kaynak eserdir. Ancak eser 1500'lü yıllarda kaleme alınan *Aşıkpaşazade Tarihi*'ni kaynak olarak almıştır. Bu sebeple tüm önemine rağmen Neşri tarihi ikinci elden kaynak hükmündedir.

(Cevap D)

34. Osmanlı sınırları içinde çıkan ilk Türkçe gazete Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın talimatıyla 1828'de Kahire'de yayın hayatına başlayan "Vekayi-i Mısıriyye"dir. Türkçe ve Arapça çıkan gazetenin amacı Mehmet Ali Paşa'nın yaptıklarını kamuoyuna duyurmaktır. Takvim-i Vekayi iç ve dış kamuoyunu bildirmek amacıyla 1831'den itibaren Vak'anüvist Mehmet Esad Efendi tarafından çıkarılmaya başlanmıştır. Osmanlı'da ilk yarı özel gazete 1840 yılında yayın hayatına başlayan Ceride-i Havadis'tir. Gazetenin imtiyaz sahibi Amerikan elçiliğinde katiplik yapan İngiliz asıllı tüccar Williem Churchill'dir. Bir Osmanlı vatandaşının çıkardığı ilk özel gazete Tercüman-ı Ahval'dir. Ağah Efendi'nin çıkardığı bu gazetenin ilk sayısı 1860'da çıkmıştır.

(Cevap B)

35. 1386-1387 yıllarında Karamanoğulları ile Osmanlı Devleti arasında yapılan Frenk Yazısı Savaşı, Karamanoğulları'nın Osmanlı hâkimiyetini tanımak durumunda kaldığı mücadeledir. I. Murad döneminde gerçekleşen savaşta I. Murad'ın oğlu Bayezid'de katılmıştır. Bayezid'a bu savaşta gösterdiği cesaret ve atılganlıktan dolayı "Yıldırım" lakabı verilmiştir.

(Cevap C)

36. Osmanlı Devleti'nde cam sanayi kurma girişimi Sultan III. Mustafa ve onun oğlu III. Selim dönemlerinde başlamıştır. III. Mustafa Dönemi'nde daha çok mimari cam üretimi öne çıkarken, III. Selim Dönemi'nde küçük cam objeler yapmak üzere Beykoz atölyeleri kurulmuştur. Avrupa'yı yakından takip eden III. Selim Osmanlı'nın sanayileşme alanındaki eksikliğini görmüş ve bu alandaki girişimlerini de "Beykoz camcılığı" ile başlatmıştır.

(Cevap A)

37. II. Osman'ın şehit edilmesiyle neticelenen ve Osmanlı kroniklerinde Haile-i Osmaniye adıyla anılan vaka, Osmanlı tarihinin en önemli olaylarından biridir. Bu olayı en teferruatlı işleyen eserlerin başında Tuği mahlaslı Hüseyin b. Sefer'in Musibetname adlı eseri gelir. Hüseyin Tuği Çelebi XVII. yüzyıl tarihçilerindedir. Tuği Tarihi olarak da bilinen "Musibetname" adlı eserinde Genç Osman'ın saltanat yıllarını ve katledilişini, ayrıca I. Mustafa'nın bir kaç aylık hükümdarlık dönemini ve IV. Murad'ın çülusunu anlatmaktadır.

(Cevap B)

38. Musul meselesinin 1926 yılında Ankara Antlaşması'yla çözümlenmesinin ardından Türkiye, hem İngiltere'yle hem de Fransa'yla ilişkilerini geliştirmeye başlamıştır. Antlaşmadan önce başta İngiltere olmak üzere batılı ülkeler (Almanya hariç) Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti Ankara'yı tanımamak adına büyükelçiliklerini İstanbul'da tutmuşlardır. Ancak antlaşmanın onaylanmasından sonra bu tutumlarından vazgeçip büyükelçiliklerini Ankara'ya taşımışlardır.

(Cevap D)

39. 3 Mart 1924'te

- Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılmış (Eğitim birliği),
- Halifelik kaldırılmış,
- Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuş,
- Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

"Devletin dini islamdır." maddesi 1928 yılında yapılan bir değişiklikle Anayasa'dan çıkarılmıştır.

(Cevap A)

40. Soru kökünde Kadro Dergisi temelinde oluşan "Kadro Hareketi"nden bahsetmektedir. Kadro Dergisi 1932 yılında yayın hayatına başlayıp 36 sayı çıkarmıştır. Amacı Türk devriminin ideolojisini sistemleştirmektir. Bu hareket içerisinde Şevket Süreyya Aydemir, Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi isimler yer almıştır.

(Cevap B)

41. Soruda verilen Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşmaları Sovyet Rusya ile yapılmıştır. Bu iki antlaşma Türkiye'nin doğudaki güçlü komşusu Rusya'dan emin olmak istemesinin sonucudur. 16 Mart 1921'de imzalanan Dostluk Antlaşması'nın diğer adı Moskova Antlaşması'dır. Bu antlaşma Türk Devleti'nin Misak-ı Milli'den taviz verdiği ilk antlaşmadır. Ayrıca bu antlaşma ile ilk defa Rusya gibi büyük bir devlet Türkiye'yi tanımıştır.

(Cevap C)

42. Haliç Konferansı, Musul meselesinin çözüme kavuşturulması için 1924'te Türkiye ile İngiltere arasında yapılan toplantıdır. Bu konferansta İngiltere, Türkiye'den Hakkâri topraklarını talep etmiştir. Konferansta Türkiye'yi Meclis Başkanı Fethi Okyar, İngiltere'yi ise Sir Percy Cox temsil etmiştir.

(Cevap A)

43. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan ifadeleri doğrudur. Fakat E seçeneğindeki ifade yanlıştır. Çünkü Mustafa Kemal Nutuk adlı eserini CHP III. Kurultayı'nda değil 1927'deki II. Kurultayı'nda okumuştur.

(Cevap E)

44. Türkiye 1926'da Şili ile 1929'da da Uruguay ile dostluk anlaşmaları imzalamıştır. Ancak Almanya ile 1941'de yani Atatürk'ün ölümünden sonra dostluk anlaşması imzalanmıştır. Ayrıca şunu da belirtmek gerekir ki Şili, Latin Amerika'da Türkiye'yi tanıyan ilk ülkedir. Şili'de Atatürk Anıtı ve Türkiye Cumhuriyeti Meydanı ve bir de Atatürk Lisesi bulunmaktadır.

(Cevap D)

45. A, B, C ve E seçeneklerinde yer alan gelişmeler İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlığı döneminde meydana gelmiştir. 6-7 Eylül Olayları ise Atatürk'ün Selanik'teki evinin bombalandığı haberi üzerine İstanbul'daki Rumlara ait iş yerlerinin tahrip edilmesi ve bunun sonucunda on binlerce Rum'un Yunanistan'a göç etmesi olayıdır. 6-7 Eylül Olayları 1955'te yani Demokrat Parti döneminde meydana gelmiştir.

(Cevap D)

46. 1947'de yapılan ara seçimlere Demokrat Parti (DP) katılmayınca Başbakan Recep Peker DP'yi halkı ayaklanmaya teşvik etmekle, Celal Bayar da Recep Peker'i, tek parti döneminin baskısını sürdürmekle suçlamış ve ilişkiler bozulmuştur. İsmet İnönü'nün devreye girmesiyle 12 Temmuz Beyannameyi yayınlamış ve iki tarafın da görüşleri açıklanmıştır. Böylece bozulan ilişkiler yeniden yumuşamıştır.

(Cevap A)

47. Kavimler Göçü, Çin baskısına girmek isteyen Hunların başlattığı ve yerli kavimlerin birbirlerini itererek batı yönünde gerçekleştirdiği büyük bir göç hareketidir. Hunların hareketi yerli Cermen kavimlerini de harekete geçirmiş ve sonuçta Vizigotlar Güney ve Orta Galya ile İspanya'yı, Ostrogotlar İtalya'yı, Vandallar Kuzey Afrika'yı ele geçirmiştir. Kavimler Göçü'nün sonucunda Roma İmparatorluğu 395 yılında imparator I. Teodosios'un oğulları Arcadius ve Honorius arasında ikiye bölünmüştür. Arcadius İstanbul merkezli Doğu Roma'yı yönetirken Honorius Batı Roma'yı idare etmiştir. Kavimler Göçü bugünkü Avrupa'nın etnik yapısının da oluşmaya başladığı noktadır. Dünya tarihindeki bu önemli gelişme tarihçiler tarafından İlkçağın sonu ve Ortaçağın da başlangıcı olarak nitelendirilmiştir.

(Cevap E)

48. Papalık ile krallar arasında yaşanan sürtüşmelerin silahlı çatışmalara dönüşmesi neticesinde Papalık merkezi, 1309 yılında Fransa'nın Marsilya kentinde yer alan Avignon şehrine taşınmıştır. Papalığın merkezini Roma'dan Avignon'a taşıyan Papa V. Clemens 68 yıl boyunca burada kalmıştır. 1377 yılına kadar devam eden bu süreç Yahudilerin MÖ 598-587 yılları arasında Babil'e sürülerek esaret hayatı yaşamasından esinlenilerek "Babil esareti" olarak adlandırılmıştır.

(Cevap C)

49. 14 ve 15. yüzyıllarda deniz keşifleri çoğalmıştı. Başta İspanya ve Portekiz olmak üzere Avrupalılar Hindistan, Çin gibi ülkelere deniz yoluyla ulaşmak çabası içindeydiler. İşte bu ortamda 1271-1295 yılları arasında yaptığı Asya seyahatini "Geziler Kitabı" adlı eserinde toplayan Venedikli seyyah Marco Polo birçok kaşife ilham kaynağı olmuştur.

(Cevap B)

50. İngiltere kralı ile büyük toprak sahibi soylular (aristokrasi) ve din adamları (ruhban) arasında vergi toplama konusunda çıkan anlaşmazlıklar 1215 yılında İngiltere Kralı John'un Magna Carta Libertatum (Büyük Özgürlükler Sözleşmesi) adlı belgeyi imzalayarak bazı yetkilerinden feragat etmesiyle sonuçlanmıştır. Bu belge kralın sonsuz yetkilerinin soylular ve din adamları karşısında sınırlandırılmasına yol açmıştır. Keyfi tutuklamanın, yargısız ceza verilmesinin, kanunsuz el koymanın yasaklandığı Magna Carta, Avrupa hukukunun ilk insan hakları metinlerinden sayılır.

(Cevap A)

- 51. • Sergios Kilisesi – İstanbul
- Baküs Kilisesi – İstanbul
- Binbirdirek Sarnıcı – İstanbul
- Valens Su Kemer – İstanbul
- Ogüst Mabedi – Ankara

(Cevap E)

52. Reform, Almanya'da Martin Luther öncülüğünde başlayan Katolik mezhebini sorgulama hareketidir. Yaşanan bu sürecin sonunda Almanya'da Protestanlık, Fransa'da Kalvenizm, İngiltere'de Anglikanizm mezhepleri ortaya çıkmıştır. Anglikan kilisesi İngiliz millî kilisesi olarak geçer. Cizvit tarikatı ise Anglikan kilisesine bağlı olarak kurulmuştur.

(Cevap A)

53. Sanayi İnkılabı'nı ortaya çıkaran faktör Rönesans'la başlayan bilgi birikimi ve coğrafi keşiflerle artan sermayedir. İkisinin birleşimiyle Sanayi İnkılabı gerçekleşmiştir.

(Cevap E)

54. Fransız İhtilali'nin etkilerini yok etmek ve monarşik düzeni korumak amacıyla toplanan 1815 Viyana Kongresi'ne Avusturya, Rusya, Prusya ve İngiltere gibi devletler katılmış ve bu devletler Fransa'ya karşı birleşerek "Dörtlü İttifak" grubunu oluşturmuşlardır.

(Cevap D)

55. İngiltere Dışişleri Bakanı Balfour'un adıyla bilinen Balfour Deklarasyonu ile İngiltere Filistin topraklarında bir Yahudi Devleti kurmayı desteklemeyi vadetmiştir. İngiltere bu bildiri-yi 1917'de Bolşevik devriminden hemen sonra açıklamıştır.

(Cevap B)

56. II. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya barışını sağlamak amacıyla kurulan BM'nin temeli ABD ve İngiltere liderlerinin yayınladıkları Atlantik Bildirisi ile atılmıştır. 14 Ağustos 1941'de yayınlanan Atlantik Bildirisi'nde uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi ile ilgili maddeler yer almıştır. Bu maddeler daha sonra Birleşmiş Milletler antlaşmasında yer almıştır.

(Cevap A)

57. "Üç Tarz-ı Siyaset" Yusuf Akçura tarafından kaleme alınmıştır. Akçura, bu eserinde Osmanlıcılık, Pan-İslamizm ve Türkçülük fikirlerini kıyaslayarak ele almıştır. Türkçülük akımının önde gelen temsilcilerinden olan Yusuf Akçura'nın bu eserinin Türkiye Cumhuriyeti'nin kültürel yapısının oluşmasına büyük katkıları olmuştur.

(Cevap C)

58. Lozan Konferansı Kurtuluş Savaşı'nda Türk tarafının galip gelmesi üzerine, İtilaf devletleriyle yapılacak barış antlaşmasının şartlarını görüşmek üzere 20 Kasım 1922'de toplanmıştır. Yapılan uzun müzakerelerden sonra nihayet 24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması imzalanmıştır. Antlaşmaya göre Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada Türkiye'ye diğer Ege Adaları ise Yunanistan'a bırakılmıştır. Ayrıca Çanakkale Boğazi'nin güvenliği açısından Tavşan Adaları da Türkiye'ye bırakılmıştır.

(Cevap C)

59. Türkistan'ı Rus işgalinden kurtarmak ve bağımsızlığına kavuşturmak amacıyla başlayan Basmacı Hareketi 1918'de bir halk hareketine dönüşmüştür. İsmail Gaspiralı, Yusuf Akçura ve 1921'de Türkistan'a giden Enver Paşa Basmacı Hareketinin önde gelen isimleri olmuştur. Her üç isim de Türkistan bölgesindeki Müslümanların Rusya'ya karşı ayaklanmalarına ve bölgede milli şuurun oluşmasına ortam hazırlamıştır.

(Cevap E)

60. 1953 yılında Doğu Blokunda görülen ağır ekonomik şartlar, Çekoslovakya'da da kendini göstermiş ve ülkede isyan çıkmasına sebep olmuştur. Mevcut yönetimin ve SSCB'nin protesto edildiği bu isyan, yönetim tarafından sert tedbirler alınarak bastırılmıştır. 1967 yılı da yine bir isyana sahne olmuştur. Aleksander Dubcek öncülüğünde "insancıl komünizm" adında bir hareket başlamıştır. Çekoslovakya'da insan özgürlüğünü esas alan bir komünist sistemin uygulanmasını amaçlayan bu hareket, tek partili sosyalist devlet yönetimine karşıydı. Hareketin öncüleri, Çekoslovakya'nın milli ve kültürel şartlarına uygun bir sosyalist demokratik modelin kurulmasını ve serbest seçimlerin yapılmasını istiyorlardı. Bu gelişmelere karşılık SSCB, 1968'de ülkeyi işgal etmiş ve "insancıl komünizm" hareketine son vermiştir.

(Cevap A)

61. Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde kullanılabilir olacak önemli bir yaklaşım olan drama, olay, olgu ve durumların öğrenciler tarafından oynatılması esasına dayanmaktadır. Drama aracılığıyla öğrenciler, düz anlatıma dayalı tarih derslerinde kazanılması zor olan pek çok nitelik ve beceriyi kazanabilirler. Tarih derslerinde, pek çok tarihi olay ve şahsiyet drama aracılığıyla sınıfta canlandırılabilir ve öğrencilerden bilişsel ve duyuşsal alanda önemli davranış değişiklikleri meydana getirilebilir. Drama, öğrencinin kendini başkalarının yerine koyarak düşünme yeteneğini geliştirir.

(Cevap B)

62. Zaman şeridi: Görsel öğrenmeyi temel alan öğrencilerin geçmişten günümüze meydana gelen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel olayları bir dizi halinde göreyerek karşılaştırmalar yapabildikleri bir grafik türüdür. Soruda verilen zaman türü tematik zaman şerididir.

- **Klasik Zaman Şeritleri:** Öğrencilerin zamanın her iki yüzünü de (MÖ ve MS) görmelerini sağlayan ve tarih öncesi dönemlerden başlayarak tarihi dönemleri başlangıç ve bitişleriyle kavramalarını amaçlayan öğretim materyalleridir.
- **Açıklamalı Zaman Şeritleri:** Olaylar sadece öncelik sonralık ilişkisine göre sıralı olarak verilmekle kalmaz; aynı zamanda olayın sebebini, gelişimini, sonucunu vb. açıklayan çeşitli ifadelerle anlatılır
- **Görsel Zaman Şeritleri:** Tarihi olayların kronolojik bir akış içerisinde görsellerle verildiği tarih şeritleridir.
- **Tematik Zaman Şeritleri:** Tarihin genel akışına odaklanmak yerine bir konu/tema bağlamında hazırlanan zaman şeritleridir.
- **Biyografik Zaman Şeritleri:** Kişinin hayatındaki önemli olayların, deneyimlerin, bölümlerin ve girişimlerin doğrusal bir zaman anlayışıyla verildiği materyallerdir.
- **Otobiyografik Zaman Şeritleri:** Bireyin hayatını konu alan açıklamalarla ve görsellerle desteklenerek oluşturulan zaman şeritleridir.
- **Senkronik Zaman Şeritleri:** Birden fazla unsurun tarihsel sürecinin senkronik olarak tek bir ortam üzerinde verildiği ve öğrencilerin olayları eşzamanlı olarak görmelerine ve anlamalarına olanak sağlayan materyallerdir.
- **Gelişimsel Zaman Şeritleri:** Tarihsel bir olayın seyrini başlangıcından sonuna kadar farklı değişkenleri de dikkate alarak hazırlanmış materyallerdir.
- **Canlı Zaman Şeritleri:** Öğrencilerin katılımıyla oluşturulan zaman şeritleridir.
- **Dijital Zaman Şeritleri:** Canlı zaman şeridi dışındaki diğer tüm zaman şeritlerinin formatında hazırlanabilir. Dijital teknolojilerdeki gelişimin bir sonucu olarak farklı konularda olduğu gibi zaman şeridi hazırlamaya yönelik birçok yazılım ve web sitesi oluşturulmuştur.

(Cevap B)

63. Öğrencilerin yaşadıkları şehrin tarihini, kültürel özelliklerini öğrenmeleri için öğretmen yerel tarih öğretimi yöntemini kullanmıştır.

(Cevap B)

64. Tarihi alanlar, tarih öğretimi açısından önemli pek çok materyali bünyesinde barındırır. Ayrıca müzeler, tarihi çevreye ait taşınabilir materyalleri saklamak, korumak ve sergilemenin yanında, toplumların, sosyoekonomik, kültürel ve bilimsel gelişmelerine ışık tutmaktadır. Müzeler, öğrencilere pek çok temel beceri ve niteliğin kazandırılabilceği aktif öğrenme alanlarıdır. Müze gezileri üst düzey düşünme becerilerini geliştirir.

(Cevap D)

65. Araç gereçler öğrenmede kolaylık ve zamandan tasarruf sağlayarak eğitimin ekonomik biçimde gerçekleşmesine imkân sağlar. Araç kullanımı öğrenme sürecinde zamandan ekonomi sağlamakla birlikte, etkili ve kalıcı öğrenmeye katkıda bulunur. Ayrıca somut yaşantı geçirmeye imkân sağlayarak güdülemeyi artırır.

(Cevap E)

66. Metin Öğretmen'in çalışması bir drama çalışmasıdır. Öğrencilerin çeşitli karakterleri sınıf önünde canlandırmalarına dayanmaktadır. Bu sayede öğrenci tarihi süreci etkin katılımı ile öğrenme fırsatı yakalar. Kendini tarihi kişiliklerin yerine koyarak ilgili tarihsel dönemi daha iyi değerlendirebilir.

(Cevap A)

67. Romantik tarihsel düşünme aşamasında çocuklar daha çok kişilerin yaşam hikâyeleri ve nitelikleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Egan tarihsel düşünme gelişiminin tarih öğretiminde dikkate alınmasını önermiştir. Egan, kavrama biçimlerine paralel bir öğretim programı ve pedagoji önermektedir. Örneğin, öğretmen, romantik aşamada bir öğrenciye elektriğin bulunuşunu öğretirken, bunu Benjamin Franklin ve Thomas Edison gibi kimselerin hayat hikâyesi ile ilişkilendirmelidir. Egan'a göre, romantik aşamadaki bir çocuk yakından uzağa ilkesinin söylediğinin tersine Çin Seddi, Piramitler, Dünya'nın uzun adamı gibi insan deneyiminin uç noktaları ile meşgul olur.

(Cevap C)

68. 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda yer alan üniteler şunlardır:

1. 20. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya
2. Millî Mücadele
3. Atatürkçülük Ve Türk İnkılabı
4. İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya
5. II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya
6. II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya
7. Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye
8. 21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya

(Cevap D)

69. 2018 Ortaöğretim Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'na göre I ve II. öncüllerde verilenler doğrudur. Fakat III. öncülde verilen ifade yanlıştır. Çünkü ünite kazanımlarının sıralanışında, kronoloji temelli anlayış esas alınmıştır. Bütüncül bir bakış açısı esas alınarak hazırlanan ünite içerikleri, nedensellik ilkesi ve kronolojik sıralamaya uygun olarak değişim ve süreklilik algısı ile tarihsel anlamayı sağlayabilecek şekilde düzenlenmiştir. Bu bakımdan kazanımların sıralanışında değişiklik yapılmamalıdır.

(Cevap C)

70. 2018 Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı ile ilgili verilen I, II ve III. öncüllerdeki ifadeler doğrudur.

(Cevap E)

71. Tarih öğretimindeki yeni yaklaşımlardan biri de "Sözlü Tarih" yaklaşımıdır. Bu süreçte yönetenlerin ve meşhur insanların tarihinin yanında, sıradan insanların geçmişi de araştırılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda, köylüler, işçiler, çiftçiler ve kadınların geçmişleri tarihin konusu olmuştur. Dünyada sözlü tarih alanında meydana gelen gelişmeler son yıllarda ülkemize yansımış ve bu alanda çeşitli proje ve eserler ortaya konulmuştur.

(Cevap A)

72. Tarihsel empati bireyin, geçmişte ortaya çıkan olayları o dönemin bakış açısıyla görmesini ve geçmişi anlamlandırmasını sağlayan bir beceridir. Tarihsel empatinin öğrencilere kazandırılması sürecinde öğretmenlerin önerileri, katkıları, işbirliği ve etkileşim için öğrencilere fırsatlar vermesi empati uygulamalarının amacına ulaşmasında hayati önem taşımaktadır. Öğrencilerin tarihsel empati becerisini geliştirmek için yapılacak belli başlı uygulamaların başında ise şunlar gelmektedir:

- Tarihi romanlar okutmak
- Drama ve rol oynama çalışmalarını yaptırmak
- Oyun veya benzetişim ortamları yaratmak
- Video veya diğer görsel araçlar yardımıyla geçmişteki sahneleri tekrar oluşturmak
- Tarihi mekânları ziyaret ettirmek

(Cevap A)

73. Geçmiş dönemi kendi içinde ele alıp değerlendiren bir öğrenci, bağlama uygun tarihsel empati düzeyindedir. Bu düzeyde bir tarihçi gibi düşünmeye başlanır. Kanıtlar kullanarak, olaylar ve kişilerle ilgili hipotezler ortaya atılır, alternatif açıklamalar ileri sürülür. Kişi kendi dünyası ve kişiliğinden çıkarak, dönemin anlayışı çerçevesinde o kişinin düşünce ve duygularını yansıtabilir.

(Cevap E)

74. 2018 Tarih Dersi Öğretim Programı'nda yer alan tarihsel düşünme becerileri şunlardır:

- Kronolojik Düşünme Becerisi
- Tarihsel Kavrama Becerisi
- Neden-Sonuç İlişkisi Kurma Becerisi
- Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi
- Tarihsel Sorgulamaya Dayalı Araştırma Becerisi
- Tarihsel Analiz ve Yorum Becerisi
- Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi
- Geçmiş Geçmişteki İnsanların Bakış Açısıyla Bakabilme Becerisi veya Tarihsel Empati

(Cevap B)

75. Rubrik, belli bir öğretim süreci sonunda beklenen öğrenci performansının farklı boyut ve düzeylere bölünerek değerlendirilmesidir. Herhangi bir performansı değerlendirmek için oluşturulan ölçme aracına uluslararası literatürde "rubrik" denilmektedir. Ölçmeceiden kaynaklanan hata türlerinden olan puanlama özneliğini azaltmanın etkili yollarından birisi de dereceli puanlama anahtarlarının kullanılmasıdır. Böylece ölçmeye konu olan özelliğin ne kadarlık miktarına ve hangi yönüne ne kadar puan verileceği belirlenmiş olur. Bu da ölçmeye başka özelliklerin karışmasını engelleyici niteliktedir.

(Cevap C)

1. Tarih araştırmalarında kaynaklar (belgeler) elde edildikten sonra; sırasıyla sınıflandırma (tasnif), çözümlleme (tahlil), eleştirisi (tenkit) ve sentez (terkip) gibi yöntemler kullanılır.

(Cevap A)

2. Öğretici (Pragmatik) tarih yazıcılığında amaç topluma fayda sağlamaktır. Geçmişteki olaylardan ders çıkartılmasını, topluma milli ve ahlaki değerler kazandırılmasını hedeflemektedir. Bu tarzın ilk temsilcisi Thukydides (Tukidides)'tir.

(Cevap B)

3. 1844–1900 yılları arasında yaşamış olan Alman filozof Friedrich Wilhelm Nietzsche nihilizmin önemli savunucuları ve temsilcilerinden biridir. Din, ahlak, modern kültür, felsefe ve bilim üzerine eleştirel yazılar yazan Nietzsche, Böyle Buyurdu Zerdüş, Güç İstenci, İnsanca Pek İnsanca gibi eserler kaleme almıştır.

(Cevap A)

4. Soru kökünde Ahmet Refik Altınay (1881-1937)'dan bahsedilmiştir. "Bizans Karşısında Türkler", "Cem Sultan", "Sokullu", "Âlimler ve Sanatkârlar", "Lale Devri" yazarın diğer önde gelen eserleridir. 1924 ve 1926 yıllarında değişikliğe uğrayan ders programları ile birlikte Ahmet Refik Altınay ve Ali Reşat Beylerin kitapları derslerde okutulmuştur.

(Cevap E)

5. Tarihe yardımcı bilim dallarından;

- Demografi – Nüfusla ilgili
- Ekoloji – Çevre ile ilgili
- Teoloji – Dinle ilgili
- Sicilografya – Mühürlerle ilgili

konularda tarihe yardımcı olur. Yer adlarını belirleyerek tarihe yardımcı olan bilim dalı ise toponomidir.

(Cevap C)

ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ
zel	dal	hi	ha	şim	cim	se	te	pe	be	elif
ر	ز	ژ	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع	غ
gayin	ayin	zi	ti	dat	sat	şin	sin	je	ze	re
ی	ه	و	ن	م	ل	ك	ف	ق	ك	ف
ye	he	vav	nun	mim	lam	kef	kaf	fe		

6., 7. ve 8. soruların çözümünü okurken, yukarıda verilen Arap harflerinin Türkçe karşılıklarının bulunduğu tabloyu inceleyiniz.

6. Yukarıdaki tabloda yer alan bilgiler dikkate alındığında, "imkan" kelimesinin eski harflerle yazılışının "امكان" olduğu anlaşılmaktadır.

(Cevap A)

7. Şemada verilen eski harflerle yazılan kelimeler ile bu kelimelerin günümüz Türkçesiyle karşılıklarının doğru eşleştirilmesi, yukarıdaki tabloda yer alan bilgiler de dikkate alındığında "C" seçeneğinde bulunmaktadır.

(Cevap C)

8. Eski harflerle yazılan kelimeler ile Türkçe karşılıkları eşleştirildiğinde, tabloda yer alan bilgiler ışığında da, "mükerrer" kelimesi dışarıda kalmaktadır.

(Cevap D)

9. Çivi yazısı Sümerlerin en önemli kentlerinden biri olan Uruk'ta ortaya çıkmıştır. Uruk döneminin (MÖ 4000–3100) sonlarına doğru, MÖ 3200 yıllarında ortaya çıkan çivi yazısı ilk olarak resim karakterindeki işaretlerden oluşmaktaydı. Yazının icadında en önemli kaynak noktası Sümer inancı olmuştur. Bu inanışa göre yeryüzündeki her şey Tanrının malı sayılırdı ve bu mallar tapınakta toplanarak buradan ihtiyacına göre insanlara dağıtılırdı. Getirilen ürünleri unutmamak ve teslimatı vesikalandırmak gereği ise çivi yazısının doğmasına zemin hazırlamıştır.

(Cevap B)

10. Doğu Akdeniz kıyılarında gelişen ve Feneliler tarafından geliştirilen alfabe yazısı Anadolu'da Frigler ve Lidyalılar tarafından kullanılmıştır. Hititler ise hiyeroglif yazıyı ve çivi yazısını kullanmışlardır.

(Cevap D)

11. Mısır toplumu Menes döneminden itibaren din ve siyasi gücün tek elde toplandığı firavunlar tarafından yönetilmeye başlanmıştır. Erken hanedanlık döneminin ilk hükümdarından olan Menes MÖ 3050 civarında Mısır'a hükümdar olmuştur. Menes, gerçek anlamda ilk Mısır firavunu olarak kabul edilir. Yaklaşık altmış yıl hüküm süren Menes'in ünlü Memphis şehrinin kurucusu olduğu düşünülmektedir.

(Cevap C)

12. Verilen haritaya bakılarak A, B, C ve E seçeneklerine ulaşılamaz. Ancak, Uygurların Orta Asya'da siyasi varlık gösterdiği yargısına varılabilir. Orhun ve Selenga bölgesinde yaşayan Uygurlar, Karluk ve Basmlil boyları ile birlikte II. Kök Türk Devleti'ne son vermiş ve 774 yılında Kutluk Bilge Kül Kağan, merkezi Karabalğasun olan bağımsız Uygur Devleti'ni kurmuştur.

(Cevap D)

13. Türk adı "türemek, yaratılmak, olgunluk çağı, devlete bağlı halk, kanun, nizam sahibi, güç, kuvvet, olgunluk" gibi birçok farklı anlamda kullanılmıştır. Türk edebiyatının ilk yazılı eseri olan Orhun yazıtlarında Türk adı Türuk şeklinde geçmektedir. Bu kelime zamanla şekil değiştirerek Türk şeklinde kullanılmaya başlamıştır. Türk adı bugünkü şekliyle ilk kez MÖ 318 yılında Çin ile yapılan bir antlaşmada yer almıştır. Siyasal anlamda ise ilk kez Kök Türk Devleti tarafından kullanılmıştır.

(Cevap A)

14. 682-745 yılları arasında hüküm süren Kutluk Devleti (II. Göktürk) Basmlil, Uygur ve Karluk müttefik güçlerinin saldırısı sonucu yıkılmıştır. 745-840 yılları arasında hüküm süren Uygurlar ise 821 yılında iç çekişmeler sebebiyle sarsılmış ve bir diğer Türk devleti olan Kırgızlar tarafından 840 yılında yıkılmıştır.

(Cevap B)

15. Türklerde saz olarak kullanılan telli çalgıya **kopuz**, besteye **ır**, melodiye **küg** denilmiştir. D seçeneğinde yer alan ifadeler müzikle ilgilidir.

(Cevap D)

16. Bilinen teşkilatlı ilk Türk devleti Asya Hunlarıdır. Emevi ordularını durduranlar Türgişler, Memlük Devleti'nin temelini atanlar ise Kıpçaklardır. Kuzey Çin'de hâkim olan Türk devleti ise Tabgaçlardır. Soruda Hazarlarla ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

(Cevap E)

17. B, C, D ve E seçeneklerinde yer alan bilgiler yanlıştır. Uygurlar 840 yılında Kırgızlar tarafından yıkılınca iki ayrı yerde devlet kurmuşlardır. Bu devletler; Kansu ve Turfan Uygurlarıdır. Turfan denilen bölgenin diğer adı Doğu Türkistan'dır. Bu bölge Çin'e ait Sincan özerk bölgesi olarak adlandırılır. Burada yaşayanlar Uygur Türkleridir.

(Cevap A)

18. Orhun Abideleri'nden, 13. yüzyıl başlarında Moğolların tarihini yazan İranlı tarihçi Cüveyni bahsetmiştir. 1226-1283 yılları arasında Horasan'da yaşayan Cüveyni'nin en önemli eseri 1260 yılında yazılan Tarih-i Cihan Güşa'dır.

(Cevap D)

19. Karamanoğulları, Karesioğulları, Menteşeoğulları ve Aydınoğulları, Köseadağ Savaşı'nın ardından Anadolu'da başlayan Moğol istilası ve hakimiyetinden sonra kurulan beylikler arasında yer almaktadır. Ancak Artuklular, Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinden biridir.

(Cevap C)

20. Cebiri, matematik bilimleri içerisinde müstakil bir uğraşı alanı olarak tesbit eden Müslüman matematikçiler cebiri iki farklı şekilde ele almışlardır. Bunlardan birincisi Geometrik Cebir, diğeri Aritmetiksel Cebir'dir. Geometrik Cebir'i ilk Müslüman matematikçilerinden İbn Türk ve Harezmi geliştirmiştir. Aritmetiksel Cebir'in ilk öncüsü El-Kereci ve Ebul Vefa el-Buzcani'dir. Bunlar cebirin kendisine yeterli olduğunu savunarak cebirsel çözümlerin yine cebir ve aritmetikle yapılabileceği görüşüne sahip olmuştur.

(Cevap B)

21. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan gelişmeler Hz. Ebubekir dönemine aittir. Fahil Savaşı ise 635 yılında gerçekleşmiş olup Hz. Ömer dönemi gelişmesidir. Ecnadin Savaşı'ndan sonra Bizanslılar, Ürdün yöresinde bulunan Fahil adlı yere çekilip büyük bir ordu toplayıp savaşa hazırlandılar. Bunlar, Ecnadin'den kaçan askerlerle birlikte, Beysan'daki su bentlerini yıkarak İslam ordusunun, kendi buldukları yere gelmesine engel olmaya çalıştılar. Halid bin Velid komutasındaki İslam ordusu Bizans kuvvetlerini 635 Fahil Savaşı'nda yenmiştir.

(Cevap E)

22. **Candar:** Sarayı korumakla görevlidir.

Camedar: Hükümdar ve ailesinin elbiseleriyle ilgilenir.

Bazdar: Hükümdarın av kuşlarından sorumludur.

Abdar: Hükümdarın temizliği ile ilgilenir.

Alemdar: Savaşlarda bayrak ve sancağı taşır.

(Cevap D)

23. Her üç öncülde yer alan ifade de doğrudur. Çarhname halka tasavvuf ve ahlaki öğüt vermek için yazılmıştır. Müsameret ül-Ahbar Moğolların Anadolu'yu işgalini anlatır. Makalat ise Bektaşiliğin başucu kitabıdır.

(Cevap A)

24. Arap Yarımadası'nda İslamiyet'ten öncede konuşma ve yazı olarak Arapça kullanılmıştır. Arap alfabesi ise Nebatlıların kullandığı yazıdan yararlanılarak oluşturulmuştur. Nebatlılar Arap Yarımadası'nda Kızıldeniz'e yakın bölgede kurulan bir Arap devletidir.

(Cevap B)

25. İslam'ın ilk dönemlerinde tarih yazıcılığı, daha ziyade biyografiler ve Hz. Muhammed'in yaptığı mücadelelerin bir anlatımı tarzında yapılmıştır. Hz. Muhammed'in bilinen ilk biyografisini Muhammed İbn İshak (Ö. 768) yazmıştır. İbn İshak'ın, İslam tarih yazıcılığının ilk eserlerinden olan bu yapıtında Dünyanın yaratılışı, önceki peygamberler, Hz. Muhammed ve İslam'ın gelişi ve yayılışıyla ilgili bölümler yer almıştır.

(Cevap B)

26. II. Mehmet'in bir imparatorluk kurmak için giriştiği kapsamlı fetih ve inşaa faaliyetleri, büyük miktarda bir mali kaynağı gerektirmiştir. Bu amaçla öncelikle vergiler artırılmıştır. Neredeyse her yıl çıkılan seferlerdeki tımarlı sipahi sayısını artırmak için ulemanın ve köklü Türk ailelerinin elindeki vakıf ve mülk toprakları devletleştirilerek tımar toprağına çevrilmiştir. Ayrıca padişah cüluslarına mahsus bir durum olan yeni sikke bastırılması da bu dönemde sıkça uygulanmıştır. II. Mehmet, bir öncekine göre daha düşük ayarda olmak suretiyle toplamda dört kez tedavüle yeni sikkeler çıkarıp eskileri toplattırılmıştır. Ayrıca yine bu dönemde İstanbul'daki emlak sahiplerinden de kira alınmaya başlanmıştır. Tüm bunlar başta reaya olmak üzere, ulema sınıfı, Türkmen aileler ve çıkarı zedelenen kesimlerce tepkiyle karşılanmıştır. Mali değişikliklere karşı oluşan bu tepkilerin yanında Türk kökenli devlet adamlarının yönetimden uzaklaştırılarak yerlerine devşirmelerin getirilmesi uygulaması da yalnız reayanın değil, devlet ricalinin de II. Mehmet'e tepki duymasına sebep olmuştur.

(Cevap E)

27. Dünyanın en önemli su yollarından biri olan Süveyş Kanalı 1869'da açılmıştır. Temelleri Osmanlı İmparatorluğu tarafından atılan kanal Fransızlar tarafından açılmıştır. Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla Akdeniz ve Kızıldeniz birleştirilmiş, dolayısıyla Akdeniz ticareti canlanmış ve Atlas Okyanusu ile Akdeniz'i birbirine bağlayan Cebelitarık Boğazi'nin (A) stratejik önemi artmıştır.

(Cevap A)

28. 1757-1774 yılları arasında hüküm süren III. Mustafa, III. Ahmet'in oğlu, III. Selim'in de babasıdır. Dönemin sadrazamı ise Koca Ragıp Paşa'dır. Sadrazam Koca Ragıp Paşa'nın ıslahatçı kişiliği ve Macar asıllı Baron de Tott'un çalışmaları III. Mustafa zamanında Osmanlı Devleti için önemli ıslahatların yapılmasını sağlamıştır. Kont de Bonneval ise Fransız asıllı olup I. Mahmut dönemi ıslahatçısıdır. Kont de Bonneval Müslüman olarak Humbaracı Ahmet Paşa adını almıştır.

(Cevap D)

29. A, B, D ve E seçeneklerindeki faaliyetler duraklama döneminde yapılan ıslahatlar arasında yer alır. Fakat Tulumbacı Ocağı'nın kurulması duraklama dönemine ait bir gelişme değildir. Tulumbacılar, Yeniçeri Ocağına bağlı olarak 1720'de kurulmuştur. Bilindiği gibi günümüzdeki itfaiye teşkilatının o dönemdeki karşılığıdır. Tulumbacılar, Yeniçeri Ocağı'nın 1826'da kaldırılmasıyla lağvedilmiştir. Ancak 1827'de yeni bir itfaiye teşkilatı kurulmuştur. Tulumbacı Ocağı'nın kurulması Lale Devri'ne ait bir gelişme olduğu için sorunun cevabı C seçeneğidir.

(Cevap C)

30. Osmanlı Devleti'nde dirlik arazi büyükten küçüğe doğru; Has, Zeamet ve Tımar şeklinde olmak üzere üçe ayrılmıştır.

Has: Geliri 100000 akçeden fazla olan arazilerdir.

Zeamet: Geliri 20000 ile 100000 akçe arasında olan arazilerdir.

Tımar: Geliri 3000 ile 20000 akçe arasında olan arazilerdir.

(Cevap D)

31. Şirket-i Hayriye 1851'de dönemin padişahı Abdülmecit'in onaylaması ile kurulmuştur 1945 yılında Şirket-i Hayriye ortadan kalkmış ve Türkiye Denizcilik İşletmeleri adını almıştır.

II. Mahmut Dönemi'nde Divan-ı Hümayun kaldırılmış ve yerine Nazırlıklar kurulmuştur. Böylece defterdarlık da Maliye Nezareti'ne çevrilmiştir.

Menafî sandıkları 1883'te yani II. Abdülhamit döneminde kurulmuştur. Bu sandıklar 1888'de Ziraat Bankası'na dönüşmüştür.

(Cevap E)

32. Cihat (Gaza), Müslümanların Allah adına ve İslamiyet uğruna yaptıkları savaşlara denir. Dolayısıyla bir savaşın cihat özelliği taşıyabilmesi için, o savaşın Gayrimüslimlere karşı yapılması gerekmektedir. Niğbolu ve Sırsındığı Savaşları, Osmanlıların Haçlılarla yaptıkları savaşlar olup cihat niteliği taşımaktadır. Fakat Otlukbeli Savaşı Osmanlı Devleti ile Akkoyunlu Devleti arasında yaşanan, iki Türk devletinin yaptığı bir savaştır. Bu nedenle cihat özelliği taşıdığı söylenemez.

(Cevap B)

33. Humbaracı Ocağı ordunun silah ve el bombalarını yapan sınıftır. Ordunun ağırlıklarını ve hazineyi koruyan bölük ise sağ ve sol gariplerdir. Humbara, demir veya tunçtan yapılan el bombasıdır. Osmanlı Devleti'nde Humbaracılık, 16. yüzyılda ortaya çıkmış ve 1729'da Osmanlı Devleti'ne iltica eden Kont Bonneval (Humbaracı Ahmed) tarafından geliştirilmiştir. II. Mahmut döneminde Asakir-i Muhammediye ordusunun kurulmasıyla kaldırılan Humbaracı Ocağı varlığını II. Abdülhamit zamanına kadar sürdürmüştür.

(Cevap E)

34. **Şehname:** Fatih Sultan Mehmed Dönemi'nde ortaya çıkan şehnamecilik, diğer adıyla vakanüvislik resmi tarih yazıcılığı olarak bilinir. XVIII. yüzyılda divan kalemleri arasına girmiştir.

Tahvil Kalemi: Üst düzey görevlilerin has, zeamet ve tımarlarının kayıtlarını tutmakla görevli divan kalemidir.

Beylik Kalemi: Divan kararlarıyla ilgili evrakların hazırlanmasından sorumlu olan divan kalemidir.

Rüüs Kalemi: Din görevlileri, vakıf personeli, saray ağa ve hademeleri, kâtipler gibi görevlilerin atama ve diğer işlerinden sorumlu divan kalemidir.

Amedî Kalemi: XVIII. yüzyılda kurulan Amedî kalemi, yabancı devletlere yazılan her türlü yazışmanın hazırlandığı kalemdir. Ayrıca sadrazamın padişaha yazıları da bu kalemde hazırlanırdı. Daimi elçiliklerin açılmasıyla bu divan kaleminin de önemi artmıştır.

(Cevap A)

35. Osmanlı Devleti'nde askerliğin tüm Müslüman tebaa için bir mükellefiyet haline gelmesi Tanzimat döneminin bir ürünüdür. Tanzimat Fermanı sonrasında devlete ait topraklar herkes için "vatan" olarak takdim edilmeye başlanmış ve askerlik "vatan borcu" olarak görülmüştür. Ancak askerlik hizmetinden sürekli ya da geçici olarak muaf olan kimseler de bulunmaktaydı. Saray çalışanları, üst düzey devlet görevlileri, medrese hocaları ve öğrencileri, İstanbul'da oturanlar, kadılar, tekke şeyhleri, vaizler, bir evin tek erkeği veya dul bir kadının tek oğlu askerlikten muaf olan kimselerdi. Ayrıca çeşitli sebeplerle askerlik hizmetini yerine getiremeyecek olanlar bedel olarak yerlerine başkalarını yollayabilir veya nakit ödeyebilirdi. Ancak bedel uygulaması Müslümanlar için istisnai bir durum iken gayrimüslimler için bir kuraldı.

(Cevap E)

36. İlk resmi gazete olan Takvim-i Vekayi Abdülmecit döneminde değil, II. Mahmut Dönemi'nde çıkarılmıştır. Dolayısıyla I. öncül yanlıştır. İlk mizah dergisi 1870'te Teodor Kasap tarafından çıkarılan Diyojen'dir. II. numaralı öncül doğrudur.

Osmanlı Devleti'nin katıldığı ilk olimpiyat 1912 Stockholm olimpiyatlarıdır. Dolayısıyla III. öncül de yanlıştır.

(Cevap B)

37. Ahmet Mithat Efendi'nin kaleme aldığı *Yeniçeriler*, belli bir dönemde yaşanmış tarihi bir vaka üzerinden tarih eğitiminde öğreticilik rolünü oynayan bir eserdir. Osmanlı'nın III. Selim dönemine ait toplum yapısını ve yaşantısını, aile kurumunu; toplumsal örf, adet ve gelenekleri, kültürel ve ahlaki değerlerde bozulmanın sosyal ilişkilere nasıl yansıtıldığını belge, bulgu ve veriler ortaya koyarak bildirmesi bakımından önemli bir metindir.

(Cevap B)

38. 1950 genel seçimleri Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk demokratik seçimi olarak kabul edilmektedir. "Gizli oy, açık sayım" ilkesinin ilk kez uygulandığı bu seçimde CHP ve DP ülke genelinde seçime katılırken MP sadece 22 ilde seçime katılmıştır. 14 Mayıs 1950'de gerçekleştirilen seçimlerde DP 415, CHP 69, MP ise 1 milletvekili çıkarmıştır. Millet Partisi sadece Osman Bölükbaşı'nı milletvekili olarak meclise gönderebilmiştir.

(Cevap E)

39. Osman Bölükbaşı, Fevzi Çakmak gibi kişiler tarafından 1948'de kurulan parti Millet Partisi'dir. CHP'yi eleştiren ve CHP'ye tam muhalefet yapmadığı için DP'yi de eleştiren Millet Partisi, 1948-1954 yıllarında Türk siyasetinde etkin olmuştur. Demokrat Parti içindeki muhaliflerce kurulan parti, laikliğe aykırı politikalar ürettiği gerekçesiyle 1954'te kapatılmıştır.

(Cevap C)

40. 1929'da dünya ekonomik bunalımının etkisiyle Türkiye'nin dış ticaret dengesinde ciddi bozulmalar yaşanmıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak da Türk lirasında ani düşmeler gözlenmiştir. Bu nedenle hükümet duruma müdahale ederek bazı tedbirler alma yoluna gitmiştir. Bu doğrultuda 1930 yılında "Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu" çıkarılarak Türk lirasının değeri korunmaya çalışılmıştır.

(Cevap D)

41. İş Bankası'nın ilk genel müdürü Celal Bayar'dır. Ayrıca Celal Bayar, Atatürk döneminin son başbakanı ve Türkiye Cumhuriyetinin 3. Cumhurbaşkanıdır. 1924 yılında Mustafa Kemal tarafından ulusal bir banka kurmakla görevlendirilen Bayar, Türkiye'nin ekonomi yaşamında belirleyici bir rol oynayan İş Bankası'nı kurmuş ve 1932 yılına kadar da genel müdürlüğünü yapmıştır.

(Cevap A)

42. Lozan Antlaşması'nın imzalanmasından hemen sonra Türk Silahlı Kuvvetleri'nin barış durumuna dönme hazırlıkları da başlamıştır. Bu doğrultuda TBMM, 1 Kasım 1923'te seferberliği kaldırmıştır. Genelkurmay Başkanı ve Batı cephesi komutanı Fevzi Çakmak karargâhıyla Ankara'ya gelmiştir. Batı Cephesi karargâhı lağvedilmiştir. 5 Haziran 1923'te Çatalca, İzmir, Kars ve Erzurum müstahkem mevkiilerinde Hazar Kurulu ve Konuş Projesi uygulanmıştır.

(Cevap E)

43. 1931-1936 yılları arasında CHP Genel Sekreterliği görevini yapan Recep Peker'in bu görevinden azledilmesinden sonra Başbakan İsmet İnönü bir genelge yayımlamıştır. 18 Haziran 1936 tarihli bu genelgeyle İçişleri Bakanlığı ile parti genel sekreterliği görevleri birleştirilmiş ayrıca il valilerine de partinin il başkanlığı görevi verilmiştir. Bu uygulama devletin bütünleşmesi amacıyla yöneliktir.

(Cevap C)

44. Celal Bayar, İsmet İnönü döneminin ilk başbakanıdır. Recep Peker, 1946-1947 yılları arasında başbakanlık yapmıştır. 1947-1949 tarihleri arasında başbakanlık makamında oturan kişi ise Hasan Saka'dır.

(Cevap E)

45. 27 Mayıs 1960 askeri darbesi, Cumhuriyet tarihinin ilk darbesidir. Hiyerarşi dışı bir askeri darbe olan 27 Mayıs, askerlerden oluşan Milli Birlik Komitesi (MBK) güdümünde yaşanan bir askeri rejim dönemidir. Bu dönemde, 1949 yılından beri Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı olan Genelkurmay Başkanlığı, Başbakanlığa karşı sorumlu hale getirilmiştir. Anayasa Mahkemesinin anayasa yargısının "şekil" şartıyla sınırlandırılması ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulması ise, 12 Mart 1971 askeri darbesinin icraatları arasındadır.

(Cevap D)

46. Şeyh Sait İsyanı çıktığı sırada başbakanlık makamında Ali Fethi Okyar bulunuyordu. Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılmaması üzerine Okyar 3 Mart 1925'te istifa etmiştir. Cumhurbaşkanı Atatürk hükümeti kurma görevini İsmet İnönü'ye vermiştir. İnönü 4 Mart 1925'te hükümetini kurmuştur.

(Cevap B)

47. Martin Luther ve Kalven Katolik Kilisesi'nin baskıcı düşüncelerine karşı çıkmış ve Reform hareketlerinin başlamasına ortam hazırlamışlardır. Pierre Lermite ise Ortaçağ'da Haçlı Seferlerinin yapılmasını sağlayan kişiler arasında yer alır.

(Cevap C)

48. 14. ve 16. yüzyıl boyunca devam eden coğrafi keşiflerin en önemli amacı Hindistan gibi Uzakdoğu ülkelerine ulaşmaktı. Bu hayali ilk gerçekleştiren kişi ise Vasco da Gama olmuştur. 1469–1524 yılları arasında yaşamış olan Portekizli seyyah Vasco da Gama, 1497 yılında çıktığı keşif gezisinde Hindistan'ın batısındaki Kalküta limanına ulaşmayı başarmıştır.

(Cevap E)

49. Özellikleri verilen düşünür Hollandalı Erasmus'tur. 1466–1536 yılları arasında yaşayan Erasmus Hollanda'nın Rotterdam kentinde doğmuştur. İngiltere, Fransa, İtalya gibi ülkelere uzun seyahatler yapan Erasmus, Rönesans döneminde yetişen hümanistlerdendir. Erasmus'un fikirleri Refom hareketini başlatan Martin Luther üzerinde derin izler bırakmıştır.

(Cevap D)

50. Sanayi Devrimi'nin sonuçları ekonomik, toplumsal ve uluslararası ilişkiler bakımından değerlendirilebilir:

- Sanayileşen ülkelerde modern bilim ve bilgiler, pazar için üretim süreçlerinde geniş çaplı ve sistematik olarak uygulanmıştır.
- Aile içi ve yerel kalkınmalardan çok ülke düzeyinde ve uluslararası pazarlara yönelik yapı ortaya çıkmıştır.
- Üretim birimleri şahsi olmaktan çıkarak büyük sermayeli teşebbüslere geçmiştir.
- İşsiz kalan ve topraksız kalan nüfus köyden kente göç etmiştir.
- Yeni mesleki ve sosyal sınıf olarak burjuva sınıfına sanayiler de katılmıştır.

Verilenlere göre aile içi üretim yerine uluslararası pazarlara yönelik çalışmalar yapılmıştır.

(Cevap A)

51. Yedi Yıl Savaşları Prusya ve İngiltere ile Avusturya, Fransa ve Rusya arasında yapılmıştır. Avusturya Prusya'dan Silezya'yı geri almak istiyordu. İngiltere de Amerika ve Hindistan'daki sömürgelerini genişletme yollarını arıyordu. İngiltere Prusya ile anlaştı. Buna karşılık iki eski düşman olan Avusturya ve Fransa aralarında anlaştı. Rusya da Avusturya'dan yana oldu. Savaş Avrupa'da, denizlerde ve sömürgelerde olmak üzere yedi yıl sürdü. Prusya, kral II. Frederick'in üstün yönetimi ve İngiltere'nin para yardımıyla düşmanlarına yenilmedi. Amerika ve Asya'daki sömürge savaşlarında İngilizler, Fransızları başarısızlığa uğrattılar. Güç durumda kalan Fransızlar ve Avusturyalılar anlaşma yapmak zorunda kaldılar. Paris ve Hubertusburg antlaşmalarıyla 1763'te savaşa son verildi.

(Cevap B)

52. Sanayi İnkılabından sonra Avrupa'da işçi sınıfı ortaya çıkmış ve işçi sınıfını temsil eden sosyalist partiler kurulmuştu. 1830 İhtilalleri sonucu Fransa'da kral olan Louis Philip'in işçilerin taleplerine duyarız kalması sosyalist, liberal ve burjuvaların birleşerek 1848'de ayaklanmasına sebep olmuştur. Fransa'da başlayan ve kısa zamanda Avrupa'yı etkisi altına alan 1848 İhtilalleri Avrupa'daki mutlak monarşilerin yerlerini meşrutî rejimlere bırakmasına yol açmıştır. Ayrıca ihtilal sonucunda liberal demokrasiler güçlenirken; işçi sınıfının sendikal hakları da güvenceye alınmıştır.

(Cevap C)

53. 1648 tarihli Westphalia Barışı, egemen devletlerin eşitliği ilkesinin uluslararası alanda benimsendiği ilk belgedir. Westphalia (Vestfalya) Avrupa'da gerçekleşen Otuz Yıl Savaşları sonunda Kutsal Roma Germen İmparatorluğu, Alman prensleri, Hollanda, İsveç, İspanya ve Fransa arasında imzalanmıştır. Modern çağın başlangıcı olarak kabul edilen Westphalia Barışı, self determinasyon (geleceğini belirleme hakkı), devletlerarası eşitlik, başka devletlerin içişlerine karışmama gibi günümüz uluslararası ilişkilerine yön veren temel prensipleri kabul etmesi açısından önemlidir.

(Cevap E)

54. Yeniçağ'da Avrupa'da yaşanan Rönesans ve Reform ile birlikte skolastik düşünce etkisini kaybetmiş, bilimsel düşünce önem kazanmıştır. Bu dönemde yaşayan Copernicus (Kopernik) matematik ve astronomi konularında eğitim almıştır. Dünya'nın ve diğer gezegenlerin güneşin etrafında döndüğü kuralını açıklamıştır.

(Cevap D)

55. Kasım 1914'te Çanakkale Müstahkem Mevki Komutanlığına atanan Cevat Paşa (1870–1938), Çanakkale deniz savaşlarında gösterdiği üstün başarıdan dolayı "18 Mart Kahramanı" unvanını almıştır. Galiciya ve Filistin cephelerinde de savaşan Cevat Paşa 16 Mart 1920'de gerçekleşen İstanbul işgali sırasında tutuklanarak Malta'ya sürgün edilmiştir. Kurtuluş Savaşı yıllarında İngiltere ile yapılan esir takası sonucunda Ocak 1922'de Ankara'ya dönerek Milli Mücadele'ye katılmıştır. Cevat Paşa, ayrıca Irak sorunu sırasında Milletler Cemiyeti'ne Türk tarafının temsilcisi olarak gönderilmiştir.

(Cevap C)

56. Ankara'da açılacak olan Meclis'in adı konusundaki ilk tartışma 11 Nisan 1920'de yapılan bir toplantıyla başlamıştır. İslamcılar Meclis'in adının "Meclis-i Kebir" veya "Meclis-i Kebir-i Milli" olmasını, Türk Ocağı sempaticianları "Kurultay" Osmanlıcılar ise Meclis-i Mebusan olmasını istemiştir. Bilindiği gibi meclisin açılış konuşmasını yapan Şerif Bey, Meclis'i açış konuşmasında "Büyük Millet Meclisi'ni açıyorum" cümlesini kullanmıştır. Böylece tartışmalar son bulmuştur. Büyük Millet Meclisi tabirinin başına Türkiye sözcüğünün ne zaman konulduğu bilinmemekle beraber 8 Şubat 1921'de İcra Vekilleri Heyeti Kararname'si'nin çıkmasıyla birlikte TBMM ifadesi sürekli kullanılmaya başlanmıştır.

(Cevap B)

57. TBMM'nin 23 Nisan 1920'de açılmasından hemen sonra Meclis'te, Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında yedi kişilik bir Geçici İcra Heyeti oluşturulmuştur. Yürütme gücünü fiiliyata geçiren Meclis, 29 Nisan'da "Hıyanet-i Vataniye Kanunu"nu kabul etmiştir. Bu kanunu izleyen günlerde yeni hükümet, İstanbul ile her türlü haberleşmeyi ve irtibatı yasaklayan bir karar vermiştir. 30 Nisan'da da TBMM'nin açılışı, dolayısıyla yeni bir Türk Devleti'nin kurulduğuna dair mesajlar Avrupa devletlerinin dışişleri bakanlıklarına bildirilmiştir. Böylece meclis dünya devletleriyle ilk resmi temasına geçmiştir.

(Cevap B)

58. Türk edebiyatının baş aktörlerinden Yahya Kemal Beyatlı 20 Kasım 1922 - 4 Şubat 1923 tarihleri arasında yapılan I. Dönem Lozan Konferansı'na basın danışmanı olarak katılmıştır. Ancak Beyatlı, 23 Nisan 1923 - 17 Temmuz 1923 tarihleri arasında yapılan II. dönem Lozan Konferansı'na katılmamıştır.

(Cevap A)

59. Kazım Özalp 26 Kasım 1924 - 1 Mart 1935 tarihleri arasında; Mustafa Abdülhalik Renda ise 1 Mart 1935 - 5 Ağustos 1946 tarihleri arasında TBMM Başkanlığı yapmıştır. Kazım Karabekir ise 5 Ağustos 1946 - 26 Ocak 1948 tarihleri arasında yani Atatürk'ün ölümünden sonra Meclis Başkanlığı görevini yürütmüştür.

(Cevap D)

60. Mondros Ateşkes Antlaşması 30 Ekim 1918 tarihinde imzalanmıştır. Bu sırada Osmanlı Hükümeti'nin sadrazamı 14 Ekim 1918 tarihinde göreve başlayan Ahmet İzzet Paşa'dır. Ayrıca Mustafa Kemal'in İstanbul'a geldiğinde hükümet kurması için güvenoyu almasına çalıştığı kişi de Ahmet İzzet Paşa'dır.

(Cevap E)

61. Pragmatist felsefeye göre değişim ve ilerleme kaçınılmazdır. İnsan için önemli olan ona yarar sağlayandır. Bireysel bir felsefe olan pragmatizm toplumsal yapının da sürekli değiştiğini ve ilerlemenin toplumsal düzende de kaçınılmaz olduğunu savunmaktadır. Toplumsal ilerleme pragmatizm felsefesinin sorunsalıdır.

(Cevap C)

62. Herhangi bir olay ve olgunun tarih gelişme koşulları içerisinde incelenmesi diyokronizm kavramıyla ifade edilir. Örneğin törenin zamana göre değişikliğinin ele alınıp incelenmesi, alfabe de meydana gelen değişiklikler gibi.

(Cevap E)

63. Sözü geçen yazar İsmail Hakkı Baltacıoğlu (1886- 1978)'dur. Cumhuriyetin ilk üniversite rektörü olan Baltacıoğlu'nun "Tarih ve Terbiye'de İnkılâp, Türk'e Doğru, Batı'ya Doğru, Ziya Gökalp" gibi öncü eserleri mevcuttur. Baltacıoğlu eğitim reformu ile ilgili görüşlerini haftalık düşün ve sanat gazetesi olan Yeni Adam'da uzun yıllar yayımlamıştır.

(Cevap B)

64. Sefaretname Osmanlı Devleti Dönemi'nde dış merkezlere elçi olarak atanan kişinin o döneme ait siyaset ve diplomasisine dair izlenimlerini kaleme aldığı eserdir.

(Cevap C)

65. Soru kökünde anlatma yönteminden bahsedilmektedir. Anlatma, "Takrir Yöntemi" olarak da bilinmektedir. Tarih derslerinde en çok kullanılan yöntemdir. Özellikle kalabalık sınıflarda kullanılan en doğru ve etkili yöntem olarak kabul görmüştür. Bu yöntemde anlatma, açıklama ve kulağa hitap etme olayı vardır. Güzel Türkçe konuşma, özellikle öğrenci seviyesine uygun cümleler ve bilgiler seçme önemlidir. Öğrencilere dinleme, dinlediğini anlama, anlamadığını sorma alışkanlığının verilmesi de gereklidir.

(Cevap A)

66. Hz. Muhammed'in hayatını ve kişiliğini işleyen siyer kitapları; Osmanlı padişahlarından, Yavuz Sultan Selim'i anlatan Selimnameler ve Kanuni'yi anlatan Süleymannameler öğretici tarih tarzı eserlerdendir. Öğretici tarih yazımında tarihi şahsiyetlere, onların başarı ve erdemlerine özel olarak vurgu yapılmaktadır.

(Cevap B)

67. 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda yer alan 10. sınıf üniteleri şunlardır.
1. Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiyesi
 2. Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti
 3. Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler
 4. Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti
 5. Dünya Gücü Osmanlı
 6. Sultan ve Osmanlı Merkez Teşkilatı
 7. Klasik Çağda Osmanlı Toplum Düzeni
- "Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti" ünitesi 11. sınıf programında yer alan ünitelerdendir.

(Cevap C)

68. Empati, bireyin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyması, o kişinin düşüncelerini ve duygularını tam olarak anlayabilmesi, olaylara karşısındakinin bakış açısıyla bakarak hissettiklerini ona iletmesi biçiminde tanımlanabilir. Empati, tarih öğrenirken bireyin geçmişini kavrayabilmesi, farklı zaman ve mekânlarda ortaya çıkan olayları o dönemin bakış açısıyla görmesi, geçmişini anlamlandırmasında yardım eden bir beceridir. Bu becerinin nasıl oluşturulacağı bilim adamları arasında farklı yaklaşımların benimsenmesine yol açmıştır.
- Yeager ve Foster, tarihsel empatinin birbirleriyle ilişkili dört aşamadan oluştuğunu öne sürer.
- I. Tarihi koşullar ve kronolojinin anlaşılması
 - II. Tarihle ilgili çeşitli kanıt ve yorumların analiz edilmesi
 - III. İnsan eylemlerinin analizini gerektiren tarihi olayların öğretilmesi
 - IV. Tarihi sonuçların ulaştığı noktaları içeren bir anlatım taslağının oluşturulması

(Cevap E)

69. Verilen kesitten

- Ünite numarası
- Kazanım numarası
- Sınıf düzeyi
- Kazanım

ile ilgili bilgi sahibi olunabilir. Kesitte ünite adı hakkında bilgi edinemeyiz.

9.	2.	2.
↓	↓	↓
Sınıf düzeyi	Ünite numarası	Kazanım numarası

Yazının icadının insanlık tarihinde meydana getirdiği değişimi fark eder.
Kazanım

(Cevap E)

70. Soruda bilgileri verilen tarihçi Ahmet Refik Altınay'dır.

(Cevap B)

71. Forum tekniği tartışmalı bir konunun farklı yönleri, o alanda iyi yetişmiş kişilerce, dinleyiciler karşısında tartışılmasıdır. Dinleyiciler konuşmacılara sorular sorarak tartışmaya katılabilir. Farklı görüşlere sahip kişilerle tartışma yürütüldüğü için konuya farklı açılardan bakılma olanağını öğrencilere sunmuş olur. Forum etkileşimli bir ortam oluşturarak öğrenicileri süreçte aktif kılar.
- Forumu ayırmak için,
- Farklı görüşlere sahip konuşmacılar,
 - Dinleyicilerin sorular sorarak tartışmaya katılabilmesi gerekir.

(Cevap E)

72. Konuşma halkası öğrencilerde empatiyi ve farklı görüşlere saygılı davranmayı geliştirmeye yarayan bir tekniktir. Konuşma halkası sınıfta güven ve saygı atmosferi oluşturur. İletişimi geliştirmek ve öğrencilere demokratik değerler kazandırmak için önemli bir tekniktir.

Konuşma halkası bir öykü, bir olay, bir resim vb. durumla ilgili yapılır. Öykü, olay, resim ya da durum sınıfa sunulur. Katılımcılar kendilerini bu öykü, olay ya da resimdeki birisinin yerine koyarak düşünürler. Bu empati gelişimi için önemlidir.

Öğretmen Kolomb'un Amerika Kıtası'nı keşfetmesi ile ilgili filmde küçük bölüm izletir. Öğrencilerden kendilerini ana karakterin yerine koyup empati yapmalarını ister. Konuşma halkasının anahtarı "Siz olsaydınız..."dır, "Neler hissetmiştir, ne düşünmüştür?" ifadeleridir.

(Cevap A)

73. Soruda verilen durum Stradling'in "Uzaklaştırma Stratejisi"ne denk gelmektedir.

(Cevap D)

74. II ve IV. öncüllerde verilenler 2018 yılında yayımlanan Tarih Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)'nın genel amaçları arasında yer alır. I ve III. öncüllerde verilenler 2018 yılında yayımlanan Tarih Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)'nın genel amaçları arasında yer almaz.

(Cevap D)

75. 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda "Programın uygulanması için eğitim personelinin taşınması gereken niteliklere" yer verilmemiştir.

(Cevap A)

1. Birinci elden kaynaklar; tarihi olayın geçtiği döneme ait her türlü bulgudur. İkinci elden kaynaklar ise, olayın geçtiği döneme yakın ya da o dönemin kaynaklarından yararlanılarak meydana getirilen eserlerdir. Buna göre; kitabeler, arkeolojik buluntular, tarihi paralar ve fermanlar birinci elden kaynak olarak değerlendirilebilir. Fakat Osmanlı tarihçiliğinin çağımızdaki en büyük isimlerinden biri olan Halil İnalcık'ın, Osmanlı Devleti'nin bir beylikten Orta-Doğu ve Balkanları hükmü altına alan güçlü ve köklü bir imparatorluk haline gelişini anlatan *Devlet-i Aliyye* isimli eseri, ikinci elden bir kaynaktır.

(Cevap B)

2. Düşman ile yapılan savaşların veya düşman topraklarına yapılan dini nitelikli akınların anlatıldığı hikâyelere gazavatname denmektedir. Gazavatnâmeler, Osmanlı tarihçiliğinin ilk örneklerini oluşturmaktadır. Gazavatnameler belli bir savaş veya seferi tasvir ederken ayrıntılı bilgiler verirler. Gazavatnâmeler genellikle gaza ideolojisinin geniş kitlelere yayılması, yani bir nevi kamuoyu oluşturma düşüncesiyle yazılmış eserlerdir.

(Cevap E)

3. Soruda sözü edilen ve kendi sözleriyle tarih biliminin amacını; "Ne geçmişi yargılamak ne de günümüz gözüyle geleceğe yol göstermek, sadece ve sadece geçmişte nasıl olduğunu göstermektir." şeklinde ifade eden ve modern tarih yazımının temelini atan kişi, 19. yüzyıl Alman tarihçisi Leopold von Ranke'dir.

(Cevap E)

4. Tarih araştırmaları yapılırken farklı yardımcı bilimlerden yararlanılmaktadır. Bu bilim dallarından Heraldik armaların incelenmesinde, Sigilografya mühürlerin incelenmesinde, Antropoloji ırklarının belirlenmesinde, Paleografya yazıların incelenmesinde yardımcı olur. Et-nografya bilimi toplumların öz kültürlerini inceleyerek tarih araştırmalarına yardımcı olan bilim dalıdır.

(Cevap D)

5. İbn Haldun ve Voltaire modern tarih yazımında etkin olan Neden-nasilci (araştırmacı) tarih yazımının önde gelen temsilcileridir. Neden-nasilci tarih, bir olayı incelerken, olayın gerçek şekline ulaşmada daima "neden-nasil" sorularını soran tarih yazımı türüdür. Olayları irdelemeyi daima tarihin merkezine oturtan İbn Haldun ve bazı tarihçiler tarafından modern tarih yazımını başlatan kişi olarak gösterilen Fransız filozof Voltaire bu tarih yazım çeşidinin en önde isimleridir.

(Cevap C)

6., 7. ve 8. soruların çözümünü okurken, aşağıda verilen Arap harflerinin Türkçe karşılıklarının bulunduğu tabloyu inceleyiniz.

ا	ب	پ	ت	ث	ج	چ	ح	خ	د	ذ
ze	dal	hi	ha	şim	cim	se	te	pe	be	elif
ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع	غ	
gayin	ayin	zi	ti	dat	sat	şin	sin	je	ze	re
ف	ق	ك	ل	م	ن	و	ه	ه	ی	
ye	he	vav	nun	mim	lam	kef	kaf	fe		

6. Yukarıdaki tabloya bakılarak, verilen kelimelerin eski harflerle yazılışlarının doğru eşleştirilmesinin "A" seçeneğinde yer aldığı görülmektedir.

(Cevap A)

7. "Devlet-i Aliyye" ifadesinin eski harflerle doğru yazılışı, tablodaki bilgiler ışığında da "B" seçeneğinde yer almaktadır.

(Cevap B)

8. Şemada verilen eski harflerle yazılan kelimeler ile bu kelimelerin günümüz Türkçesiyle karşılıklarının doğru eşleştirilmesi, yukarıdaki tabloda yer alan bilgiler de dikkate alındığında "C" seçeneğinde bulunmaktadır.

(Cevap C)

9. Peloponnesos Savaşı, Atina ile Sparta arasında MÖ 31–404 yılları arasında yaşanmıştır. Tarihi Thukydides'in "Peloponnesoslularla Atinalıların Savaşı" adlı eserinde ayrıntılı olarak kaleme alınan savaş Atina'nın yenilgiyle sona ermiştir. Atina MÖ 404 yılında şartları çok ağır olan bir antlaşmaya imza atmak zorunda kalmış ve böylece Helen dünyasının önderliği Sparta'ya geçmiştir.

(Cevap B)

10. Haçlı Seferleri ile ilgili verilen haritaya bakılarak A, B, D ve E seçeneklerine ulaşılabilir. Fakat dini, siyasi ve ekonomik sebeplerle yapılan bu seferler amacına ulaşmamıştır. Kudüs Müslümanlarda kalmış, bu da kiliseye ve papaya olan güveni sarsmıştır. Katolik-Ortodoks çatışmaları artmış, Haçlı Seferleri'nde birçok soylunun ölmesi veya geri dönebilenlerin parasızlık sebebiyle mallarını satması Avrupa'da derebeylik sisteminin zayıflamasına, merkezi krallıkların güçlenmesine neden olmuştur.

(Cevap C)

11. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan bilgiler, diğer Anadolu uygarlıklarında da görülen özelliklerdir. Ancak şehir devletleri halinde yaşamaları bir ortak özellik olarak gösterilemez. İyonlar Batı Anadolu kıyılarında Efes, Milet, Bergama, Foça, İzmir gibi şehirler oluşturarak şehir devletleri şeklinde yaşamışlar; fakat diğer tüm Anadolu uygarlıkları merkezi devlet özelliği göstermişlerdir.

(Cevap E)

12. Kıpçakların Oğuz Türkleriyle yaptıkları müca-deleler, Dede Korkut Hikayeleri'nin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

(Cevap C)

13. İlk Türk devletlerinde hükümdar çocuklarına Tigin adı verilmiştir.

Apa: Sivil yönetici

Umay: Kadınları ve çocukları koruyan melek

Kut: Hükümdara Tanrı tarafından verildiğine inanılan devlet yönetme yetkisi

Kün: Halk karşılığında kullanılan terimdir.

(Cevap A)

14. Kaşgarlı Mahmut'un yazdığı *Divan-ı Lügat-it Türk'te* sav, sagu, koşuk örnekleri yer almaktadır. *Divan-ı Lügat-it Türk* 1072–1074 yılları arasında yazılmış Türkçe – Arapça sözlüktür. Karahanlılar döneminde kaleme alınan eser Türk boylarıyla ilgili ayrıntılar bilgiler ihtiva etmektedir. Eser, Araplara Türkçe öğretmek ve Türkçenin yaygınlaşmasını sağlamak için yazılmıştır. Eserde ayrıca Türk dünyasına ait bir de harita bulunmaktadır.

(Cevap B)

15. Türklerde bilinen ilk ordu teşkilatı olan onlu sistemi Asya Hun Devleti Kağanı Mete Han kurmuştur. Mete Han'ın MÖ 209 yılında kurduğu bu teşkilat daha sonra birçok devlet tarafından örnek olarak alınmıştır. Mete Han'ın tahta çıktığı MÖ 209 tarihi günümüzde Kara Kuvvetlerinin kuruluş tarihi olarak kutlanmaktadır.

(Cevap E)

16. Batı Göktürk Devleti'nin yıkılmasından (659) sonra bağımsız olan Türgişler bu topraklar üzerinde 717 yılında müstakil bir devlet kurmuşlardır. Türgişlerin bilinen ilk hükümdarı Baga Tarkan'dır. Baga Tarkan'ı Türk tarihinde öne çıkaran bir başka özelliği ise Göktürk Devleti'nden sonra kendi adına para bastıran ilk hükümdar olmasından kaynaklanmaktadır.

(Cevap D)

17. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen devletler ve özellikleri doğru bilgilerdir. Fakat E seçeneğinde yer alan İtil Bulgarlarının Hristiyanlığı kabul etmesi yanlıştır. Hristiyanlığı kabul eden Tuna Bulgarlarıdır. VII. ve X. yüzyıllar arası varlık gösteren İtil Bulgarları ise 922 yılında Almış Han'ın hükümdarlığı zamanında İslam'ı kabul etmişlerdir. Hatta bazı tarihçiler tarafından ilk Müslüman Türk devleti olarak kabul görmektedir.

(Cevap E)

18. İbn Battuta, 1330'lu yılların başında bizzat Anadolu'ya gelerek buradaki beylikler hakkında bilgiler veren bir Seyahatname yazmıştır. Doğum yılı bilinmeyen İbn Battuta'nın, Fas'ta doğduğu ve 1368'de öldüğü bilinmektedir. 1325 yılında seyahate çıkarak dünyanın pek çok yerini dolaşmıştır.

(Cevap A)

19. Emeviler dönemine kadar İslam toplumunda tek halife vardır. Emevilerin yıkılışından sonra kurulan Abbasiler döneminde ise Bağdat'ta Abbasi halifesi varken İspanya'da Endülüs Emevi halifesi vardı. Bu durum, halifenin dini ve siyasi birleştirici gücünün kalmadığını göstermektedir.

(Cevap B)

20. Abbasilerde merkezi otoritenin zayıflaması sonucu ülke içinde Tavaif-i Müluk adı verilen yarı bağımsız devletçikler oluşmuştur. Emirül ümeralar tarafından yönetilen bu devletçikler Abbasi sınırları içinde kısa ömürlü devletlere dönüşmüştür. Bunlardan A, B, D, E seçeneğinde verilenlerin kurulduğu yer doğru olup C seçeneğinde verilen Büveyhoğulları İran ve Irak'ta kurulmuştur.

(Cevap C)

21. Katvan Savaşı 1141 yılında Büyük Selçuklu Devleti ile Karahitaylılar arasında vuku bulan bir savaştır. Yapılan savaşta Karahitay ordusu, Selçuklu ordusunu ağır bir yenilgiye uğratmıştır. Bu savaş, Selçukluları güçsüz duruma düşürmekle birlikte yıkım sürecine de girmesine sebep olmuştur. Bu yenilgiden istifade eden Gurlular ve Harezmsahlılar Selçuklu topraklarının bir kısmını işgal etmişlerdir. Maverânnehir'in tamamı Karahitayların eline geçerken Selçuklu topraklarında oluşan otorite boşluğu başta Oğuzlar olmak üzere birçok ayaklanmanın çıkmasına sebep olmuştur.

(Cevap E)

22. Büyük Selçuklu Hükümdarı Tuğrul Bey halife üzerindeki Şii baskısını ortadan kaldırmıştır. Bunu üzerine halife de Tuğrul Bey'e Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı unvanını vermiştir. Bu olaydan sonra Tuğrul Bey, halifenin işlerine karışmamış ve siyasi işlere de halifeyi karıştırmamıştır. Böylece Türk-İslam dünyasında ilk defa dini ve siyasi otorite birbirinden ayrılmıştır.

(Cevap A)

23. Harzemşahlı 1097–1231 yılları arasında Türkistan'ın hem siyasi hem de kültürel açıdan önemli bir bölgesi olan Harezm merkezli olarak kurulmuş bir Türk-İslam devletidir. Harezm Devleti'nin yıkılma süreci Abbasiler karşısında 1217 yılında aldığı büyük yenilgi ile başlamıştır. Hemen arkasından gelen Moğol istilasına karşı direnemeyen Harzemşahlara son darbeyi ise Anadolu Selçuklu Devleti vurmuştur. Moğol istilası sebebiyle gerileyen Harzemşahlıların Anadolu Selçuklu topraklarına saldırmaları üzerine 1230 yılında Yassı Çemen Savaşı vuku bulmuştur. Bu savaş neticesinde Harzemşahlı Devleti dağılırken; Anadolu Selçuklu Devleti de Moğollarla arasındaki tampon bölgenin kalkması üzerine Moğol istilasına açık hale gelmiştir.

(Cevap D)

24. 1258'de İlhanlı Hükümdarı Hülagü Han, Bağdat'a girerek Abbasi devletine son vermiştir. Bunun üzerine halife Memlük devletine sığınmak zorunda kalmıştır. Memlükler 1517 yılına kadar halifeyi korumuşlardır. Böylece halifeyi koruyan son Türk devleti Memlükler olmuştur. 1517 Ridaniye Savaşı'ndan sonra ise Osmanlı Devleti padişahları halife sanını kullanmaya başlamışlardır.

(Cevap B)

25. Cengiz İmparatorluğu'nun parçalanmasıyla ortaya dört hanlık çıkmıştır. Bunlar; Altın Orda, Çağatay, İlhanlı ve Kubilay Hanlıkları'dır. Timurular Devleti ise Çağatay Hanlığı içerisinden çıkmıştır. Soruda verilen devletlerden A, B, D ve E seçeneklerinde yer alanlar İslamlaşmıştır. Cengiz Han'ın torunu Kubilay Han tarafından Çin'de kurulan Kubilay Hanlığı ise İslamlaşmamıştır. Budizm'i kabul ederek Çinlileşmişlerdir.

(Cevap C)

26. **II. Mahmut:** 1808-1839 yıllarında padişahlık yaptı. 1826 Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması bu dönemde yaşandı.

Abdülmecit: 1839-1861 yıllarında padişahlık yaptı. 1856 Islahat Fermanı ile cizye bu dönemde kaldırıldı.

Abdülaziz: 1861-1876 yıllarında padişahlık yaptı. 1864 Vilayet Nizamnamesi bu dönemde yayınlandı.

(Cevap E)

27. 1768–1774 yılları arasında yapılan Osmanlı-Rus Savaşlarında Osmanlı yenilerek Küçük Kaynarca Antlaşmasını imzalamıştır. Küçük Kaynarca Antlaşması'nda Kırım'a bağımsızlık verilmiş, Rus ticaret gemilerinin Karadeniz'den geçmesine izin verilmiştir. Ayrıca bu antlaşmayla, Ruslar Osmanlı'da istedikleri yerde konsolosluk açabileceklerdi. Yine bu antlaşmayla İstanbul'daki Rus elçiliği sürekli hale getirilmiş, Eflak ve Boğdan'daki Ortodokslar Rusya'nın koruması altına alınmıştır. Osmanlı'nın Rusya'ya savaş tazminatı ödemesi de bu antlaşma kapsamındadır. Bu kadar ağır şartları imzalamasıyla Osmanlı büyük devlet özelliğini kaybetmiş ve bu olay dağılma döneminin başlangıcı olarak kabul edilmiştir.

(Cevap D)

28. Mühimme defterleri (Divan-ı Hümayun sicilleri) en önemli Osmanlı arşivleri arasında yer almaktadır. Mühimme defterlerine Divan-ı Hümayun'dan çıkan ferman, berat ve hükümler kaydedilirdi. II. Mehmet döneminden başlayarak divan kararlarının tümünün kaydedildiği mühimme defterleri, devleti ilgilendiren siyasi, iktisadi, kültürel, sosyal ve harp tarihine ilişkin üst düzey kararları ihtiva ederdi. Divan toplantılarında müzakere zabıtlarını Divan-ı Hümayun kâtipleri tutardı.

(Cevap C)

29. Osmanlı tarih yazıcılığının ilk örnekleri günümüze pek ulaşmamıştır. Yahşi Fakih'in 15. yüzyıl başlarında yazdığı "*Menakıb-ı Al-i Osman*" adlı eseri bilinen en eski Osmanlı tarihidir. Eser, Yıldırım Bayezid zamanına kadar olan hadiseleri ve II. Murat Dönemi'nin ilk yıllarını konu almaktadır. Ancak bu eser bugün mevcut değildir. Osmanlı tarihinin ilk dönemleri için en önemli bilgileri ihtiva eden *Aşıkpaşazade Tarihi*, kayıp olan Yahşi Fakih'in *Menakıbnamesi* ni geniş bir biçimde içermektedir.

(Cevap A)

30. Devlet düzenindeki aksaklıkları ve çözüm yollarını göstermek için bazı devlet adamları tarafından kaleme alınan raporlara ıslahatname, ıslahat risalesi ya da ıslahat layihası denmiştir. Bu alanda ilk raporlar XVI. yüzyılın sonlarında yazılmaya başlanmıştır. Şehzade Korkud'un Risalesi bu alandaki ilklerdendir. Şehzade Korkud II. Beyazid'in oğlu ve Yavuz Sultan Selim'in de ağabeyidir. Bilindiği gibi kardeşi Yavuz Sultan Selim tarafından öldürülmüştür.

(Cevap E)

31. Fransız asıllı olan Humbaracı Ahmet Paşa (Bonneval), Osmanlı Devleti'nde askeri sahadaki Avrupa tarzı ilk yenilik uygulamasını başlatan devlet adamıdır. Osmanlı ordusunun topçu ve humbaracı ocaklarını ıslaha çalışmış, orduda; bölük, tabur ve alay teşkilatlarını kurmuştur.

(Cevap E)

- 32. • Ferhat Paşa Antlaşması → 1590
- Serav Antlaşması → 1618
- Hotin Antlaşması → 1621
- Bahçesaray Antlaşması → 1681
- Karlofça Antlaşması → 1699

(Cevap D)

33. 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı'nda; "Gayrimüslimler devlet memuru olabilecek ve istedikleri okula gidebilecek" maddesi yer almıştır. Böylece Osmanlı Devleti'nde memur olmak için aranan Müslüman olma şartı ortadan kalkmıştır.

(Cevap C)

34. I. ve II. öncüllerde yer alan ifadeler ve eşleş-tirmeler doğrudur. Fakat III. öncüde yer alan eşleştirme yanlıştır. Çünkü Halil Hamit Paşa I. Mahmut değil, I. Abdülhamit Dönemi islahatçısıdır. I. Mahmut Dönemi'nin önemli islahatçı kişiliği Humbaracı Ahmet Paşa'dır.

(Cevap B)

35. Buçuktepe İsyanı, 1446 yılında, yani II. Mehmet'in ilk saltanatı esnasında meydana gelmiştir. II. Murat'ın tahta yeniden geçmesini isteyen Çandarlı Halil Paşa'nın tertiplediği bir yenicesi isyanıdır. Nitekim Halil Paşa başkentteki bu isyanı bahane ederek II. Murat'ı gizlice Bursa'dan Edirne'ye davet etmiştir. Babasının geldiğinden habersiz olan on iki yaşındaki Sultan Mehmet, bu oldu bitti karşısında tahttan çekilerek velayetliği kabul etmek zorunda kalmıştır.

(Cevap B)

36. Soruda özellikleri verilen şair Nef'i'dir. XVII. yüzyıl divan edebiyatının en önemli şairlerinden olan Nef'i, hiciv yazmaması için Padişah IV. Murat tarafından uyarılmıştır. Ancak Nef'i hiciv yazmaya devam edince affedilmemiştir. Yazmış olduğu hicivlerinde üst kademe de görülen olan devlet adamlarını eleştirdiği için öldürülmüştür.

(Cevap D)

37. Düyun-u Umumiye İdaresi 1881'de kurulmuştur. Düyun-u Umumiye İdaresi Muharrem Kararnamesi adlı kararlar kurulmuştur. Bu iki gelişme de 1876–1909 yılları arasında tahta bulunan II. Abdülhamit Dönemi gelişmesidir. Bunalmı bir dönemde tahta çıkan II. Abdülhamit döneminde devlet ilk kez Muharrem Kararnamesiyle iflasını açıklamış ve alacaklı devletler alacaklarını tahsil etmek için 1881'de Düyun-u Umumiye idaresini kurmuşlardır.

(Cevap D)

38. Çağdaş, laik devlete uygun yasalar oluşturmak, yasalar önünde eşitliği sağlamak, azınlıklara tanınan hukuksal ayrıcalıklara son vermek ve hukuk birliğini sağlamak, Türk hukuk inkılabının amaçları arasında yer almaktadır. Ancak laik bir devlet düzenine geçmeyi hedefleyen Türkiye Cumhuriyeti'nin, şeriat yasalarına dayanan Osmanlı medeni kanunu Mecelle'yi geliştirmek gibi bir amacı söz konusu değildir. Türk Medeni Kanunu, Mecelle yerine kabul edilmiş ve böylece ilk laik hukuk sistemine geçilmiştir.

(Cevap E)

39. Mustafa Kemal'in 15-20 Ekim 1927'de Cumhuriyet Halk Partisi'nin II. Kurultayı'nda okuduğu *Nutuk (Söylev)*, Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışı ile başlayıp 1927 yılına kadar geçen süreci kapsar. Türk tarihinde bir dönüm noktası olan İstiklal Savaşı'nı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu ve inkılabın yapıldığını anlatan Nutuk, siyasi ve milli tarihimizin birinci elden, çok değerli bir kaynak eseridir.

(Cevap A)

40. Cumhuriyet Dönemi'nde yaşanan Şeyh Sait İsyanı ve Menemen Olayı'nın ortak amacı, cumhuriyeti ve laik devlet düzenini yıkmak, monarşik ve teokratik düzeni geri getirmektir.

(Cevap D)

41. 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile, Boğazlar Komisyonu kaldırılarak Boğazlar üzerinde kesin Türk egemenliği sağlanmıştır. 1939 yılında yapılan bir referandum ile de Hatay ana vatana katılmıştır. Dolayısıyla Hatay ve Boğazlar sorunlarında, ilerleyen dönemlerde Türkiye lehine gelişmeler yaşanmıştır. Fakat, Musul 1926 Ankara Antlaşması ile İngiliz mandası altındaki Irak'a bırakılmış ve Musul kaybedilmiştir (Şeyh Sait İsyanı nedeniyle).

(Cevap E)

42. Mübadele sorununun çözülmesiyle, 1930 yılından itibaren Türkiye ile Yunanistan arasında başlayan dostluk ilişkileri, 1934 yılında Balkan Antantı'nın kurulmasına ortam hazırlamıştır. Balkan Antantı, II. Dünya Savaşı öncesinde Alman ve İtalyan yayılmacılığına karşı sınır güvenliğini sağlamak isteyen dört devlet Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında imzalanmış bir dostluk antlaşmasıdır. Türkiye bu antlaşma ile Batı sınırını güvence altına almıştır.

(Cevap C)

43. Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile Türkiye'nin Boğazlar üzerinde tam bir egemenlik hakkı elde etmesi, Misakımilli doğrultusunda yaşanan bir gelişmedir. Bu durumun, Mondros Ateşkes Antlaşması ve Sevr Antlaşması ile örtüştüğü söylenemez. Tam tersi bu antlaşmalar, Boğazlar üzerindeki Türk egemenliğini yok eden hükümler içermektedir.

(Cevap C)

44. Yunanistan ile yaşanan nüfus mübadelesi (etabli) sorunu, Boğazlar sorunu, sınır güvenliği sorunu ve Osmanlı borçları sorunu, Atatürk Dönemi'nde Türk dış politikasında yaşanan sorunlar arasında yer almaktadır. Ancak Kıbrıs sorunu, Atatürk döneminde yaşanan bir mesele değildir. Atatürk döneminde Yunanistan'la mübadele sorunu yaşanmış, bu sorunun çözülmesiyle iki devlet arasında iyi ilişkiler başlamış ve bu iyi ilişkiler 1954 Kıbrıs sorununa kadar devam etmiştir. Kıbrıs sorunu ile beraber iki devlet arasındaki ilişkiler tekrar gerginleşmiştir.

(Cevap D)

45. A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan bilgiler, Şeyh Sait Ayaklanması ile ilgili gelişmelerdir. Ancak, Şeyh Sait İsyanı'na yol açtığı gerekçesiyle kapatılan parti Serbest Cumhuriyet Fırkası değil, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'dır. Serbest Cumhuriyet Fırkası, zamanla rejim ve laiklik karşıtı kimselerin toplandığı bir yer haline gelmesi ve bunun engellenememesi üzerine, kendi kurucusu Fethi Okyar tarafından kapatılmıştır. Bu gelişmenin, Şeyh Sait İsyanı ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

(Cevap B)

46. A, B, C, ve D seçeneklerinde yer alan devrimler birbirini tamamlar niteliktedir. Ancak meclis hükümeti sisteminin kabul edilmesi ile halifelik kaldırılması arasında bir bağlantı bulunmamaktadır. Meclis hükümeti sistemi TBMM ilk açıldığında benimsediği sistem olup cumhuriyetin ilanına kadar Türkiye'de bu sistem devam etmiş, cumhuriyetin ilanı ile beraber kabine sistemine geçilmiştir.

(Cevap E)

47. Yüzyıl Savaşları, 1337-1453 yılları arasında İngiltere ile Fransa arasında yaşanan savaşlardır. Savaş, İngiltere'nin Fransa topraklarına saldırısıyla başlamış; ancak Fransa'nın galibiyeti ile sonuçlanmıştır. Bu savaşlar neticesinde feodalite zayıflamaya, mutlak kralıklar güç kazanmaya başlamıştır. Ayrıca Osmanlıların Balkanlarda rahatça ilerlemesini sağlamıştır.

(Cevap D)

48. 1848 İhtilalleri, Fransa'da başlayıp kısa sürede tüm Avrupa ülkelerine yayılan bir özgürlük hareketidir. Sanayi Devrimi'nin genişlemesine ve güçlenmesine rağmen işçi sınıfının zorlu koşullarda çalışması bu isyanların çıkış noktasını oluşturmuştur. Marx'ın 1 Şubat 1848'de yayımladığı komünist manifestonun da etkisiyle işçi sınıfı hak taleplerini Avrupa'nın her yerinde dile getirmeye başlamıştır. Rusya ise 1848 İhtilali'nin getirdiği etkiden etkilenmeyen birkaç Avrupa devletinden biridir.

(Cevap A)

49. İngiliz parlamenter sisteminin başlangıcı sayılan Magna Carta ile ilgili olarak A, C, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Fakat B seçeneğinde verilen bilgiler yanlış olup doğrusu "Özgür kişiler yargılanmadan hapis edilemeyecek" şeklindedir.

(Cevap B)

50. Soruda verilen İtalyan rönesansının önemli isimlerinden biri olan aydın Machiavelli'dir. Machiavelli (1469–1527) politika biliminin kurucusu sayılmaktadır. Floransalı devlet adamı, şair ve oyun yazarı Machiavelli'nin en ünlü eseri *Prens'tir*.

(Cevap D)

51. Luther'in Almanya'da başlattığı Protestanlık hareketinin bir benzeri Fransa'da Kalven tarafından ortaya konmuştur. Kalven Genevre'de Hristiyan dininin bağlayıcı ilkeleri adlı eseri yayınlamıştır. Reform sonucu Fransa'da Kalvenizm mezhebi ortaya çıkarken Kral IV. Henri 1598'de Nant Fermanı ile Kalvenizmi serbest bırakmıştır. Böylece Fransa'da Katolikliğin yanında Kalvenizm'de yaygınlaşmıştır.

(Cevap A)

52. Müslüman dünyasını hedef almak suretiyle XI. yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar süren aralıklı seferlere Haçlı Seferleri denmektedir. İlk Haçlı ordusu 1096 yılında yola çıkmıştır. Anadolu'ya geçen Haçlılar, önce Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti İznik'i kuşatmış, daha sonra ilerleyerek 1097'de Antakya'yı ele geçirmişlerdir. 1098 yılında da Urfa'yı ele geçirecek ilk haçlı devletini burada kurmuşlardır. Bu ilk Haçlı seferinden sonra Urfa Kontluğu (1098-1144), Antakya Prensiği (1098-1268), Trablus Kontluğu (1109-1289) ve Kudüs Krallığı (1099-1291) olmak üzere toplamda dört Haçlı devleti kurulmuştur.

(Cevap C)

53. Avrupa'da 17. yüzyılda Almanya'daki Habsburg hanedanı ülkede siyasi ve dini birliği sağlama yoluna gitmiştir. Mezhep birliği sağlama yolunda İspanya ve Almanya'ya karşı İsveç, Danimarka, Fransa ve Alman prensleri mücadelesi etmiştir. Fransa Katolik olmasına rağmen çıkarları gereği Protestan Alman prensleri desteklemiştir.

(Cevap A)

03

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ

54. Topun ateşli silah olarak kullanıldığı ilk savaş Yüzyıl Savaşları içinde yer alan 1346 yılında Kresy Savaşı'dır. Bu savaşta ilk olarak İngilizler tarafından kullanılmıştır. Yüzyıl Savaşları İngiltere ve Fransa devletleri arasında 1337–1453 yılları arasında gerçekleşmiştir. İngiltere'nin Fransa tahtında hak iddia etmesiyle başlayan savaşı Fransa kazanmıştır. Savaş sonunda Fransa'da ulusal duygular gelişirken İngiltere'de "Çifte Gül" denen iç savaşlar başlamıştır. Yüzyıl Savaşları, Osmanlının Balkanlarda rahatça ilerlemesine de katkı sağlamıştır.

(Cevap A)

55. Türkiye, İngiltere ve Yunanistan'ın katıldığı uluslararası konferanslar neticesinde imzalanan 1959 ve 1960 Zürih ve Londra Antlaşmaları ile Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştur. Cumhurbaşkanlığına Rum lider Makarios, yardımcılığına da Türk lider Dr. Fazıl Küçük getirildi.

(Cevap E)

56. Batı Cephesi Kuvayimillie komutanlığına atama yapılması kararı Sivas Kongresi'nde alınmıştır. Sivas Kongresi'nde alınan kararlar Ali Fuat Cebesoy Batı Cephesi Kuvayimillie komutanlığına atanmıştır. Böylece Temsil Heyeti ilk kez yürütme yetkisini kullanmıştır.

(Cevap D)

57. TBMM'de ilk oturum Eğitim Müdürlüğü'nden emekli olan 75 yaşındaki Sinop Mebusu Şerif Bey tarafından açılmıştır. Şerif Bey, Ankara'ya gelen üyelerin en yaşlısı olması nedeniyle meclisin açılış konuşmasını yapmıştır.

(Cevap C)

58. İki dünya savaşı arasında Avrupa'da birlik arayışları oldukça çeşitlenmiştir. Özellikle Kont Kalgari tarafından ortaya atılan Pan-Avrupa projesi ses getirmiş ve 1922'de Pan-Avrupa Birliği kurulmuştur. Bu birlik Viyana, New York, Berlin gibi kentlerde kongreler toplamıştır. Bu hareket bugünkü Avrupa Birliği sürecinin kökenlerini oluşturur.

(Cevap C)

59. 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı, 24 Ekim 1929 Perşembe günü ABD'de New York borsasının çökmesiyle patlak vermiş ve tüm dünyayı etkisi altına almıştır.

(Cevap A)

60. SSCB, II. Dünya Savaşı'nda Almanya'yı durduran ve ilk kez yenilgiye uğratan devlet olmuştur. Stalingrad'da Almanları yenilgiye uğratan SSCB, 1944 yazından itibaren de Almanları topraklarından çıkarmayı başarmıştır. Daha sonra Doğu Avrupa'da ilerleyen SSCB orduları, bu topraklardaki Alman işgallerine de son vermişlerdir.

(Cevap B)

61. Kavram ağı öğrencilerin izlenimlerini, düşüncelerini yazılı öğretim araçlarındaki (ders kitabı, dergi, ansiklopedi vb.) kavram ve ilkelerle uyumlu bir biçimde sergileyen bir grafik araçtır. Kavram ağları, birbirleriyle ilişkili bilgiler özellikle de kavramları yeniden düzenlemek amacıyla kullanılır. Kavram ağlarının özellikle de kavram haritalarından en önemli farkı bu harita çeşidinde kavramlar arası ilişkiler kurulması şartı yoktur. Bir kitabın içindekiler bölümü gibi kavramları sadece sınıflama ve gruplama amacı bulunan bu harita çeşidi soruda olduğu gibi hiyerarşik bir şekilde kavramları görselleştirir.

(Cevap C)

62. "Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı" 11. sınıf düzeyinde yer alan bir ünitedir.

(Cevap B)

63. 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) "Programın uygulanması için eğitim personelinin taşınması gereken niteliklere" yer verilmemiştir.

(Cevap C)

64. 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda yer alan üniteler şunlardır:

1. İki Küresel Savaş Arasında Dünya
2. İkinci Dünya Savaşı
3. Soğuk Savaş Dönemi
4. Yumuşama Dönemi ve Sonrası
5. Küreselleşen Dünya

(Cevap A)

65. Nekroloji: Ölen ünlü bir kişinin hemen ölümünden sonraki günlerde genellikle gazete ve dergide yakın çevresinde yer alan kişiler tarafından onun üstün niteliklerinin, başarılarının, çalışmalarının anlatıldığı yazılara denir.

(Cevap C)

66. Yerel tarihle ilgili olarak gezi-gözlem tekniğini esaslı bir şekilde ilk uygulayan Muallim Cevdet'tir. Muallim Cevdet diye anılan eğitimcimizin asıl adı Mehmet Cevdet İnançalp'tir.

(Cevap B)

67. Öğrencilerin başarı düzeylerini ortaya çıkarmak için kullanılacak bir başarı sınavında aranması gereken en temel özellik kapsam geçerliğidir. Kapsam geçerliği testin ölçmek için geliştirilmiş olduğu davranış evrenini iyi bir biçimde temsil etmesidir. Test konuları ve öğrenci özelliklerini dengeli biçimde temsil etmelidir. Soruda belirtilen tüm kritik kazanımları kapsama, konuları temsil edecek örneklem oluşturma ifadeleri kapsam geçerliği için anahtar kavramlardır.

(Cevap C)

68. Selim Öğretmen'in öğrencileri ziyaret için götürdüğü müze türü panoramik müzedir.

(Cevap B)

69. Kieran EGAN, tarihsel düşünme gelişimini somatik, mitsel, romantik, felsefik ve ironik olmak üzere beş evrede ele almıştır. Hayalci düşünmenin ön planda olduğu dönem mitsel kavrama dönemidir. Yaklaşık 4-9 yaşları arasında yaşanan bu evre olayların iyi-kötü, doğru-yanlış gibi zıt durumlar ışığında algılandığı evredir.

(Cevap D)

70. Genel amaçlar, bir dersin verildiği süre boyunca uzun vadede öğrencilere kazandırılmak istenen özellikleri kapsamaktadır. Bu doğrultuda I, II ve III. numaralı seçenekler zorunlu ve seçimsel olarak verilen Tarih dersleri ile ulaşılmak istenen genel amaçlar arasındadır.

(Cevap E)

71. Gösterip yaptırma yöntemi özellikle psiko-motor alan becerilerinin yoğunlukta olduğu beden eğitimi, resim ve müzik gibi derslerde daha etkilidir. Tarih dersinde beceriye dayalı kazanımın çok az olması bu derste gösterip yaptırmanın etkili olmamasına neden olur.

Tarihi empati oluşturmaya yönelik etkinlikler tarih dersini sıkıcılıktan kurtarır ve öğrenciyi aktif tutar. Müze eğitiminde amaç; toplumun kültürel eğitimi ve kültürel kalkınmasıdır. Bireyler; sanat, tarih ve kültür nesnelerini birebir tanıyarak ve bilgi edinerek değerlendirme yetkisi kazanırken, yaratıcılıklarını da geliştirirler.

(Cevap A)

72. Düşün - eşleş - paylaş öğrencilerin problem çözme becerilerinin gelişimini sağlayan bir tekniktir. Banu Öğretmen de sınıfa getirdiği problem durumunun öğrenciler tarafından çözülmesinde bu uygulama aşamalarını izlemiştir.

(Cevap A)

73. "Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti" 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda (9, 10, 11. Sınıflar) yer alan 9. sınıf ünitelerinden biri değildir.

2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda (9, 10, 11. Sınıflar) yer alan 9. sınıf üniteleri şunlardır.

1. Tarih ve Zaman
2. İnsanlığın İlk Dönemleri
3. Orta Çağ'da Dünya
4. İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası
5. İslam Medeniyetinin Doğuşu
6. Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri

(Cevap B)

74. Parçada boş bırakılan yere "otantik değerlendirme" gelmelidir. Otantik değerlendirme doğrudan gerçek yaşamla ilişkili bir değerlendirmedir. Otantik değerlendirme öğrencilerin öğrendikleri temel bilgi ve becerilerini gerçek yaşam durumunda kullanmalarını gerektiren bir yöntemdir.

(Cevap D)

75. 2018 yılında yayımlanan Tarih dersi öğretim programında yer almayan yetkinlikler şunlardır.

- Anadilde iletişim
- Yabancı dillerde iletişim
- Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
- Dijital yetkinlik
- Öğrenmeyi öğrenme
- Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
- İnsiyatif alma ve girişimcilik
- Kültürel farkındalık ve ifade

(Cevap D)

1. Etnografya, antropoloji, arkeoloji, coğrafyadan yararlanmak için yazı zorunlu olmadığından bu bilimlerden tarih öncesi dönemlerde faydalanılabılır. Filoloji ise dil bilimidir. Bilginin hangi dile ait olduğunun belirlenmesi için de yazıya ihtiyaç vardır. Bundan dolayı filolojiden tarih öncesi dönemlerde faydalanılmaz.
(Cevap D)
2. Belli bir amaç doğrultusunda toplumu harekete geçirerek millî ve ahlaki değerleri geliştirmeyi amaçlayan yazım yöntemi pragmatik tarih yazımıdır. İlk örneği Yunanlı tarihçi Thukydides başlatmıştır.
(Cevap D)
3. Birinci elden kaynaklar, haber verdikleri olaylarla doğrudan ilişki içinde olan kaynaklardır. Örneğin Yazıtlar, sikkeler, papirüsler birincil nitelikteki tarihsel kaynaklardır. Bunlar kendilerinden sonraki zamandan çok içinde buldukları zamana yönelmişlerdir. Bu sebeple değerlendirme ve yorumlama yerine yalnızca haber verirler. Tarih araştırmaları için de daha güvenilir bir nitelik taşımaktadırlar. Verilen eserlerden Aşıkpaşazade tarafından kaleme alınmış olan Aşıkpaşazade Tarihi, Osmanlı Tarihi için birinci elden kaynak niteliğinde bir eserdir. Nitekim Mehmed Neşri'nin Kitab-ı Cihannüma adlı eserinin kaynağı da kendisinden önceki Aşıkpaşazade Tarihi'ne dayanmaktadır.
(Cevap E)
4. Epigrafi kitabeleri inceleyen bilim dalıdır. Roma İmparatoru Augustus'un icraatlerini anlattığı Monumentum Ancyranum (Ankara Anıtı) bir yazıt olması sebebiyle epigrafik bir kaynaktır.
(Cevap A)
5. Sözlükler, araştırma alanı ne olursa olsun, sosyal bilimler araştırmacılarının en çok müracaat ettiği eserler arasındadır. Tarihî sözlükler özellikle Ortaçağ devletlerinde kullanılan isim ve unvanların tespiti ve değerlendirilebilmesi açısından çok büyük öneme sahiptir. Türkçe'nin Ortaçağ tarihi araştırmaları açısından en eski ve en mühim tarihi sözlüğü Kaşgarlı Mahmûd tarafından kaleme alınan Divânu Lügati't-Türk'tür. Müellifi bilinmeyen Codex Cumanicus da bu dönem için önemli bir kaynak sözlüktür. Yine İbn Muhennâ'nın kaleme aldığı Lugat ve Muhammed Mehdi Han tarafından kaleme alınan Senglah, Ortaçağ araştırmaları için kullanılan başlıca Türkçe sözlüklere aittir. Ali Ekber Dehhoda tarafından kaleme alınan Lugat-name ise Ortaçağ tarihi araştırmalarında sıkça kullanılan Farsça sözlüklere aittir.
(Cevap E)
6. Kaşgarlı Mahmut XI. yüzyılda Karahanlı Devleti döneminde yaşamıştır. *Divan-ı Lügati't-Türk* adlı Türkçe Arapça sözlük niteliği taşıyan eseriyle tanınan Kaşgarlı Mahmut, Klasik Dönem Osmanlı Türkçesi ile eser vermiştir.
(Cevap E)
7. Doğru eşleştirme D seçeneğinde verilmiştir.
(Cevap D)
8. Aklam-ı Sitte, İslâm hat sanatında, aynı yazının farklı tarz ve üsluplarını yansıtan altı hat çeşididir. Bunlar tevki, rika, muhakkak, reyhani, sülüs ve nesihhatlarıdır. Talik aklamı sitteden değildir.
(Cevap D)
9. Van Altintepe tapınakları, Toprakkale, Çavuştepe, Kayalidere kalıntıları Urartulara ait eserlerdendir. Urartular Van Gölü çevresinde kurulan bir devlettir. Mezopotamya ve Asur sanatının etkisini barındıran bir kültüre sahip Urartularda çivi yazısı ve Hitit hiyeroglif yazısına rastlanır.
(Cevap B)
10. Kral Yolu ile ilgili verilen haritaya bakılarak, her üç öncüle de ulaşılabilir. Anadolu'da, Ege Bölgesi'nde Salihli civarındaki Sardes'ten başlayıp Pers İmparatorluğu'nun başkenti Sus'a kadar uzanan Kral Yolu, Anadolu yollarının belkemiğini oluşturmuştur. 2600 km uzunluğundaki Kral Yolu'nun çevresindeki ekonomi merkezleri, Ege kıyısındaki önemli limanlara bağlanmış, Doğu ve Batı arasındaki ticaret ve kültürel etkileşimi hızlandırmıştır.
(Cevap E)
11. Frig yazıtları ve sanat eserlerinde Friglerce "Matar" (Ana) olarak tanımlanan bir ana tanrıçadan bahsedilmektedir. Yunanlılarca "Kybele" olarak bilinen bu tanrıça, Frig sanatında betimlenen tek tanrıçadır. Bu betimlemelerde tanrıça, başında yüksek başlığı, belden kemerli uzun elbisesi ve dirsekten bükülmüş ellerinde kâse ve yırtıcı bir kuş tutan kadın şeklinde tasvir edilmiştir. Matar, Frig toplumu için yaşamın kaynağını, doğurganlığı ve bereketi temsil etmektedir.
(Cevap C)
12. 1000-1303 yılları arasında tarih sahnesinde varlık gösteren Kumanlar, zaman zaman Rus Knezlerinin kendi aralarındaki taht mücadeleleri esnasında kendilerine yakın olan knezi desteklemek amacıyla Rus topraklarına girmişlerdir. Bu durum Kuman güçleri ile Rus Knezlerini sık sık karşı karşıya getirmiştir. Benzer sebeplerle 1185 yılında Prens İgor komutasındaki Rus kuvvetleriyle Kuman-Kıpçak güçleri karşı karşıya gelmiştir. Kumanlar'ın galibiyetiyle sonuçlanan savaşta başta prens İgor olmak üzere birçok Rus Knezi Kuman Başbuğu Köncek'e esir düşmüştür. Bu sefer Rus edebiyatının tanınmış eseri olan İgor Destanı'na da konu olmuştur.
(Cevap A)

13. Verilen öncülde "boylar arası" ifadesinden, Orta Asya Türklerinin boylar hâlinde yaşadığı yargısını çıkarmak mümkündür. Yapılan mücadeleler sonucunda kaybeden taraflar egemenlik altına girmektense göç etmeyi tercih etmişlerdir, verilen öncülden bu yargıya da ulaşmak mümkündür. Ancak göçlere Türk topluluklarının hepsinin katıldığını söylemek mümkün değildir. Nitekim Göktürkler, Uygurlar, Kırgızlar, Karluklar... Orta Asya'yı terk etmeyen Türk topluluklarıdır.

(Cevap C)

14. Yargıcı adli suçlara bakan mahkemelerde karar veren hâkimdir. Yargan ise adli suçlara bakan mahkemedir. Kurultay devlet işlerinin görüşüldüğü meclistir. Üge ise vezir karşılığında kullanılan terimdir. Yargu terimi ise ağır siyasi davalara bakan ve başkanlığını hükümdarın yaptığı mahkemeler için kullanılmıştır.

(Cevap D)

15. *Alper Tunga Destanı*, Türk-İran mücadelesini anlatır. Firdevs'in yazdığı ve Gazneli Mahmut'a sunduğu *Şehname* adlı destanda da Türk-İran mücadelesi anlatılmıştır. Bu yüzden *Şehname* ile içeriği aynı olan destan *Alp Er Tunga Destanı*'dir.

(Cevap C)

16. A, B, C ve E seçenekleri Orta Asya'daki ilk yerel kültürlerdir. Fakat Avarlar bir Türk topluluğudur. Avarlar Orta Asya ve Avrupa'da devlet kurmuşlardır. Ayrıca İstanbul'u kuşatan ilk Türk devleti de Avarlardır.

(Cevap D)

17. Türklere İslam öncesi dönemde sözlü hukuk kurallarına "töre" denir. Törelere Kağan kararları, Kurultay'da alınan kararlar ve halkın gündelik yaşamı sonucu ortaya çıkan kurallardan oluşur. Buna göre törelerin kaynağı kağan – toy – halk olup A seçeneği doğrudur.

(Cevap A)

18. Uhud Savaşı'ndan birkaç ay sonra Adal ve Kâre kabilelerinden bir heyet Hz. Muhammed'den İslam'ı öğretecek sahabeler istemişlerdir. Hz. Muhammed Adal ve Kâre kabilelerine İslamiyet'i anlatmak amacıyla on kişilik bir heyet göndermiştir. Ancak Recî suyu yakınlarında baskına uğrayan sahabeler şehit edilmiştir. Gönderilen sahabeler Recî denilen yerde şehit edildikleri için bu isimle anılır.

(Cevap C)

19. Abbasilerde halife Harun Reşid döneminde zengin bir kütüphaneye sahip olan Beytül Hikme kurulmuştur. Halife, Beytülhikme'nin zenginleşmesi için büyük çaba harcamış ve bazen cizye olarak kitap almıştır. Ayrıca Süryanice, Grekçe ve Sanskritçe birçok eser yine burada Arapçaya çevrilmiştir. Beytülhikme rasathane olarak da faaliyet göstermiştir.

(Cevap E)

20. Biruni ve İbn-i Sina birbirleriyle mektuplaşarak görüş alışverişinde bulunmuşlardır. Zaman zaman birbirlerini eleştirdikleri bu mektuplardan birinde İbn-i Sina, Biruni'ye "tek tek olgular üzerinde durmanın bütünü görmeyi engelleyeceğini" yazması üzerine Biruni de İbn-i Sina'ya "gerçeklerin ayrıntıda ve teklere gizli olduğunu" yazmıştır.

(Cevap D)

21. Aynı meslek dalındaki insanların bir araya gelerek oluşturdukları esnaf teşkilatlanmasına Lonca (Ahi) Teşkilatı denmektedir. Bu örgütlenme Anadolu Selçuklu Devleti'nden Osmanlı'ya miras kalmış ve Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda da Ahilerin Osman Bey'e gösterdiği destek etkili olmuştur. Ticaret ve toplum hayatını yönlendiren Lonca Teşkilatı halkla devlet arasında aracı bir rol üstlenmiştir. Lonca Teşkilatı'nın Anadolu Selçuklularından beri devam etmesi süreklilik arz ettiğinin göstergesidir. Ancak Lonca Teşkilatı diğer devletlerle değil ülke içindeki Müslüman esnaf arasında ekonomik işbirliğini sağlamıştır.

(Cevap B)

22. Süleyman Şah İznik'i fethetmiş ve kurduğu Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti yapmıştır. Fakat I. Haçlı seferine karşı koyamayan Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıçaslan, başkenti İznik'ten Konya'ya taşımıştır. Bu bilgilere göre İznik ve Konya Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik yapmıştır. Kayseri Anadolu Selçuklu Devleti'nin önemli şehirlerinden biri olsa da devlete başkentlik yapmamıştır.

(Cevap D)

23. Çubukoğulları, Melikşah'ın komutanlarından Çubuk Bey tarafından Harput merkezli kurulmuştur. 1085–1213 yılları arasında varlık gösteren beylik, Artuklular tarafından yıkılmıştır.

(Cevap A)

24. İldeniziler XII. yüzyılda Nahçıvan merkezli olmak üzere Azerbaycan'da kurulmuş bir Selçuklu Atabeyliği'dir. Kıpçak Türklerinden Şemseddin İldeniz tarafından kurulan beylik Harzemşahlar tarafından yıkılmıştır.

(Cevap A)

25. İnsanın uçabileceğine dair ilk fikirler, Müslüman bilim adamlarına aittir. İlk uçuş denemelerini ise, Arap veya Berberi asıllı bilgin Abbas bin Firnas yapmıştır. Kendi icat ettiği bir uçma aleti ile Kurtuba şehrinin yüksek bir tepesinden XII. yüzyılda Gazneli sınırlarındaki, Nişabur şehrinde imamlık yaptığı caminin minaresinden atlayarak bir uçuş denemesi gerçekleştiren Ebu Nasr İsmail Cevheri'ye ait olan denemedir. Ebu Nasr İsmail Cevheri bu deneme esnasında kanatlardan birinin kopması üzerine vefat etmiştir.

Lagari Hasan Çelebi, Hezarfen Ahmet Çelebi gibi isimler, bilindiği üzere Osmanlı döneminde IV. Murat'ın hanedanlığı esnasında uçuş denemeleri yapan önemli bilginlerdir.

(Cevap C)

26. Türkiye tabiri, VI. yüzyılda Bizanslılar tarafından Orta Asya için kullanılmıştır. Yine Bizanslılar IX. ve X. yüzyıllarda Volga'dan Orta Avrupa'ya kadar uzanan sahayı da Türkiye olarak adlandırmışlardır. XI-XII. yüzyıllarda Mısır ve Suriye'ye de Türkiye denmiştir. Anadolu ise XII. yüzyıldan itibaren Türkiye olarak tanınmaya başlamıştır.

(Cevap E)

27. Soruda özellikleri verilen divan üyesi nişancıdır. Nişancı, Beylerbeyi veya vezir payesinde sivil bir görevli olup Kalemiye sınıfına dâhildir. 1650'ye kadar dış işleri bakanı gibi çalışmıştır. Bu tarihte Reisül-Küttab, dış işleri görevinin başına getirilerek nişancının görev sahası daraltılmıştır.

(Cevap B)

28. İstanbul'un imparatorluğun başkenti olması sebebiyle kendine has bir yönetim tarzı vardır. Adalet işlerine taht kadısı, belediye işlerine şehremini, güvenlik işlerine ise Yeniçeri ağası bakardı. İstanbul'un güvenliğinden ve emniyetinden ise Yeniçeri Ağası sorumlu olmuştur.

(Cevap C)

29. Osmanlı Devleti'nin Osman ve Orhan Bey dönemlerindeki sınırlarını gösteren haritaya bakılarak A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılabilir. Ancak devletin idari, askeri, adli ya da mali alanda örgütlenme, yani teşkilatlanma çabalarına dair bir bilgiye varılamaz.

(Cevap E)

30. Amedi Kalemi: Veziriazamın, padişaha ve yabancı ülkelere göndereceği yazıların müsveddelerini hazırlayan memur grubudur. Dürüst ve güvenilir insanlardan seçilen bu bölümde gizlilik esastır. XVIII. yüzyıldan sonra önemi gittikçe artmıştır. Amedi kalemlerinin başı, reisülküttabin özel kalem müdürüdür. Zamanla reisülküttabların ülkenin dışişlerinden sorumlu olmaları, Amedi kaleminin önemini artırmıştır.

(Cevap D)

31. (I) Osmanlı Devleti XVI. yüzyıl sonlarında daha önce yaşamadığı kadar uzun süreli iki savaş yaşamıştır. 1578-1590 yılları arasında Safevî Devleti ile 1593-1606 yılları arasında ise Avusturya ile savaşmış bu uzun ve yıpratıcı savaşlar Osmanlı düzenini tahrip etmiştir.

(II) Askerî sistemdeki değişim: Kanunî döneminde meydana gelen Şehzade Bayezid isyanından sonra İstanbul dışındaki şehirlere de asayişi sağlamak için yeniçeriler yerleştirilmiştir. Gittikçe yaygınlaşan bu uygulama yeniçeriliğin imtiyazlarından faydalanmak isteyenlerin bu askerî zümreye akın etmesine yol açmış bu durum yeniçeri sayısını artırmıştır.

(III) Nüfus artışı: XVI. yüzyılda dünyada hızlı ve ani bir nüfus artışı yaşanmıştır. Bu büyük nüfus artışı yüzünden topraksız kalan köylülerin askerî mesleklerle ve medreselere yerleşmek için büyükşehirlere hücum etmesi devletin dengesini alt-üst etmiştir.

(Cevap E)

32. Kırım, 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile bağımsız hâle gelmiştir. Ancak 1783'te fiilen Rus ordusu tarafından işgal edilmiştir. Osmanlı Devleti ise bu fiili durumu 1784'te imzalanan bir antlaşma ile hukuken tanımak zorunda kalmıştır. Yine Rusya ile 1792 yılında imzalanan Yaş Antlaşması ile de Kırım resmen Rusya'ya bırakılmıştır. Bu antlaşma ile aynı zamanda gerileme dönemi sona ermiş ve dağılma dönemine girilmiştir.

(Cevap C)

33. Tercüman-ı Ahval Gazetesi Şinasi ve Agah Efendi tarafından 1860 yılında yayımlandı. Bu sırada Osmanlı Padişahı Abdülmecit'tir. Posta pulu uygulaması ise 1862'de başlamıştır. Bu uygulamanın başladığı tarihte tahtta Sultan Abdülaziz bulunmaktadır. Buna göre II. ve III. öncülde yer alan eşleştirmeler yanlıştır. II. Mahmut döneminde Tımar Sistemi kaldırılmıştır. Tımarlı sipahilerin yerine Redif Birlikleri kurulmuştur. Beylerbeylik makamı yerine de Müşirlikler kurulmuştur. I. öncülde yer alan eşleştirme doğrudur.

(Cevap A)

34. Tuna vilayeti Tanzimat Dönemi'nde bugünkü Bulgaristan toprakları üzerinde kurulan bir Osmanlı yönetim birimidir. 1864 Teşkil-i Vilayet Nizamnamesi ile kurulan Tuna vilayetinin ilk valisi Mithat Paşa'dır. Rusçuk merkezli Tuna vilayeti, 1878 Berlin Antlaşması'yla bırakıldığı Bulgaristan prensliği tarafından lağvedilmiştir.

(Cevap E)

35. Meşihat Dairesi, Osmanlı Devleti'nde ilmiye sınıfının başı olan ve sadrazamdan sonra devlet'in ikinci büyük görevlisi kabul edilen şeyhülislamların görev yaptığı makamın adıdır. XIX. yüzyıl başlarında bu daire içinde yeni bazı meclisler açılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Ancak bunlar arasında Encümen-i Teftiş ve Muayene adında bir birim yoktur.

(Cevap A)

36. Millî Mücadele, hem savaşın yaşandığı dönemde hem de savaştan sonra sanat ve edebiyat yapıtlarına yansımıştır. Bu eserler Millî Mücadelenin gelişip yaygınlaşmasında, halka ulaştırılmasında ve hatırlanmasında önemli bir görev üstlenmişlerdir. Millî Mücadeleyi en iyi anlatan eserlerden biri olan Taksim Cumhuriyet Anıtı da bu anlayışla 1925–1928 yılları arasında mimar Pietro Canonica'ya yaptırılmıştır. Günümüzde Ankara Etnoğrafya Müzesi'nin önünde duran atlı Atatürk anıtı, İzmir Cumhuriyet meydanındaki Atatürk anıtı, mimar Dünyaca ünlü bir heykeltıraş olan Pietro Canonica'nın diğer önemli tasarımlarıdır.

(Cevap A)

37. Kabotaj, bir ülkenin karasularında gemi işletme ve ticaret hakkının kendi vatandaşlarına ait olmasıdır.

Osmanlı Devleti kapitülasyonlar nedeniyle kabotaj hakkına sahip değildi. Deniz ulaşımının büyük bir bölümü ve önemli limanların işletilmesi hakkına yabancı şirketler sahipti. TBMM hükümeti denizlerdeki bağımsızlığın önünde büyük bir engel olan kabotaj sorunu Lozan Konferansı'nda gündeme getirmiş ve 2 yıl sonra kabotaj hakkının Türklere geçmesinin yolunu açmıştır. Buna dayanarak 1 Temmuz 1926'da Türk sularında gemi işletme ve ticaret hakkı yabancılara yasaklanarak, Türk vatandaşlarına verilmiştir. Buna göre; kısıtlamaların 2 yıl gibi bir süre geçerli olduğu ve denizlerde bağımsızlık sağlandığı yargılarına ulaşılabilir. Ancak yabancı sermayeye ihtiyaç olduğu yargısına ulaşamaz.

(Cevap C)

38. Mustafa Kemal, soruda verilen görüşme ve konuşmayı Sivas Kongresi'nin bitiminden bir hafta sonra Sivas'a gelen J.G. Harbour'da yapmıştır. Millî mücadele başlangıcındaki en önemli dış ilişkilerden, diplomatik ve askeri müzakerelerden biri olan bu görüşme 20 Eylül 1919'da yapılmış ve yaklaşık üç saat sürmüştür.

(Cevap C)

39. A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan isimler Atatürk döneminde çok sesli müziğin oluşmasında hizmeti olan müzisyenlerdir. Fakat Ertuğrul Oğuz Fırat Atatürk dönemi müzisyenleri arasında yer almaz. Ertuğrul Oğuz Fırat müzik çalışmasına ancak 1943'te başlamıştır.

(Cevap E)

40. Gümrük vergileri devlet hazinesine gelir sağlamanın ötesinde ülke sanayisini koruyucu özelliktedir. Ancak Lozan Antlaşması kararlarına göre Türkiye'nin 5 yıl daha gümrük politikasını engelleyen hükümler vardı. 1929 yılında bu sınırlama kalkınca gümrük bağımsızlığı da sağlanmış oldu. Aynı yıl hem mali hem de millî sanayiye koruyucu özellikler taşıyan gümrük tarifesi kabul edildi. Buna göre;

- Gümrük vergileri artırıldı.
- Dış alım azalırken yerli mallarının kullanımı arttı.
- Yerli sanayinin gelişmesi ve dış alımın azalmasıyla, ithalat - ihracat dengesizliği ve dış ticaret açığı azaltıldı.

Koruyucu gümrük politikasının, ticaret yapılan devlet sayısına herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

(Cevap D)

41. Köy Enstitüleri ilköğretim öğretmeni yetiştirmek amacıyla 1940 yılında açılmış okullardır. Bu eğitim projesini dönemin Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel bizzat yönetmiştir. Dönemin ilköğretim genel müdürü İsmail Hakkı Tonguç'un çabaları da bu enstitülerin kurulmasında önemli bir paya sahiptir. Fakat Kenan Öner, Köy Enstitülerine komünizm propagandası yaptıkları gerekçesiyle karşı çıkmış ve kapatılması için çalışmıştır.

(Cevap D)

42. Mondros Mütarekesi sonrasında padişah tarafından kapatılan Mebusan Meclisi, Erzurum ve Sivas Kongrelerindeki çalışmalar ve Amasya Görüşmesi'nde alınan karar neticesinde 12 Ocak 1920'de tekrar açılmıştır. Mustafa Kemal Paşa da bu meclise Erzurum ilinin milletvekili olarak seçilmiştir. Ancak bilindiği üzere hakkında tutuklama ve idam kararı olduğundan meclis çalışmaları için İstanbul'a gidememiştir.

(Cevap B)

- 43. • Sümerbank: 1933
- Gümrük ve Tekel Bakanlığı: 1931
- Türkiye Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü: 1935
- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü: 1937
- Tapu Kadastro Umum Müdürlüğü: 1936'da kurulmuştur. Dolayısıyla D seçeneğinde yer alan gelişme diğerlerinden sonradır.

(Cevap D)

44. Gazeteci ve milletvekili kimliğiyle gelişmelerin içinde yer almış olan Yunus Nadi anılarını "Kurtuluş Savaşı Anıları" adlı eserde toplamıştır. Diğer seçenekleri inceleyecek olursak; *Dağa Çıkan Kurt*, Halide Edip Adıvar'ın; *Bilinmeyen Hatıralar*, Ali Fuat Cebesoy'un; *Millî Mücadele*, Kazım Özalp'in; *Ölümüne Kadar Atatürk'le Beraber* eseri ise Mazhar Müfit Kansu'nun kurtuluş savaşına dair anılarını anlattığı eserlerdir.

(Cevap B)

45. Kıbrıs'ın fethinden sonra Osmanlı'ya karşı bir haçlı donanması oluşturulmuştur. Bu haçlı donanması, Osmanlı donanmasını 1571 İnebahtı savaşında yakmıştır. Osmanlılar 20 bin civarında şehit vermiştir. *Don Kişot*'un yazarı Cervantes de İnebahtı Savaşı sırasında yaralanmış ve sol elini kaybetmiştir.

(Cevap A)

46. Adana Görüşmesi, II. Dünya Savaşı'nın devam ettiği 1943 yılında İngiltere Başbakanı W. Churchill ile Türkiye Cumhurbaşkanı İsmet İnönü arasında yapılan gizli görüşmedir. Türkiye'nin müttefikler cephesinde savaşa girmesini sağlamak için yapılan görüşmeden İngiltere sonuç alamamıştır. Bu görüşmeye 1942–1946 yılları arasında başbakanlık yapan Şükrü Saraçoğlu da katılmıştır.

(Cevap C)

47. Doğu Roma İmparatoru Justinionus hiçbir devirde görülmemiş ve görülmeyecek bir ibadethane açmak için harekete geçmiştir. 532'de başlayan çalışma 537'de tamamlanarak Hristiyan aleminin en büyük kilisesi olarak Aya Sofya Kilisesi açılmıştır. Justinionus döneminde bir gösteriş ürünü olarak ortaya çıkan Aya Sofya, sonraki devirlerde ise bir efsane ve sembol olarak kabul edilmiştir.

(Cevap D)

48. Bartolomeu Dias 1488'de Afrika'nın güneyindeki en son burnu olan Ümit Burnu'nu dönüp Hint Okyanusu'na çıkmıştır. Bu gelişme Vasco Do Gama'ya Hindistan yolunu açmıştır. 1497'de hareket eden Vasco Do Gama daha önce edinilen bilgileri kullanarak Ümit Burnu'nu aşmış ve Hindistan'ın Malabar kıyısındaki Kalikut Limanı'na ulaşmıştır.

(Cevap E)

49. Karolenj İmparatorluğu 843 Verdün Antlaşması'yla Orta, Doğu ve Batı Frank olmak üzere üçe ayrılmıştır. Doğu Frank Krallığı zamanla Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu'na dönüşmüş ve Almanya'nın temelini oluşturmuştur. Batı Frank Krallığı ise Fransa'yı oluşturmuştur. Bu antlaşma Almanya ve Fransa'nın temelini oluşturması açısından önemlidir.

(Cevap B)

50. Karşı reform, Katolik mezhebinin Reform sırasında Protestan hareketinden aldığı darbeyi tedavi etmek, Katolik Kilisesi'ni yenilemek amacıyla giriştiği bir harekettir. Katolik Reformu da denilen ve XVI. yüzyılda başlayan bu hareket, 1789 Fransız İhtilali'ne kadar sürmüştür. Karşı reform süreci içinde yeni tarikatlar kurulmuş bu tarikatlar vasıtasıyla Reform hareketinin Katolik Kilise'sinde açtığı yaralar iyileştirilmeye çalışılmıştır. Özellikle Cizvitler, Katolik Kilisesi'nin kendini toparlamasında ve Karşı reformun yapılmasında etkin rol oynamışlardır. Cizvitler, 1534 yılında kurulmuş bir tarikattir. İsa Cemiyeti olarak bilinen bu tarikat, oldukça geniş bir coğrafyada misyonerlik faaliyetleri yürüterek Katolikliği yaymışlardır. Tarikatın aşırı güçlenmesi Papa XIV. Clement'in 1773'te tarikatı feshetmesine sebep olmuştur.

(Cevap B)

51. Soruda tanımı verilen kavram Sekülerizmdir. Çünkü Sekülerizmde din dışılık benimsenmiştir. Sekülerizm aynı zamanda dünyacılık olarak ifade edilir.

(Cevap A)

52. Engizisyon Mahkemeleri, Hristiyanlıktan uzaklaşan veya dini esaslara aykırı davranan kişileri cezalandırmak amacıyla Katolik Kilisesi tarafından kurulan adli ve cezai bir mekanizmadır. XIII. yüzyıl Avrupa'sında en çok iz bırakan kurumlardan birisi olan Engizisyon mahkemeleri Papa IX. Gregory zamanında işlevsellik kazanmıştır. Önce Avrupa'da yaşayan Yahudilere karşı kurulan bu mahkemeler daha sonra Katolik mezhebi tarafından sapkın olarak görülen Hristiyan mezheplerine karşı tatbik edilmiştir. Sürgün, mallara el koyma, yurttan uzaklaştırma, vatandaşlıktan çıkarma, diri diri yakma, dilini kesme gibi uygulamalar Engizisyon mahkemelerinin cezaları arasındaydı. Papalığın bu uygulamalarına dini cepheden özellikle Dominikanlar, Sistersiyenler ve Fransiskanlar destek vermiştir. Siyasi çevreden de Almanya, İtalya bazı İskandinav ülkeleri, Portekiz, İspanya, Fransa gibi Avrupa ülkeleri destek vermiş ve ülkelerinde de uygulamışlardır. Ancak Engizisyon mahkemeleri İngiltere'de hiçbir zaman uygulanmamıştır.

(Cevap D)

53. Papalık merkezinin 1309'da Avignon'a taşınması Katolik tarihindeki en büyük ikinci parçalanmaya yol açmıştır. Fransızlar, papanın Avignon'dan Roma'ya dönmesine tepki göstererek Avignon'da oturacak yeni bir papa seçmişlerdir. Böylece Katolik kilisesinde 1409 yılına kadar devam edecek olan büyük bir parçalanma süreci yaşanmıştır. Roma'da ve Avignon'da oturan papaların her ikisi de Hristiyanların gerçek temsilcisi olduklarını iddia ederek diğerinin taraftarlarını aforoz etmişlerdi. Bu durum teorik olarak tüm Hristiyanların aforoz edilmesi anlamına geliyordu ki bu durum en vahim olanıydı. Neticede 1409–1449 yılları arasında "Konsiller Dönemi" denen bir dönem yaşanmış ve sonunda Roma'da bulunan papanın papalığı kabul edilmiştir.

(Cevap A)

54. Yüzyıl Savaşları'ndan mağlubiyetle ayrılan İngiltere, 1455 ila 1485 yılları arasında Lancaster ve York hanedanları arasında patlak veren Güller Savaşı'na sahne olmuştur. Bu savaşa Güller Savaşı denilmesinin sebebi York hanedanının armasında beyaz güllün, Lancaster hanedanının armasında da kırmızı güllün yer almasıdır. Yaşanan iç savaşta her iki hanedan da başarılı olamamış ve İngiltere tahtı Tudor Hanedanlığı'nın eline geçmiştir.

(Cevap C)

55. 1776'da yayınlanan Virginia Haklar Bildirisi'nde;

- Bütün insanlar doğuştan eşit derecede hür ve bağımsızdır.
- Bütün güç halkta toplanır ve halktan gelir.
- Keyfi arama ve yakalama kararları hukuk dışıdır.

gibi maddeler yer almıştır. Bu maddeler aynı zamanda Amerikan Bağımsızlık Bildirisi'ne örnek olmuştur.

(Cevap C)

56. Avusturya ile imzalanan Saint Germain Antlaşması'yla Hırvatistan, Macaristan ile imzalanan Trianon Antlaşması ile Bosna-Hersek Yugoslavya'ya verilmiştir. Bulgaristan imzaladığı Nöyvi Antlaşması ile Tzaribrod ve Sturmitsa bölgesini Yugoslavya'ya terk etmiştir. Dolayısıyla yeni kurulan Yugoslavya her üç devletten de toprak almıştır.

(Cevap E)

57. Magna Carta İngiltere kralı ile soylular arasında 1215 yılında imzalanan bir belgedir. Bu belge bir kralın mutlak yetkisini sınırlandıran ilk belge olması nedeniyle dünya tarihi için bir dönüm noktası kabul edilir. Anayasalcılık hareketinin başlangıcı sayılan Magna Carta ile ilk kez hukukun üstünlüğü ilkesi kabul edilmiştir.

(Cevap A)

58. Bandung Konferansı "barış içinde bir arada yaşama" ilkesiyle 1955'te toplanmış ve ülkelerin birbirlerinin iç işlerine karışmama, büyük devletlerin savunma düzenlemelerinin içine girmeme kararı alınmıştır. Bandung Konferansı'ndan sonra birçok devlet Bağılantısızlar Harekâtına katılmıştır.

(Cevap D)

59. Musul Meselesinden dolayı gerilen Türk-İngiliz ilişkileri, Türkiye'nin 1928'de Briand-Kellog Paketi'ne üye olmasıyla düzelmeye başlamıştır. Milletler Cemiyeti'nde yer almak Türkiye'nin İngiltere ile olan ilişkilerine olumlu katkı yapmıştır.

(Cevap E)

60. 1936 yılında Nazi Almanyası ile Japonya arasında SSCB'yi baskı altında tutmak amacıyla "Anti-komintern Paketi" imzalanmıştır. Buna göre her iki ülke içlerinden birisi SSCB tarafından saldırıya uğrarsa diğerine destek vermeyi taahhüt ediyordu. Anlaşmaya 1 yıl sonra İtalya da katılmıştır. 1939 yılında ise Macaristan ve İspanya ittifaka dâhil olmuştur.

(Cevap B)

61. Görüş geliştirme tekniği, belirgin çelişkiler ve kutuplaşmış tutumlar içeren konuların öğretiminde, öğrencilerde görüş geliştirmek amacıyla kullanılan bir tartışma yöntemidir. Görüş geliştirme tekniğinde bireylere değil, fikirlere karşı çıkılmaldır ve bu teknikte slogan kullanılmamasına özen gösterilmelidir. Çünkü sloganlar bireyi sabit fikre götürmektedir. Oysa görüş geliştirme bu durumun tam tersini oluşturmayı amaçlayan bir tekniktir.

(Cevap D)

62. İstasyon tekniği, öğrencilerin sınıf içinde oluşturulmuş öğrenme merkezlerinde kendilerine verilen işleri, işbirliği ve belirli zaman dilimi içinde yapmaları şeklinde uygulanan bir tekniktir. Bütün sınıfın ortak ürünler oluşturduğu bu teknik işbirliği, etkili iletişim, sorumluluk, zaman kullanımı gibi becerilerin gelişmesinde etkilidir. Ortaya çıkan üründen herkesin katkısı olduğu için sınıf içinde rekabet ortamı azalır. Aynı zamanda farklı zekâ alanlarına ilişkin çalışmalara yer vermesi sebebiyle her bir öğrencinin derse karşı ilgisini artıran bir tekniktir. Buna göre seçeneklerde verilen ifadelerin tamamı istasyon tekniğinin yararları arasındadır.

(Cevap E)

63. Öğrenciler tarihsel metni analitik bir bakış açısıyla inceleyebilen iyi bir tarih okuyucusu olmalıdır. Öğrenciler, tarihçilerin metinlerini oluştururken farklı olguları kullanabileceklerini ve bu olguları farklı yorumlayabileceklerini kavramalıdır. Bu nedenle tarih genellikle "geçmişte meydana gelen olaylar" olarak tanımlanır ve tarihten bu anlaşılır. Fakat yazılı tarih, sadece geçmişte olan olaylar değil bu olayların neden ve nasıl olduğu hakkında tarihçiler arasında gerçekleşen diyalogdur. Tarihsel inceleme veya araştırma sadece olguları ezberlemek değildir. Belirli bir tarihsel konu hakkındaki iddiaları inceleyip değerlendirerek, eldeki kanıtlara dayalı, geçici de olsa geçerli sonuçlara ulaşmaktır.

E seçeneğinde verilen davranış ise tarihsel analiz ve yorum değil kronolojik düşünme becerisini ilgilendiren bir davranıştır.

(Cevap E)

64. Sözü edilen düzeydeki öğrenci tarihsel empatinin birinci düzeyindedir. "Aptal Geçmiş" olarak nitelendirilen bu düzeyde öğrenciler, geçmişte yaşayan insanların kendileri gibi düşünmediği ve kendileri gibi davranmadıkları için aptal, zalim, cahil, görgüsüz, ilkel olarak değerlendirmektedirler. Bu düzeydeki öğrenciler tarihten geriye gidildikçe insan zekâsının da geriye gittiğini varsaymaktadırlar.

(Cevap C)

65. 2018 yılında yayımlanan tarih dersi öğretim programında yer alan "kök değerler" şunlardır: Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik

(Cevap E)

66. 11. Sınıf "Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Siyaseti (1595-1774)" ünitesinin kazanımlardan biri "1700-1774 yılları arasındaki süreçte meydana gelen başlıca siyasi gelişmeleri tarih şeridi ve haritalar üzerinde gösterir." Kazanımının açıklamaları şu şekildedir:

- Başlıca siyasi gelişmeler olarak Prut Antlaşması (1711), Pasarofça Antlaşması (1718), Patrona Halil İsyanı (1730), Ahmet Paşa Antlaşması (1732), Belgrad Antlaşması (1739), Kerden Antlaşması (1746), Kapitülasyonların sürekli hale gelmesi (1740), Çeşme Baskını (1770) ve Küçük Kaynarca Antlaşması (1774) verilir. Burada verilen kronolojik sıralama, öğrencilerin kronolojik düşünme becerilerini desteklemeye yöneliktir. Sıralanan olay ve olgulara ilişkin bir konu anlatımı yapılmamalı ve bunların ezberletilmesi yoluna gidilmemelidir.
- Osmanlı Devleti'nin Karlofça Antlaşmasıyla kaybettiği toprakları geri alma gayretlerine değinilir.
- Safevi Devleti'nin sona erışı ile Osmanlı-İran ilişkilerinde yeni bir döneme girildiğine değinilir.
- Osmanlı-Rus mücadelesi, Osmanlı Devleti'nin askerî ve siyasi güç kaybı bağlamında ele alınır.

(Cevap D)

67. Romantik kavrama aşamasında, çocuk Guinness Rekorlar Kitabı'nda popülerleştirildiği üzere en uzun, en kilolu, en yaşlı insan gibi insan nitelik ve başarıları ile ilgilenir. Bu aşama 8-13 yaşlarını kapsar. Bu aşamada kahramanların hikâyeleri de onları meşgul eder. Mitsel ve romantik kavrama aşamaları sözlü ve yazılı dili kullanma becerilerini gerektirir

(Cevap B)

68. Selim Öğretmenin öğrencilerine verdiği performans görevi kronolojik düşünme becerilerini geliştirmeye ve ölçmeye yöneliktir. Bu kapsamda öncelikle öğrencilerden tarihsel süreci ve süreçleri ilişkilendirmesi beklenmektedir.

(Cevap E)

69. Öğrencinin tarihi bir olayı dönemin koşullarına uygun olarak değerlendirebilmesi için dönemin yapısını ve koşullarını iyi kavraması gerekir. Döneme tarihi şahsiyetlerin bakış açısı ile bakarak yani tarihsel empati ile dönemin gerçekliğini kavrayabilir.

(Cevap C)

70. Tarih öğretiminde sınıf dışı etkinlikler gezi-gözlem etkinlikleri ve sözlü tarih çalışmaları olarak sınıflanabilir. Özellikle tarihi çevreye yönelik düzenlenecek geziler öğrencilerin tarihsel çevreyi tanıması, etkili gözlem yapabilmesini sağlar. Ayrıca okul dışı etkinlikler öğrencilerin dinleme, soru sorma hipotez kurma ve iletişim becerilerini artırır. Grup halinde çalışma becerisini geliştirir.

(Cevap C)

71. 10. Sınıf "Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti (1302-1453)" ünitesinin kazanımlardan biri "Osmanlı Devleti ile Timur Devleti arasındaki mücadeleyi ve bu mücadelenin sonuçlarını değerlendirir." Kazanımının açıklamaları şu şekildedir:

- Türk dünyasındaki liderlik mücadelesi Yıldırım Bayezid ve Timur örneği üzerinden ele alınır. Timur Devleti'nin Türk dünyası üzerindeki etkilerine kısaca değinilir.
- Fetret Devri'ne ve Osmanlı siyasi birliğinin yeniden sağlanmasına kısaca değinilir.
- Sosyal ve dinî etkileri bağlamında Şeyh Bedreddin Olayı'na kısaca değinilir.

(Cevap D)

72. 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi Öğretim Programı'nda "Programın uygulanması için gerekli olan öğretmen niteliklerine" yer almaz.

(Cevap D)

73. "İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası" 2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda (9, 10, 11. Sınıflar) yer alan 9. sınıf ünitelerinden biri değildir.

2018 yılında yayımlanan Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda (9, 10, 11. Sınıflar) yer alan 10. sınıf üniteleri şunlardır.

- Yerleşme ve Devletleşme Sürecinde Selçuklu Türkiyesi
- Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti (1302-1453)
- Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler
- Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti
- Dünya Gücü Osmanlı (1453-1595)
- Sultan ve Osmanlı Merkez Teşkilatı
- Klasik Çağda Osmanlı Toplum Düzeni

(Cevap E)

74. Kronolojik düşünme tarih biliminin temelidir. Kronoloji, olayların ne zaman ve hangi sırayla meydana geldiğidir. Öğrencilerin kronoloji becerisi olmadan olaylar arasındaki ilişkileri incelemesi veya tarihte sebep sonuç ilişkilerini açıklaması imkânsızdır. Kronoloji, tarihsel düşünmeyi düzenleyen zihinsel bir yapı işlevi görür. **Kronolojik düşünme becerisini geliştirirken öğrenciler;** geçmiş, bugün – gelecek arasında ayırım yapar ve tarihi, dönemlere ayırmaya yönelik yaklaşımları karşılaştırır.

(Cevap A)

75. Öncülde verilen görüşler Alman kökenli düşünür Herbart'a aittir. Herbart, hem Almanya için hem de Avrupa tarihi için bir tarih öğretim programı tasarlamıştır. Herbart, Alman çocukları için tarih programında ana konular olarak Eski Yunan ve Roma tarihini görmektedir. Pers, Asur ve Mısır tarihleri bu ana çekirdeğe eklenmelidir. Ancak çocuğa bu tür mitolojik hikâyeler ezberletilmemeli, çocuk ancak gerçek tarihi ezberletmelidir. Herbart'a göre çok fazla olaylar kronolojisi verilmemeli ve olaylar özetlenmelidir. Herbart, daha sonra Avrupa tarihinin Alman tarihi ile birlikte nasıl senkronik olarak verileceğini ve dönüm noktalarının neler olabileceğini belirtmektedir. Herbart'ın tarih eğitimi ile ilgili görüşlerinde senkronizm temel bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

(Cevap A)

1. Çevresel determinizmin en somut örneklerini görebileceğimiz kişi, ortaçağın büyük düşünürü ve sosyoloğu olan İbn Haldun'dur. İbn Haldun, *Mukaddime* kitabının birinci bölümünü "İklimlerin ve beslenmenin insan yaşamı ve uygarlıklar üzerindeki etkileri" üzerine yazmıştır. İbn Haldun iklimler hakkında sınıflandırmalar yaparak hangi iklim türünde insanlar nasıl davranışlar sergilemektedir? sorularını yapmış olduğu gözlemlerle cevaplamaya çalışmıştır.

(Cevap C)

2. Tarihi olayın kendi devrine ait bir materyale veya yazılmış bir esere, bir belgeye birinci elden kaynak denir. İkinci elden kaynaklar ise olayın devrine yakın bir zamanda veya o devrin kaynaklarından yararlanılarak meydana getirilen eserlerdir. Kanuni Sultan Süleyman'ın 1534 yılındaki Bağdat seferine katılmış olan Celalzâde'nin eseri olan *Tabakatü'l-Memâlik* adlı eseri o sefer için birinci elden kaynak niteliğindedir.

Mehmed Neşri'nin *Kitâb-ı Cihânnümâ* adlı eseri Osmanlı Tarihini ilk devirleri için önemli bir kaynak eserdir. Ancak eser 1500'lü yıllarda kaleme alınan *Aşıkpaşazade Tarihi*'ni kaynak olarak almıştır. Bu sebeple tüm önemine rağmen Neşri tarihi ikinci elden kaynak hükmündedir.

(Cevap D)

3. "Dârü'l-fünûn" ifadesinin Osmanlı Türkçesi ile karşılığı B seçeneğinde doğru olarak verilmiştir. A seçeneğinde Dârü'l-aceze, C seçeneğinde Devlet-i Âliyye, D seçeneğinde Dârü's-şafaka, E seçeneğinde ise Devlet-i şahane yazmaktadır.

(Cevap B)

4. B, C, D ve E seçeneklerinde verilen kelimelelerin Osmanlı Türkçesi ile yazımları doğru olarak verilmiştir. Fakat sonsuz kelimesi *صوكسوز* değil, *صوكسن* şeklinde yazılmaktadır.

(Cevap A)

5. Osmanlı Türkçesi rakamlarıyla verilen sayılar ile Türkçe okunuşları A, B, C ve E seçeneklerinde doğru olarak verilmiştir. Ancak D seçeneğindeki sayı iki yüz kırk değil, iki yüz kırk beştir.

(Cevap D)

6. Hititlerde kanun, büyük kralın yetkisi altındaydı. Kral, başkomutan, baş yargıç ve baş rahip sayılıyordu. Ancak kral, kararları onaylatma yükümlülüğü altındaydı. Onaylayan kurum ise, Pankuş adı verilen soylular meclisiydi. Kısasa kısas prensibinin yerine tazminatın geçerli olduğu Hitit kanunlarında ölüm cezaları; kralın emirlerine karşı gelmek, kardeşlerle ilişki kurmak ya da evlenmek ve büyü yapmak gibi ender hallerde verilirdi. Ancak ölüme mahkum edilen birini kral affedebilmekteydi.

(Cevap B)

7. Oğuzlar ile ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan ifadeler doğrudur. Ancak E seçeneğinde yer alan bilgi yanlış olup İstanbul'u ilk kuşatan Türk devleti Oğuzlar değil, Avarlardır.

İslam dinine geçen Oğuzlar, Büyük Selçuklu ve Osmanlı gibi Türk devletlerinin temelini oluşturmuşlardır.

(Cevap E)

8. Roma İmparatorluğu ile ilgili olarak verilen haritaya bakıldığında A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılabilir. Ancak Kavimler Göçü ile Batı ve Doğu Roma olarak ikiye ayrıldığına dair bir yargıya varılamaz.

(Cevap E)

9. Avarlar, Kumanlar (Kıpçaklar), Bulgarlar ve Peçenekler Avrupa'ya göç eden ve Hristiyanlaşan Türk kavimleridir. Karluklar, Avrupa'ya göç eden kavimlerden değildir. Onoklar soyundan gelen Karluklar Türgiş Devleti'ni bertaraf ederek Batı Türkistan'da devlet kurduklar. Karluklar Talas Savaşı'na kadar Karluk Devleti olarak devam etti. Daha sonra Karahanlılara dönüştü. İslamiyeti kabul eden ilk Türk topluluğudur.

(Cevap C)

10. Donanma kurularak denizlerde başarı sağlanması Hz. Osman, kadılar tayin edilerek hukuk sisteminde gelişme yaşanması Hz. Ömer dönemine ait gelişmelerdir. Dolayısıyla I. ve II. öncüllerdeki ifadeler, Dört Halife Dönemi ile ilgilidir. Ancak devlet yönetiminde saltanat sistemine geçilmesi Muaviye, yani Emeviler dönemine ait bir gelişmedir.

(Cevap D)

11. Soruda sözü edilen savaş, 1230 yılında Erzincan yakınlarında Anadolu Selçuklu Devleti ile Harzemşahlar arasında gerçekleşen Yasıçemen Savaşı'dır. Yapılan savaşta Anadolu Selçuklu Devleti kazandı. I. Alaeddin Keykubat bu zaferden sonra devletin sınırlarını Tiflis'e kadar genişletti. Ancak bu başarı aradaki Harzemşahları ortadan kaldırarak Selçukluları Moğollarla karşı karşıya getirdi. Baycu Noyan kumandasındaki Moğollar Anadolu'ya girerek saldırıya başladılar. 1243 yılındaki Köseadağ Savaşı'nda Moğollar, Selçukluları yenilgiye uğratarak Anadolu'yu istila ettiler.

(Cevap C)

12. İmameddin Zengi 1144'te Urfa'yı fethetti ve I. Haçlı Seferi sonunda kurulan Urfa Kontluğu'na son verdi. Urfa'nın kaybedilmesi üzerine Avrupa II. Haçlı Seferi'ne hazırlandı. I. Mesut, 1147'de II. Haçlı Seferi'ne çıkan Haçlı ordusunu yenerek babası I. Kılıçarslan'ın 50 yıl önce aynı yerdeki yenilgisinin intikamını aldı. Selahattin Eyyubi, Kudüs'ü 2 Ekim 1187'de Haçlılardan teslim aldı (Hittin Savaşı). Böylece, Kudüs'te 88 yıl süren Hristiyan egemenliğine son vermiş oldu. Ancak Selahattin Eyyubi'nin Kudüs'ü Haçlılardan geri alması III. Haçlı Seferi'nin düzenlenmesine neden oldu. Dolayısıyla öncüllerde verilen her üç Türk-İslam hükümdarı da Haçlılarla mücadele eden isimler arasındadır.

(Cevap E)

13. Sebe Devleti, Güney Arabistan'da kurulmuştur. Main Devleti'nden sonra hüküm sürmüştür. Başkenti ticaret yollarının kavşağında yer alan Me'rib'dir. Kuruluş tarihi bilinmeyen Sebe Devleti'nin MÖ X. yüzyıl öncesinden itibaren mevcut olduğu tahmin edilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de de işaret edildiği gibi Sebe toplumu son derece gelişmişti. Verimli topraklara sahip olan Sebeliler ziraat ve ticaret alanında önemli gelişme kaydettikleri gibi güzel kokulu bitkiler yetiştirmekte de ünlüydüler.

(Cevap B)

14. 908–932 tarihleri arasında Abbasi halifesi olan Muktedir-Billah İdil-Bulgar Hanlığı'na aralarında meşhur seyyah İbn Fadlan'ın bulunduğu bir heyet göndermiştir. İbn-i Faldan İdil-Bulgar Hanlığı'na yaptığı gezi sırasında seyahatnamesinde Bulgarlarla ilgili önemli bilgiler vermiştir.

(Cevap A)

15. İslam ordusu; Köprü, Kadisiye, Celula ve Nihavend savaşlarını Sasanilerle yapmıştır. Fakat Yermük Savaşı'nı Bizans ile yapmıştır. Suriye'de Müslümanların başarısı üzerine Bizans İmparatoru Herakleios Hristiyan Araplar ve Ermenilerle destekli Theodoros Trithurios kumandasında 50.000 – 100.000 kişilik büyük bir ordu hazırladı. Bizans'ın yaptığı bu hazırlıkları öğrenen Halid bin Velid 25.000 kişilik kuvvetle Yermük Vadisi'ne geldi. 20 Ağustos 636 günü cereyan eden savaşta Bizans ağır bir yenilgiye uğradı.

(Cevap D)

16. Bizans ile ilk büyük deniz savaşı Hz. Osman'ın halifeliği sırasında 655'te meydana gelmiştir. Yani bu olay Emeviler dönemine ait değildir. İstanbul'un Müslümanlarca ilk defa kuşatılması Emevi halifesi Muaviye bin Ebu Süfyan zamanındadır. Arapçanın resmi dil olması da yine Emevi halifesi olan Abdülmelik bin Mervan zamanındadır. Dolayısıyla Emeviler dönemine ait gelişmeler II ve III numaralı öncül-lerde verilmiştir.

(Cevap C)

17. Hilafetini garanti altına almak isteyen Mu'tasım Billah, kendinden önceki halife Me'mun gibi Türklerin yaşadıkları bölgeden askerler getirerek ordusunun büyük kısmını Türklerden oluşturmaya gayret etti. Bu birliklerin Bağdat'ta çeşitli rahatsızlıklara sebep olması ve askerlerin şehir halkı arasında disiplini kaybetmesi gibi sebeplerle Mu'tasım Billah, Türk ordusuna yeni bir yerleşim merkezi sağlamak amacıyla Bağdat'ın yaklaşık 110 km kuzeyinde Samarra şehrini kurdu (836) ve hilafet merkezini oraya taşıdı.

(Cevap A)

18. Soruda tefsir ilimi ile uğraşan bilim adamları yanlış verilmiştir. Tefsir; Kur'an-ı Kerim'i açıklayan ve yorumlayan bilimdir. Bu bilimlerle uğraşanlara "müfessir" denir. En ünlü müfessirler; Taberi, Zemaşeri ve İbn-i Mesud'dur. Buhari, Müslim ve Tirmizi gibi ilim adamlarının uğraş alanı ise Hadis'tir.

(Cevap C)

19. Hz. Ali Dönemi'nde yapılan savaşların kronolojik sıralaması; II – III – I şeklinde olmalıdır.

- 656 yılında Cemel Vakası gerçekleşmiştir. Hz. Aişe, Zübeyr ve Talha'nın başını çektiği grup Hz. Ali'ye yenilmiştir.
- 657 yılında Hz. Ali'nin halifeliğini tanımayan Muaviye ile Hz. Ali arasında Sıffin Savaşı yapılmıştır.
- 658 yılında Hariciler ve Hz. Ali arasında yapılan Nehrevan Savaşı'nda Haricilerin tamamına yakını öldürülmüştür.

(Cevap A)

20. • *Tarihu'l Ümem ve'l Müluk* adlı eser Taberi Tarihi olarak da bilinir. Eserde yaratılıştan hicri 302 tarihine kadar olan olaylar anlatılır. Eserde; Peygamberler Tarihi, Eski İran ve Sasaniler Tarihi, Yunan ve Roma Tarihi, Yahudi Tarihi gibi bölümler yer alır.
- *Cami'ul Beyan an Te'vili Ayil Kur'an* ise Taberi Tefsiri olarak bilinir.

(Cevap B)

21. Kureyş'in İslamiyet'ten önce önemli meselelerinin görüşülüp karara bağlandığı toplantı yerine Darünnedve denilmiştir. Darünnedve ilk defa Kusay bin Kilab tarafından oluşturulmuştur. Kusay yaklaşık 440 yılında Kabe'nin kuzeyine tavafa başlanan yerin arka tarafına kapısı Kabe'ye doğru açılan Darünnedve'yi yaptırmıştır. Esas itibarıyla bir asiller meclisi olan Darünnedve'ye Kusayoğullarından başka Mekke'deki Kureyş boylarının kırk yaşından büyük reisleri katılabilir.

(Cevap C)

22. İslam tarih yazıcılığı Hz. Muhammed'in hayatın ve gazalarının yazılmasıyla başlamıştır. İlk İslâm fetihleri de 892 yılında öldüğü bilinen Ahmed b. Yahya el-Belâzurî'nin kaleme aldığı *Futûhu'l-buldân* adlı eserde toplanmıştır. Hakkında bilgiler verdiği yerlerin çoğunu biz-zat gözlemele imkânı bulan Belazuri, ilgili bölgelerin sosyo-kültürel dokusu hakkında kayda değer bilgiler vermektedir. *Futûhu'l-buldân*, kendinden sonraki siyer yazıcılığında yeni bir sürecin oluşmasında etkili olmuştur.

(Cevap A)

23. Soruda verilen her üç devlet de Güney Arabistan'da kurulmuştur. Güney Arabistan'da MÖ 1400-650 yılları arasında Main Devleti hüküm sürmüştür. MÖ 650'den itibaren Sebe Devleti ve MÖ 115'ten itibaren ise Himyeri Devleti Güney Arabistan'da hüküm sürmüştür.

(Cevap E)

24. Emevilerin ikinci halifesi olan Yezid bin Muaviye (I. Yezid) 680-683 yılları arasında hüküm sürmüştür. Seçeneklerde verilen üç olay da I. Yezid döneminde meydana gelen gelişmelerdir.

- 10 Ekim 680 günü Kerbela'da Hz. Hüseyin ve taraftarları şehit edilmiştir.
- Medine'de Yezid'e karşı başlayan muhalefeti ortadan kaldırmak için 26 Ağustos 683'te Harre Savaşı'nda Medineliler yenilgiye uğratılmıştır.
- Eylül 683'te Mekke kuşatılmış ve şehir dışından atılan taşlarla Kâbe büyük oranda zarar görmüştür. Bu gelişmeler Yezid bin Muaviye'ye olan nefreti artırmıştır.

(Cevap D)

25. E seçeneğinde yer alan eşleştirme yanlıştır. Çünkü Zehravi matematik alanında değil, tıp alanında çalışmalar yapmıştır. 1013'te hayata veda eden Endülüslü Zehravi, İslam dünyasının en ünlü cerrahıdır. Kaleme aldığı *Kitabü't Tasrif* isimli eserinde döneminin cerrahi bilgilerini ve yeni yöntemleri tanıtmıştır. Yazarların ateşle dağlanması, deney amacıyla hayvan vücutları üzerinde ameliyatlara yapmak, kadavra teşrihi, ameliyatlarda kullanılan aletlerin resimleri bu eserde yer almıştır.

(Cevap E)

26. Salgurtular ile ilgili olarak A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak, Musul ve Halep merkez olmak üzere el-Cezire, Doğu Anadolu ve Suriye'de hüküm süren Türk-İslam hanedanı Zengilerdir. Salgurtular, 1148-1286 tarihleri arasında İran'ın Fars bölgesinde hüküm süren Türk hanedanıdır.

(Cevap C)

27. Gazali, Büyük Selçuklu Devleti devrinin İslam alimi, mutasavvıf ve müderrisidir. Gazali, Nişabur Medresesi'nde dönemin en tanınmış kelâm alimi İmâmü'l-Haremeyn el-Cüveynî'nin öğrencisi olduğu dönemlerde Cüveynî'nin yanında sıkı bir öğrenimden geçmiş, fıkıh, kelâm, mantık ve felsefe okumuştur. Hocası Cüveynî onun yetkinliği karşısında "Gazali derin bir denizdir." demekten kendisini alıkoyamamıştır. Gazali'nin el-Menhûl adlı fıkıh kitabını inceledikten sonra da hayretini "Beni sağken mezara gömdün; ölümümü bekleyemez miydin?" ifadesiyle göstermiştir.

(Cevap A)

28. Gazneli Mahmut'un Hindistan'a yaptığı en önemli seferlerden biri Sûmenât (Somnât) Seferi'dir. Sûmenât, Hindistan'ın batı sahilinde Kathiavar yarımadasında bir şehirdir. Mahmut, 30 bin atlı ve pek çok gönüllüden oluşan ordusuyla Gazne'den hareket etti (Ekim 1025). Gazneli ordusu 8 Ocak 1026'da Somnât Kalesi'ni fethetti. Halife Kadir-Billah bu başarısından dolayı Gazneli Mahmut'a "Kehfûddele ve'l-İslâm" lakabını verdi.

(Cevap A)

29. Abbasi devlet teşkilatıyla ilgili olarak B, C, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Fakat, A seçeneğinde yapılan açıklama yanlıştır. Divanü'l-mezalim, yüksek devlet görevlilerinin, etkili kişilerin ve harâc memurlarının devlet aleyhine veya halka karşı işledikleri suçlar ve onlarla ilgili şikâyetlerle ilgilenen hukuk kurumudur. Posta işlerinden sorumlu olan divan, Divanü'l-berid'dir.

(Cevap A)

30. Emevilerin egemenlik alanını gösteren haritaya bakılarak A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılabilir. Ancak, Arap milliyetçiliğinin ön plana çıkarıldığı yargısına varılamaz. Emeviler dönemindeki İslam fetihlerinin, izlenen Arap milliyetçiliği (mevali) politikası ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

(Cevap E)

31. Osmanlı Devleti'nde aileler okula başlayacak çocukları için ziyafetler düzenler, mektebin hocalarına armağanlar gönderirlerdi. Başta hoca ve öğrenciler çocuğu okula aminler ve dualarla götürmek için alay oluştururlardı. Çocukların okula törenle ve alayla başlama merasimine de "amin alay" veya "bed-i besmele" denilirdi.

(Cevap B)

32. Soruda verilen özellikler, İslam bilginlerinden İbn Rüşd'e aittir. İbn Rüşd, Endülüslü-Arap felsefeci, hekim, fıkıhçı, matematikçi ve tıpcıdır. Tercüme ve yorumlamalarıyla Aristo'yu Avrupa'ya yeniden tanıtmıştır. İslam felsefesinde Aristocu akım olan meşşailiğin temsilcilerindedir.

(Cevap C)

33. Aydınoğlu Mehmet Bey'in 1334'te bir av sırasında attan düşerek ölümü üzerine, yerine, kardeşlerinin de ittifakıyla Gazi Umur Bey geçti. Umur Bey, 14 yıllık beyliğinde, devlet merkezi Birgi'de ancak üç gün oturabilmiş, bütün saltanatı savaşlarla geçmiştir. Umur Bey'in devri, Aydınoğulları Beyliği'nin en parlak devri olmuştur.

Aydınoğulları Beyliği, Anadolu Selçuklu Devleti'nin çökmesi ve dağılmasıyla başlayan Anadolu Beylikleri döneminde, 14. yüzyıl başlarında Güneybatı Anadolu'da Aydın ve çevresinde kurulmuş; döneminde hayli etkili olmuş bir Türkmen beyliğidir.

(Cevap E)

34. Hz. Ömer döneminde Müslüman Araplar ile Sasaniler arasında yapılan Kadisiye Savaşı İslam tarihinin en önemli zaferlerinden biridir. Müslümanlara büyük bir moral ve üstünlük hissi veren bu zaferle Irak'ın kapıları açılmış, İran'ın düşüşünün başlangıcı hazırlanmış, Sasanilerin başşehri Medâin'in fethi sağlanmış, diğer fetihlere hız kazandırılmıştır.

Hz. Ömer zamanında Orta Asya Türk-Arap münasebetleri başlamıştır. Kadisiye ve Nihavent Savaşları ile İran'daki Sasani hakimiyetine son veren Müslüman Araplar, doğuya doğru ilerlediler ve Ceyhun nehrinin ötesinde Türklerle karşılaşarak sınır komşusu haline geldiler.

(Cevap D)

35. Selçuklu Devleti'ni kuruluşundan itibaren meşgul eden en önemli meselelerden biri Türkmen göçleri idi. Bu yıllarda Türkistan'ın doğu bölgelerinde yaşanan çok yoğun bir İslamlaşma süreci vardı. Müslüman olan Türk kitlelerinin önemli bir kısmı batıya göç ederek Selçuklu hakimiyetindeki bölgelere geldi. İlk dönemler için nüfus ihtiyacını karşılamak hususunda önemli bir avantaj oluşturan bu Türkmen kitleleri daha sonraki dönemlerde önemli bir sorun haline gelmeye başladı. Bu Türkmenler Selçuklu Devleti sınırları içinde veya Müslüman ülkelerinde kendi boy beyleri idaresinde müstakil bir şekilde hareket ediyorlardı. Bunların bir kısmı İslam beldelerini istila ederek huzursuzluk çıkartıyorlardı. Tuğrul Bey de İslam'ın hamisi olarak kendi ülkesini ve halkını bunların çapulculuğundan korumak ve aynı zamanda devletin temelini ve askeri kuvvetlerini oluşturan bu ırkdaşlarına yurt bulmak mecburiyetindeydi. Bu Türkmen göçleri çok kısa bir sürede Azerbaycan ve İran'da büyük bir Türkmen nüfusunun birikmesine neden olunca bunlar Selçuklu sultanı ve beyleri tarafından Anadolu'ya sevk edilmeye başlandı. Dolayısıyla Büyük Selçuklu Devleti'nin düzenli bir şekilde yapacağı Anadolu akınları, bu Türkmenlere yer bulma gayesi güdüyordu.

(Cevap A)

36. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen isimler, X. yüzyıldan sonra Endülüs'te felsefe alanında yetişen düşünürler arasında yer almaktadır. Fakat Fars asıllı ünlü Şii filozof İbn Miskeveyh bu düşünürlerden biri değildir. Tarihçi yönü de olan Miskeveyh Bağdat, İsfahan ve Rey şehirlerindeki Büveyhi Hanedanı'na hizmette bulunmuş, aktif politik kişiliğini filozof yönüyle birleştirmiştir.

(Cevap C)

37. Fatih'in ölümünün ardından büyük oğlu Bayezid, Osmanlı padişahı oldu. Otuz yılı aşkın saltanatı döneminde savaştan hoşlanmayan, yumuşak huylu ve sofu kişiliği ve Cem Olayı nedeniyle devlet yönetimi ve dış siyasette başarılı olamadı. Bu yüzden dönemi, Fatih Dönemi'nin arkasından gelen bir duraklama dönemi sayılabilir.

Cem Olayı, Fatih'in ölümü ile tahta çıkan II. Bayezid ve onun hükümdarlığını tanımayan kardeşi Cem arasında yaşanan saltanat mücadelesidir. Cem Sultan Olayı bir iç sorun olarak başlamış, dış sorun haline gelmiştir. Bu olay nedeniyle içeride devşirmeler, Türkmenler ile iktidar mücadelesine girişmişler, bu mücadeleyi devşirmeler kazanmıştır. Türkmenler yönetimdeki etkinliklerini kaybetmeye başlamıştır.

(Cevap A)

38. Prut Antlaşması'na (1711) göre; İstanbul Antlaşması ile Rusya'ya bırakılan Azak Kalesi geri alındığı gibi, Rusların İstanbul'da süreli elçi bulundurma hakları da kaldırılmıştır.

Prut Antlaşması, Osmanlıların XVIII. yüzyılda imzaladığı ilk kazançlı antlaşmadır.

(Cevap B)

39. Kadı defterleri (Şer'iyecicileri), Osmanlı Devleti'nde kazı kadılarının her türlü davalarda verdikleri kararları ve merkezden gelen emirleri kaydettirdikleri mahkeme kayıtlarıdır. Şehrin sosyal dokusuna, eğitimine, ekonomik ve kültürel yapısına dair zengin bilgi içeren bu defterler Osmanlı tarihini aydınlatan en önemli kaynak eserlerdendir. Bu sicillerde sefer hazırlıkları, aile hukuku, arazi işleri ve fiyat düzenlemeleri ile ilgili bilgiler bulunmakta olup enderun faaliyetleri ile ilgili bir bilgi içermektedir.

(Cevap E)

40. A, B, C ve E seçeneklerinde verilen gelişmeler Kanunuesasi'de 1909 yılında yapılan değişiklikler arasında yer almaktadır. Ancak D seçeneğinde verilen bilgi yanlış olup tam tersi 1909 Anayasa değişikliği ile padişahın veto yetkisi kısıtlanmıştır.

(Cevap D)

41. Verilen bilgi doğrultusunda Osmanlı tarım ekonomisiyle ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerine ulaşılabilir. Fakat aile bireylerinin her birinin vergi yükümlüsü olduğu ifadesine varılamaz.

Çiftthane sistemi, toprakların büyük çiftlikler haline getirilmesini önlemiş ve ekonominin temeli olan tarımın belirli ellerde toplanmasına izin vermemiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti bu sistem sayesinde toprak ve reaya üzerinde sıkı kontrolünü sürdürmüş ve zirai üretimin sürdürülmesini garanti altına almıştır.

(Cevap E)

42. *El-Muhit (Okyanus)*, Seydi Ali Reis'in en önemli eserlerinden biri olup deniz coğrafyasına ait bir denizcilik el kitabıdır. Seydi Ali Reis, kısaca *Muhit* adı ile tanınmış olan eserini 1554'te Haydarabad'da bulunurken kaleme almıştır. Bu eserini geçirdiği tecrübelerden sonra kapitanlara ve gemicilere kılavuz olmadan Hint denizlerinde kolaylıkla dolaşım imkanını verecek bir kitap hazırlamak için yazmıştır. Eser, batı dünyasında da pek çok ilgi görmüş, bu eserin tamamı veya bazı bölümleri çeşitli dillere çevrilmiştir.

(Cevap B)

43. Zitvatorok Antlaşması, 11 Kasım 1606 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu ile Avusturya Arşidüklüğü arasında imzalanmış, 1593-1606 Osmanlı-Avusturya Savaşı'nı sona erdiren barış antlaşmasıdır. Bu antlaşma ile artık Osmanlı Devleti'nin Orta Avrupa'daki üstünlüğü sona ermiştir. Avusturya arşidükünün Osmanlı padişahına eşit sayılmasıyla, 1533 tarihli İstanbul Antlaşması ile elde edilen protokol ve hukuksal alandaki üstünlük Osmanlı İmparatorluğu açısından sona ermiş, her iki devlet ve yöneticileri hukuk ve protokol anlamında birbirlerine eşit sayılmışlardır. (1533 İstanbul Antlaşması'nda Avusturya arşidükü Osmanlı sadrazamına denk sayılmıştı.)

(Cevap A)

44. A, B, D ve E seçeneklerinde verilen gelişmeler, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin ardından Türkiye'de benimsenen planlı kalkınma ve sanayileşme çerçevesinde atılan adımlardır. Ancak, Teşvik-i Sanayi Yasası bu doğrultuda yapılan çalışmalardan biri değildir. Teşvik-i Sanayi Kanunu, sanayi yatırımları yapacak işletmelere muafiyet, imtiyaz ve teşvik sağlamak amacıyla 28 Mayıs 1927 yılında çıkarılmıştır.

(Cevap C)

45. Maarif Kongresi, 15-21 Temmuz 1921 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. O sırada Eskişehir-Kütahya Savaşları yapılmakta, Sakarya'da askerler doğuya çekilmekteydi. Böylesine sıcak bir atmosferde 180 kişiden fazla bir katılımcının yer aldığı kongre, bugünkü Ankara Ulus Merkez Bankası, o dönemde Ankara Öğretmen Okulu olarak kullanılan binanın konferans salonunda yapılmıştır. Atatürk cepheyi bırakarak bu kongreye ulaşmış ve Milli Eğitim tarihine geçecek nutkunu okumuştur. Maarif Kongresi, dönemin Milli Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Tanrıöver başkanlığında 7 gün sürmüştür. (Başlangıçta 12 gün sürmesi planlanmış, ancak Yunan taarruzundan dolayı süre kısa tutulmuştur.)

(Cevap E)

46. Hammadde ve sömürge arayışı içinde olan İtalya'nın Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki son toprak parçası olan Trablusgarb'a göz dikmesi 1911 yılında iki ülkeyi karşı karşıya getirmiştir. Ancak Osmanlı Devleti o günkü koşullarda bölgeye yalnızca gönüllü subayları yollayabilmiştir. Bunlardan biri de Mustafa Kemal Paşa'dır. Gizlice Trablusgarb'a gelen Mustafa Kemal Paşa, burada yerli halkla birleşerek özellikle Derne ve Tobruk'ta önemli başarılar elde etmiştir. Mustafa Kemal Paşa'nın Trablusgarb Savaşı esnasında gösterdiği üstün başarılar Osmanlı Devleti tarafından binbaşılığa yükseltilmek suretiyle ödüllendirilmiştir.

(Cevap A)

47. Amasya Genelgesi'nde yer alan; "Milletin istiklalini, yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." maddesiyle ilk kez ulusal egemenlik fikrine yer verilmiş ve bu karar Türkiye'de ileride cumhuriyet rejimine geçileceğinin ilk işareti olmuştur.

(Cevap D)

48. Lozan Antlaşması ile ilgili olarak A, B, C ve D seçeneklerinde yer alan ifadeler doğrudur. Fakat, E seçeneğinde yer alan ifade yanlıştır. Çünkü Lozan Antlaşması ile, Misak-ı Milli tam olarak gerçekleştirilememiş; Musul, Hatay ve Boğazlar konularında Misak-ı Milli'ye ters düşen Türkiye aleyhine olumsuz kararlar alınmıştır.

(Cevap E)

49. Ankara'nın haberleşme ve ulaşım olanakları yönünden gelişmiş olması, İstanbul ve cephelele demiryolu bağlantısının bulunması, Mebuslar Meclisi'nin İstanbul'da toplanması nedeniyle Sivas'ın çok uzak kalması, Anadolu'da yapılacak savaşın ağırlığını Batı Cephesi'nin oluşturması gibi nedenlerle Temsil Kurulu Sivas'tan Ankara'ya gelmiş ve Ankara Milli Mücadele'nin merkezi durumuna gelmiştir. Ankara'nın Ulusal Bağımsızlık Savaşı'nın merkezi olarak seçilmesinde, Anadolu'nun en kalabalık şehri olması gibi bir durum söz konusu değildir.

(Cevap B)

50. Modern devletin unsurlarından birisi olan egemenlik kavramını ilk kez modern anlamda kullanan kişi Jean Bodin'dir. Bodin, devlet hakkındaki görüşlerini Devletin Altı Kitabı'nda açıklamıştır. Bodin, devleti birçok unsurun bir araya geldiği bir gemi gibi görür. Söz konusu bu geminin güvertesinin üç temel malzemelerle inşa edildiğini tespit eder. Bu malzemeler; mutlaklık, süreklilik ve devredilemezliktir.

(Cevap C)

51. IV. Haçlı Seferi, 1202-1204 yılları arasında gerçekleşen bir Haçlı seferidir. Papa II. Innocentius, Kudüs'ü kurtarmak amacıyla, tüm Avrupa'yı sefere davet etti ve bu sefer 1202'de Venedik'ten başladı. Başlangıçta seferin hedefi önce Mısır'ı ele geçirmek ve oradan Kudüs'e gidip orayı da zapt etmektir. Fakat Venedikliler ve yaşlı Venedik Dükü Enrico Dandolo bu seferin hedefini değiştirmeyi başardı. Haçlılar, İstanbul'u kuşatıp zapt ettiler. Klasik ve Orta Çağ'ın kültür hazineleriyle dolu olan şehri yakıp talan ettiler. 1204'te kendi Orta Çağ ve Katolik inançlarına uyan Latin İmparatorluğu'nu kurdular.

(Cevap D)

52. Engizisyon, Orta Çağ'da batı ülkelerinde, Katolikliğin katı inançlarına karşı gelenleri sapkın sayarak cezalandırmak için kurulan kilise mahkemesine verilen isimdir. Avrupalılar için bir kara leke olan Engizisyon Mahkemeleri ilk defa 1203 yılında Papa IX. Gregory tarafından kuruldu. Bu mahkemelerde kiliseye ve papaya karşı gelenler en ağır cezalara çarptırılarak çeşitli işkenceler uygulanmıştır. Orta Çağ'da akla mantığa sığmayacak yöntemlerle uyguladıkları işkencelerle hafızalarda derin izler bırakmışlardır.

(Cevap A)

53. Magna Carta veya Magna Carta Libertatum (Büyük Özgürlük Fermanı), 1215 yılında imzalanmış bir İngiliz belgesidir. Bu belge ile kral ilk kez yetkilerini kısıtlamış ve derebeylere bazı haklar tanımıştır. Günümüzdeki anayasal düzene ulaşana kadar yaşanan tarihi sürecin önemli basamaklarından birisidir. Aslen, Papa III. Innocentius, Kral John ve baronları arasında, kralın yetkileri hususunu karara bağlamak amacıyla imzalanmıştır. Kralın bazı yetkilerinden feragat etmesini, kanunlara uygun davranmasını ve hukukun kralın arzu ve isteklerinden daha üstün olduğunu kabul etmesini zorunlu kılıyordu.

(Cevap A)

54. Papa XII. John'un İtalya Kralı II. Berengar'a karşı kendisinden yardım talep etmesi üzerine Roma'ya giren Otto, bu yardımı karşılığında 2 Şubat 962'de Papa tarafından taç giydirilerek Kutsal Roma – Cermen imparatoru ilan edilir. Çeşitli adlar ve hanedanlar yönetiminde ve bazı kesintilerle I. Otto tarafından yeniden canlandırılan Kutsal Roma–Germe İmparatorluğu 1806 yılındaki Napolyon Savaşlarına kadar yaklaşık dokuz asır varlığını sürdürür. I. Otto her ne kadar imparatorluğu canlandırmayı başarsa da Şarلمان gibi geniş bir coğrafyaya hükmedemez ve Papalık üzerinde onun kadar etkin bir kontrol sağlayamaz.

(Cevap B)

55. A, B, C ve D seçeneklerinde verilen gelişmeler, II. Dünya Savaşı'nın sebepleri arasında yer almaktadır. Ancak Sırbistan Balkanlarda Rusya'nın uydusu konumunda bir devlet olup II. Dünya Savaşı'nın sebepleri arasında Rusya'nın Sırbistan'a savaş açması gibi bir durum söz konusu değildir.

(Cevap E)

56. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi ya da kısaca AYİM, Türkiye'de askeri idari yargı alanında faaliyet gösteren tek mahkemeydi. 4 Temmuz 1972 tarih ve 1602 sayılı kanunla kuruldu. 1961 Anayasası'nda yapılan 1971-1973 değişiklikleri arasında yer almaktadır. Aynı zamanda diğer değişikliklerle bakanlar kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiş üniversite özerkliği zayıf ve TRT'nin özerkliği kaldırılmıştır. Askeri otorite güçlenmiştir. Devlet memurlarının sendika kurma hakları kaldırılmıştır. Dolayısıyla diğer seçeneklerde yer alan ifadelere ulaşılamaz.

(Cevap C)

57. Casablanca Konferansı (14-24 Ocak 1943), ABD Başkanı Roosevelt ve İngiliz Başbakanı Churchill arasında gerçekleşmiştir. İki devlet adamı bu konferansta, Türkiye'ye savaşta girmesi için baskı yapılmasına ve Mihverin (Almanya, İtalya, Japonya'nın) kayıtsız şartsız teslimine kadar savaşın sürdürülmesine karar vermişlerdir.

(Cevap C)

58. Schlieffen Planı, Alman Genelkurmay Başkanı Alfred von Schlieffen'in I. Dünya Savaşı'nda Fransa ve Rusya'ya karşı geliştirdiği plandır. Fransa ile Rusya'ya karşı iki cephede savaş tasarlayan Alfred von Schlieffen, daha fazla seferber olan Rusları küçük bir kuvvetle denetim altında tutarken, Alman kuvvetlerinin büyük bölümüyle daha tehlikeli bir düşman olan Fransa'yı alt etmeyi planlamıştır. Fransa'nın Alsace-Lorraine'i yeniden ele geçirmek isteyeceğini öngören Schlieffen, ana saldırıya Alsace-Lorraine'den girişiyormuş gibi yaparak Fransızları aldatıp gerçekte Alman ordusunun %90'ını Belçika ve Hollanda üstünden Fransa'ya sokmayı, Fransız kuvvetlerini arkadan kuşatarak zayıf olan sol kanatlarının gerisinden saldırmayı, daha sonra da İsviçre'ye ya da Alsace-Lorraine'deki tahkim edilmiş Alman mevzilerine sürmeyi tasarlamıştı. Bundan sonra da Alman ordularının büyük bölümü demiryoluyla Doğu Cephesi'ne taşınarak Ruslar da yenilgiye uğratılacaktı.

(Cevap D)

59. ABD Dışişleri Bakanı Marshall'ın Harvard Üniversitesi'nde yaptığı konuşma sonrasında ABD destekli bir Avrupa Kurtarma Programı gündeme geldi. 5 Haziran 1947'de gündeme gelen bu program ile, II. Dünya Savaşı sonrasında zarar gören Avrupa'nın tekrar toparlanması hedefleniyordu. Önerilen Avrupa kurtarma planını müzakere etmek için, Temmuz 1947'de, 16 ülke "Avrupa Ekonomik İşbirliği Komitesi'ni" oluşturdu. 6 Nisan 1948'de komite, Avrupa ekonomik işbirliğini ilerletmek için kalıcı bir örgüt haline geldi. Kuruluşun görevleri arasında ; Avrupa Kalkınma Projesi kapsamındaki yardımları dağıtmak ve üye ülkeler arasında kıt kaynakların tahsisini yapmak için yıllık bir ekonomik iyileşme programının hazırlanması yer alıyordu.

II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa ülkelerine yardım etmek amacıyla uygulanan ABD destekli Marshall Planı, savaştan çıkan Avrupa'yı yeniden inşa etmeyi ve daha güçlü bir Avrupa ekonomisine ortam hazırlamayı amaçlamıştır. Marshall Planı, Avrupa ülkelerine 13 milyar doların üzerinde yardımda bulunmuş ve bu ülkelerin savaş sonrası ekonomilerinin yeniden canlandırılmasına yardımcı olmuştur.

(Cevap A)

60. 1982 Anayasası ile ilgili olarak A, C, D ve E seçeneklerinde yer alan ifadeler doğrudur. Ancak, B seçeneğinde yer alan özellik 1961 Anayasası'na aittir. 1961 Anayasası ile, TBMM'nin yanında Cumhuriyet Senatosu oluşturulmuş, 1982 Anayasası ile Cumhuriyet Senatosu kaldırılmıştır.

(Cevap B)

61. Verilen örnek durumda kullanılan drama tekniği sıcak sandalyedir. Bu teknik karakteri öğrencilerin daha yakından farklı yönleri ile tanımaları için kullanılır. Adını izleyiciler önünde karakterin bir sandalyede oturmasından alır. Öğretmen öğrencileri gazeteci gibi farklı rollerle de görevlendirebilir.

(Cevap A)

62. İçeriksel sanal müze koleksiyonları çevirim içi sunan ve ziyaretçilerinin koleksiyondaki nesnelere keşfetmesini amaçlayan sanal müze uygulamalarıdır. Bu uygulamada nesne merkezli bir yol izlenir. Bu uygulamanın konuyu uzmanları tarafından kullanımı daha uygundur. Bu nedenle öğrencilerin ilgisini çekmeyebilir.

(Cevap C)

63. Soruda görüşleri verilen tarihçi Ahmet Refik Altınay'dır. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemi-cumhuriyetin ilk döneminde yaşamıştır. Tarih-i Osmani Encümeni üyeliği yapmıştır. Edindiği bilgi ve birikimi içinde bulunduğu durum ile birleştirmiş tarihin eğitici ve ahlaki yönüne ağırlık vermiştir.

(Cevap E)

64. Soruda belirtilen tarihsel düşünme becerisi tarihsel empatidir. Tarihsel empati, tarihi bir bilim değil bir sanat olarak gören idealist tarih felsefesine dayanır. Tarihsel empati yapılırken geçmişte yaşamış insanların düşünceleri, tutumları, inançları, değerleri ve dünya görüşleri çeşitli tarihsel kanıtlar yoluyla incelemeye insanların karşılaştıkları şartlar ve durumlar karşısında nasıl davrandıkları ve ne tür eylemlerde buldukları açıklanmaya çalışılır.

(Cevap D)

65. Tarih Dersi Öğretim Programında öğretmenler, tarih dersi ile ilgili beceriye tutumları öğrencilere kazandırırken, sadece ders kitaplarına bağlı kalmamalıdır. Öğretmenler sınıf düzeylerini dikkate alarak mevzuata ve kazanımlara uygun olan öğretim materyalleri hazırlamalı ya da EBA vb. ortamlarda var olan bu türden materyalleri dersinde kullanmalıdır.

(Cevap C)

66. Ömer Öğretmen 10. sınıfın 1 numaralı ünitesinin 3 numaralı kazanımını işleyebilir.

10. → Sınıf düzeyi

1. → Ünite numarası

3. → Kazanım numarası

(Cevap B)

67. 2018 yılında yayımlanan Tarih Dersi Öğretim Programı'na göre Osmanlı ilim ve irfan geleceğindeki yenilik arayışları; Katip Çelebi, Naima Efendi, Evliya Çelebi ve Yanyalı Esad Efendi örneklerinden hareketle ele alınır.

(Cevap E)

68. "Dünya Gücü Osmanlı (1453-1595)" ünitesi 10. sınıf programında yer alan ünitelerden biridir. B, C, D ve E'de verilen üniteler 11. sınıfa aittir.

(Cevap A)

69. I. öncül → Sistematik hataya neden olur.

II. öncül → Tesadüfi hataya neden olur.

III. öncül → Sabit hataya neden olur.

(Cevap A)

70. Alpay Öğretmen sadece "bilme (düşünce)" boyutunda ölçme yapmıştır.

(Cevap C)

71. 1937 yılında yayın hayatına giren "Belleten" milletler arası değerinde ilk ciddi ve uzun ömürlü süreli yayın olmuştur. Belleten'in ilk sayısında derginin yayın faaliyetleri hakkında da şu bilgiler verilmektedir. "Belletenin başlıca maksat ve gayesi sonsuz bir genişliğe sahip olan Türk tarihinin izahı ve tesviktir. Bu mecmua üç ayda bir olmak üzere senede dört defa çıkar. Bellete'nin yazarları Türk tarih Kurumu üyeleridir. Bundan başka Türk ve yabancı âlimler, tarih severler tarafından gönderilen değerli yazılarda basılabilir.

Belleten dergisinde, Türk tarihi ve Anadolu tarihini derinlemesine inceleyen makalelerin yanında arkeoloji ile ilgili çalışmalar, bilimsel araştırmalar, çeşitli belgeler, bilimsel haberler, bibliyografi yazıları yayınlanmıştır.

(Cevap C)

72. Parçada verilen ve tarih öğretmenlerinin öğrencilerine kazandırmaları gereken tarihsel düşünme becerisi tarihsel analiz ve yorum becerisidir.

(Cevap B)

73. Öğretmen, öğrencilerin bağlama uygun tarihsel empati düzeyinde düşünmelerini istemistir.

Bağlama Uygun Tarihsel Empati: Olayların ve kişilerin verilen çerçevenin dışında düşünülmesi ve anlaşılmasına çalışıldığı düzeydir. Öğrenciler kanıtları kullanarak bir tarihçi gibi düşünmeye başlarlar. Öğrenciler kendi dünyası ve kişiliğinden yola çıkarak dönemin anlayışında uygun olarak geçmişteki kişilerin dünyasına inebilirler.

(Cevap D)

74. Öğretmenin uyguladığı basamak 5E modelinin derinleştirme basamağıdır. Bu basamakta öğrenciler daha önceki basamaklardan elde ettikleri bilgi ve deneyimleri farklı durumlara ve problemlere uyarlama imkanı bulurlar.

(Cevap B)

75. Kronolojik düşünme tarih biliminin temelidir. Kronoloji, olayların ne zaman ve hangi sırayla meydana geldiğidir. Öğrencilerin kronoloji becerisi olmadan olaylar arasındaki ilişkileri incelemesi veya tarihteki sebep-sonuç ilişkilerini açıklamaları imkânsızdır. Kronoloji, tarihsel düşünmeyi düzenleyen zihinsel bir yapı işlevi görür. Burak öğretmenin yaptığı zaman şeridi çalışması öncelikle kronolojik düşünme becerisini geliştirmeye yöneliktir.

(Cevap C)

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ • 1. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
E	B	E	A	D	E	A	C	E	D	E	B	C	C	E	A	D	E	D	B	D	C	D	E	B	B	A	D	C	D
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
E	E	D	B	C	A	B	D	A	B	C	A	E	D	D	A	E	C	B	A	E	A	E	D	B	A	C	C	E	A
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
B	B	B	D	E	A	C	D	C	E	A	A	E	B	C															

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ • 2. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
A	B	A	E	C	A	C	D	B	D	C	D	A	B	D	E	A	D	C	B	E	D	A	B	B	E	A	D	C	D
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
E	B	E	A	E	B	B	E	C	D	A	E	C	E	D	B	C	E	D	A	B	C	E	D	C	B	B	A	D	E
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
C	E	B	C	A	B	C	E	E	B	E	A	D	D	A															

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ • 3. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
B	E	E	D	C	A	B	C	B	C	E	C	A	B	E	D	E	A	B	C	E	A	D	B	C	E	D	C	A	E
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
E	D	C	B	B	D	D	E	A	D	E	C	C	D	B	E	D	A	B	D	A	C	A	A	E	D	C	C	A	B
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
C	B	C	A	C	B	C	B	D	E	A	A	B	D	D															

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ • 4. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
D	D	E	A	E	E	D	D	B	E	C	A	C	D	C	D	A	C	E	D	B	D	A	A	C	E	B	C	E	D
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
E	C	A	E	A	A	C	C	E	D	D	B	D	B	A	C	D	E	B	B	A	D	A	C	C	E	A	D	E	B
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
D	E	E	C	E	D	B	E	C	C	D	D	E	A	A															

TARİH ÖĞRETMENLİĞİ • 5. DENEME CEVAP ANAHTARI

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
C	D	B	A	D	B	E	E	C	D	C	E	B	A	D	C	A	C	A	B	C	A	E	D	E	C	A	A	A	E
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
B	C	E	D	A	C	A	B	E	D	E	B	A	C	E	A	D	E	B	C	D	A	A	B	E	C	C	D	A	B
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75															
A	C	E	D	C	B	E	A	A	C	C	B	D	B	C															

5'LI DENEME SETİ

